ESOP

După cum nu se știe dacă Homer a fost cu adevărat creatorul marilor epopei ce-i sunt atribuite, tot astfel nu se poate afirma cu certitudine că Esop este autorul fabulelor puse pe seama lui.

Incontestabil e însă că sub numele său - aureolat de legendă - Demetrios din Faleron a adunat, în secolul IV înainte de Christos, tot ce i s-a părut mai valoros ca pilde și parabole cu circulație orală în spiritualitatea greacă.

De atunci, de două milenii și jumătate, **sabia înțelepciunii** lui Esop lovește continuu în relele umane, modelând sufletele și caracterele, individul și societatea.

Pe calea aspirației spre mai bine, a desăvârșirii, **Fabulele** lui Esop au fost îmbrățișate de toți marii învățați și au rămas până astăzi una din cărțile esențiale pentru formarea spirituală a oricui.

CĂRȚILE ESENȚIALE ALE OMENIRII

EDITURA VESTALA

ESOP

Fabule

SABIA ÎNȚELEPCIUNII

CĂRȚILE ESENȚIALE ALE OMENIRII

VESTALA

Coperta de DONE STAN

Editura VESTALA
ISBN-973-9418-14-7

© Toate drepturile sunt rezervate Editurii VESTALA

Printed in Romania
grupul dragoprint
fed print sa O societate Butan Gas
B-dul Tudor Vladimirescu, nr. 31, sector 5, București, ROMÂNIA
Telefon: 335.93.18; 335.97.47
Fax: 337.33.77

ESOP

FABULE

Sabia înțelepciunii

Traducere, din limba greacă veche,
prefață și note de
TRAIAN DIACONESCU

Ediția a doua

Editura VESTALA
București, 2000

Fiului meu Bogdan.

Prima ediție a acestei lucrări a apărut la Editura Univers, 1972.

ESOP ȘI FABULA ELENĂ

Esop a devenit o figură legendară în care elenii vedeau un înțelept descoperitor (εὑρετης) al fabulei. Documentele despre existența sa sunt foarte sărace și posteritatea le-a brodat o aureolă imaginară. Herodot, vorbind despre curtezana Rhodopis, afirmă: „Ea este de neam trac, sclava lui Iadmon, fiul lui Hepaistopolis, un bătrân din Samos, tovarășa de sclavie cu Esop fabulistul (λογοποιός), căci și acesta a fost sclavul lui Iadmon, cum se va adeveri îndată; când locuitorii din Delfi au dat de veste în nenumărate rânduri porunca unui oracol, anume, să vină cel ce se crede în drept să primească banii de răscumpărare pentru uciderea lui Esop, nu s-a înfățișat nimeni altul decât fiul fiului lui Iadmon, un alt Iadmon, și i-a ridicat; așadar și Esop a fost al lui Iadmon“[1] Toate celelalte mărturii răzlețe care ne-au parvenit din antichitate[2] se bazează pe informația lui Herodot sau adaugă amănunte verosimile, dar neîntemeiate pe probe și nici pe un nume de autoritatea lui Herodot. Importanță deosebită pentru bogăția ipotezelor, alături de textul lui Herodot, prezintă mărturia bizantină a lui Suidas: „Esop era samian sau sardinian. Eugeiton spune că a fost mesembrian; alții că era frigian din Cotyaium; a ajuns fabulist (λογοποιός) și descoperitor al fabulelor (εὑρετης λόγων). A trăit pe vremea lui Cresus, care l-a prețuit. La Delfi a fost ucis pe nedrept prin aruncare de pe stâncile fedriene, în vremea celei de-a 54-a olimpiade. Unii spun că a fost sclav al lidianului Xantos, alții că al unui oarecare Iadmon din Samos, la care era sclavă și Rhodopis“.[3] Se observă că Suidas, față de Herodot, adaugă date noi, legate de locul de baștină (samian, sardinian,

1 Herodot, *Istorii*, cartea a II-a, cap. CXXXIV, traducerea Felicia Vanț, București, 1961, p. 191.

2 Originea tracică a lui Esop o susțin, pe lângă Herodot (*op. cit.* II, CXXXIV), și Heraclit din Pont (περὶ Σαμίων χ, X), scholiastul lui Aristofan (*Păsările*, 471) și Eugeiton în *Suidae Lexicon*, p. 59. Originea frigiană însă o întâlnim în izvoare mai numeroase: Fedru, Dion Chrysostom, Lucian etc. Pentru alte informații: M. Noygaard, *Le fable antique*, I, Kobenhaven, 1964, passim.

3 *Suidae Lexicon*, graece et latine, Hallis et Brunsviage, 1853, tomus prior, pars altera, p. 59.

mesembrian, frigian), de perioada în care a trăit (înainte de olimpiada a 54-a) și despre felul morții (aruncare de pe stâncă). Din mărturiile de mai sus se poate reconstitui o imagine plauzibilă a vieții reale a lui Esop, al cărei contur, în urma morții sale, se va încorona cu nimbul legendei.

Începuturile fabulei se pierd în negura istoriei. Ed. du Meril[1] și J. Grimm[2] presupun că originile fabulei provin din perioada primitivă, când omul nu se detașase de natură și credea în supranaturalul încorporat în fenomene sau animale. Acești învățați nu au avut însă, după cum se știe, o înțelegere clară a fabulei, căci s-au preocupat, în realitate, de originea povestirilor animaliere, fără să distingă însă timpul mitic de timpul istoric, propriu apariției fabulei[3]. În contact permanent cu natura, omul a surprins caracteristicile esențiale ale unor elemente și, în credința sa animistă, le-a însuflețit. Fabula avea la început un caracter mitic. Depășirea animismului s-a petrecut târziu, când omul, înțelegându-se pe sine ca subiect și natura înconjurătoare ca obiect, a început să reflecte relațiile sale cu natura și societatea în mod estetic, nu mitic. Datorită ivirii conștiinței de sine a omului și a desprinderii acestuia de natură, elementele mitice reflectate în fabulă încep să funcționeze ca elemente etice, reprezentând binele sau răul. Astfel fabula dobândește posibilitatea de a oglindi alegoric natura și configurația raporturilor felurite din anumite societăți.

Mulți cercetători socotesc că leagănul fabulei ar fi orientul - indian[4], egiptean, iudaic[5] - de unde ar fi trecut, prin ionieni, la europeni. Amintim însă că cele mai vechi texte sanscrite ale fabulei nu depășesc anul 300 e.n., iar cea mai veche variantă a *Panciatantrei*, anume *Tantrakhyayika*, provine din secolul al III-lea î.e.n.[6], pe când cea mai veche culegere greacă, atribuită lui Esop, coboară

1 Edelstand du Meril, *Histoire de la fable ésopique*, în *Poésies inédites du moyen âge*, Paris, 1851.

2 Jacob Grimm, *Reinhart Fuchs*, Berlin, 1834 și *Deutsche Mytologie*, Berlin, 1875.

3 Aceeași confuzie: Th. D. Speranția, *Fabula în genere și fabuliștii români în specie*, București, 1892; I. H. Rădulescu, *Curs de poesie generală*, Craiova, 1883; Cr. S. Negoescu, *Fabule și fabuliști*, București, 1905; Gh. Cardaș, *Fabula în literatura românească*, București, 1934.

4 M. Marchiano, *L'origine della favola greca e i suoi raporti con le favole orientali*, Trani, 1901 și Fr. Ribezzo, *Nuovi studi sulla origine e la propagazione delle favole indo-elliniche communemente ditte esopiche*, Napoli, 1901.

5 G. Landsberger, *Untersuchungen über das Vaterland der Fabel* în *Die Fabel des Sophos syrisches Original der Griechischen der altorient. Felleschaft*, Posen, 1859.

6 M. Winternitz, *Geschichte der indischen Literatur*, München, 1922.

în secolul al IV-lea î.e.n., iar fabula greacă scrisă, în secolul al VIII-lea î.e.n. Descoperirea și publicarea unor texte cu fabule babiloniene[1] din secolul al VIII-lea î.e.n., precum și a unor colecții de proverbe sumeriene[2] din secolul al XVIII-lea î.e.n., cu toate asemănările cu fabula greacă, nu lămuresc originea orientală a fabulei, ci, mai degrabă, circulația motivelor în lumea veche. Considerăm că atât în literatura orientală cât și în literatura elenă au circulat fabule populare cu secole înainte de atestarea lor și că prioritatea începuturilor fabulei nu se poate stabili cu certitudine. Perzența faunei orientale în fabula greacă poate fi o proveniență târzie în raport cu apariția fabulei pe pământ elen. Th. Benfey și M. Müller au arătat, pe bună dreptate, că începuturile fabulei nu pot fi atribuite unui singur popor, indian sau european[3].

Fabula elenă s-a constituit ca specie literară, îndeosebi, în procesul migrației folclorice. Talentul lui Esop a contribuit la îmbogățirea și șlefuirea fabulei anonime, impunând-o ca specie de sine stătătoare, așa cum mai înainte numeroși aezi și rapsozi sau însuși Homer înălțaseră, ca specie literară, epopeea. Existența unui tezaur fabulistc grec înainte de Esop e atestat, cum se știe, de Hesiod, Arhiloh și Stesihoros. În fabula elenă arhaică, unii cercetători au încercat să distingă, pe criterii teritoriale și artistice, două ramuri de fabule, anume fabula antică anecdotică - și fabula ionică - moralizatoare. Aceasta din urmă avea un caracter oral, probat mai târziu de Plinius (*Epistulae*, II, 20). Existența unor povestitori profesioniști, cu un repertoriu fixat, modificat stilistic în funcție de subiect și circumstanțe, e confirmată de Aristofan (*Plutus*, 177). Părerile filologilor care susțin originea cultă a fabulei esopice, coborâtă mai târziu la tradiția orală sunt puțin verosimile. Totuși, în vremea lui Aristofan, alături de povestitori orali, a existat și o colecție de fabule scrisă, fapt relevat de acest autor în piesa *Păsările*, 472.

Filozoful peripatetic Demetrios din Faleron a alcătuit, spre sfârșitul secolului al IV-lea î.e.n., prima culegere de fabule sub numele lui Esop urmărind, pe linia lui Aristotel și Teofrast, să salveze un tezaur folcloristic care căzuse în desuetudine și totodată să ofere școlilor de retorică material pentru argumentări[4]. În

1 E. Ebeling, *Die babylonische Fabel*, în *Mitteilungen der altorient. Gesellschaft*, II, 3, Leipzig, 1927.

2 E. I. Gordon, *The Sumerian Proverb Collection*, în *Journal of the American Oriental Society*, 74, 1954, și *Sumerian Animal Proverbs and Fables*, în *Journal of Cuneiform Studies*, XII, 1958.

3 Th. Benfey, *Das Pančatantra*, Leipzig, 1859, și M. Müller, *The Migration of Fables*, Leibzig, 1870.

4 R. S. Kovacs, *The Aesopic Fable in Ancient Rhetorical Theory and Practice*, Urbana, 1950.

compendiul său întâlnim fabule care au fost create atât înainte cât și după moartea lui Esop și, de asemenea, narații cu o faună alegorică mediteraneană cât și orientală. Florilegiul de fabule pus în circulație de Demetrios din Faleron a stat la temelia unor numeroase îmbogățiri, traduceri și prelucrări, din antichitate până azi[1].

În literatura elenă, poezia atinsese culmi epice și lirice prin Homer și Hesiod, prin Pindar și Sapho, când proza literară își face apariția timid, sub forma unor maxime atribuite celor șapte înțelepți și, mai ales, sub forma fabulei atribuite lui Esop. Secolul în care apare Esop este secolul poeziei gnomice. Acum cei șapte înțelepți își redactează înțelepciunea în numeroase precepte. Epoca aceasta preocupată de morală este propice înfloririi fabulei. Esop, ca și Socrate, nu urmărea reputația de scriitor și, de aceea, în vreme ce contemporanii săi cultivau versuri, el s-a limitat la proză, anume morală, devenind în felul acesta un precursor al prozei artistice elene și europene[2]. Motivul apariției atât de tardive a prozei elene în raport cu poezia elenă a fost surprins de A. Croiset în structura intimă a acestor genuri[3]. Vreme de peste un secol proza literară greacă va rămâne în faza încercărilor, căci autorii săi scriau aproape cum vorbeau, preocupându-se, îndeosebi, de adevăr, nu de frumos.

Retorica antică, de la Aristotel, Cicero și Quintilian, până la Theon, Hermogenes și Aphthonius, înclină să considere fabula ca o figură de stil, cu scop practic, și, implicit, ca un fenomen static. Acest mod de a considera fabula, perpetuat secole de-a rândul, a fost modificat în secolul al XVIII-lea - cu toate că Boileau nu se oprise asupra fabulei în *Arta poetică* - pe temeiul fabulei create în secolul al XVI-lea de Leonardo da Vinci și, mai ales, în secolul al XVII-lea de La Fontaine. În studiul său *Abhandlungen über die Fabel*, Lessing, după ce analizează opiniile precursorilor săi, formulează definiția fabulei filozofice: „Dacă reducem un principiu etic general la un caz special și dăm acelui caz realitate și compunem din el o poveste prin care se recunoaște principiul general, atunci acea compoziție se numește fabulă"[4]. Pornind de la fabula lui La Fontaine, H. Taine, în *Theorie de la fable poétique*, reliefează structura fabulei poetice: „Această fabulă care repetă

1 Pentru informații amănunțite: E. Chambry, *Notice sur Ésope et les fables ésopiques*, introducere la Ésope, *Fables*, Paris, 1927, și B. E. Perry, *History of the Life and Fables of Aesop*, Haverford, 1936.

2 Pentru lexicul poetic esopic în contextul limbii artistice eline: F. R. Adrados, *Estudios sobre lexico de las fabulas esopicas*, Salamanca, 1948.

3 A. Croiset, *Histoire de la littérature grecque*, Paris, 1898, II, p. 477.

4 G. E Lessing, *Werke*, Reclam, Leipzig, 1759, II, p. 362.

natura pe care o guvernează logica, în care unitatea cauzei orânduiește varietatea efectelor și în care varietatea efectelor însuflețește unitatea cauzei, care interesează ca o ființă vie și care instruiește ca un raționament este fabula lui La Fontaine"[1]. Profilul fabulei esopice l-a intuit, în *Prelegeri de estetică*, filozoful G. W. Hegel. Fabula esopică se distinge prin „reprezentarea unei stări oarecare a naturii vii și nevii sau a unei întâmplări din lumea animală care nu e arbitrar născocită, ci luată, pe bază de observație fidelă, așa cum există ea în chip real, și reprodusă în așa fel încât se poate degaja din ea o învățătură generală cu privire la existența umană". Morala fabulei esopice este adesea naivă sau arbitrară, căci acest *fabula docet* prezent în fabulele esopice în actuala lor formă sau dă un caracter șters reprezentării sau, uneori, se potrivește ca nuca în perete, întrucât ar putea fi scoasă din fabulă mai curând o învățătură opusă sau mai multe învățături"[2]. Considerațiile moderne amintite mai sus, mărturisesc depășirea punctului de vedere retoric și apariția, într-o anumită măsură, a unui relativism istoric: fabula nu mai e socotită ca figură de stil și nici ca specie literară statică. În lumina acestor opinii despre fabulă, încercăm câteva aprecieri de ansamblu privitoare la arta alegorică și concepția despre lume implicată în florilegiul esopic.

Fabula esopică a pus în circulație numeroase tipuri alegorice care, sub masca faunei sau florei, surprind prin adevăr sau verosimil. Modalitatea esopică de transfigurare alegorică a unor „universalii" morale și-a câștigat trăinicie, din antichitate până azi, împrumutând „criteriilor etice tăria legilor naturii"[3] Personajele alegorice esopice, recrutate din faună sau floră, nu se reține prin valoarea lor intrinsecă, pitorească sau psihologică, așa cum se întâmplă în fabula modernă, ci prin semnificația lor alegorică. Același fenomen îl întâlnim și la Fedru, numai că fabulistul latin, gândind prin abstracțiuni, nu reușește să înlăture, totdeauna, discordanțele dintre idee și personaj. Alegoria esopică e armonizată cu ideea, dar nepoetizată și neindividualizată, fapt care a determinat pe unii exegeți să creadă, împreună cu A. Croiset, că fabula esopică este „aproape complet golită de interes literar" ca ea „n-are interes decât pentru fondul lucrurilor"[4]. Această opinie reflectă însă dintr-un punct de vedere exterior specificul literar al personajelor alegorice esopice care se cer înțelese în intimitatea structurii lor artistice.

Structura narației esopice are o configurație particulară în raport

1 H. Taine, *La Fontaine et ses fables*, Paris, 1921, p. 327.

2 W. F. Hegel, *Prelegeri de estetică*, trad. de D. D. Roșca, București, 1966, p. 393.

3 Sanda Radian, *Prefață* la *Antologia fabulei românești*, București, 1961, p. 6.

4 A. Croiset, *op. cit.*, p. 476.

cu narația lui Fedru și a fabuliștilor moderni. Narația esopică e sobră și precisă, cu un lexic propriu și expresiv, acțiunea alertă și nudă, bazată pe frecvența verbelor și raritatea epitetelor, ordonarea faptelor logică și naturală. Fedru îmbogățește tehnica esopică lineară, selectează amănuntul, răstoarnă topica vădind certe intenții estetice, face adesea popasuri psihologice, îmbină narația cu dialogul, alcătuind scenete vii, utilizează savant verbul, apropiind succesiv acțiunea. Esop ne oferă elementele povestirii, ne introduce în culise, nu se disimulează complet după personaje, ci trage, ca un păpușar, firele acțiunii, luminând sensul alegoric. Stilul direct apare extrem de rar în afara replicii finale. La Fedru, în multe fabule, povestirea este înlocuită cu dialogul dramatic, culisele cu scena, iar explicațiile regizorale cu jocul actorilor. Arta literară prefigurată în Fedru va fi valorificată, la o nouă altitudine, de La Fontaine.

Specificul moralei lui Esop este, de asemenea, diferențiat. Fedru localizează morala, îi imprimă un caracter latin, reprezentând gândirea omului pătruns de importanța datoriei și de revolta față de nedreptăți[1]. Plasarea moralei în față, ca un „à propos", sau la sfârșit, ca un corolar, și rostirea ei de un personaj din fabulă sau de unul din afară determină o anumită gradație a sugestiei alegorice. Morala esopică n-are legătură structurală cu narația, fapt relevat, printre alții, de Hegel, ci, sub formă parenetică (ὁ λόγος διδάσκει), sau mai frecvent, sub formă paradigmatică (ὁ λόγος δηλοῖ) înlesnește, prin caracterul său impersonal, uneori naiv sau chiar arbitrar, înțelegerea acțiunii alegorice. Morala paradigmatică dă un răspuns integral alegoriei, iar morala parenetică luminează selectiv o latură alegorică. Morala esopică reprezintă, deseori, o reacție față de hegemonia religioasă și ivirea unui interpretări laice a vieții. Elaborată de păturile umile ale societății, poartă pecetea convingerii în realitatea socială imuabilă, oferind rudimentele unei analize pragmatice și raționaliste[2]. Esop așază individul în relație cu semenii și îi arată cum să se comporte în diverse circumstanțe ale vieții. Fedru subliniază relațiile concret-romane care îmbracă, mai cu seamă, un rol singular, îndreptat, uneori, spre autoanaliză. Esop relevă relațiile generale convins că raportul dintre indivizi e fluctuant prin jocul circumstanțelor. Esența firii omenești, după Fedru, consta în adaptarea la mediul concret-istoric prin acțiune și reflecție. Esop, urmărind legile normative ale naturii, preconizează armonizarea raportului dintre indivizi. Fedru are accente de

1 Pentru Fedru: C. Poghirc, *Fedru – pioner al fabulei literare* – introducere la Fedru, *Fabule*, București, 1966, și J. Vilan, *Originalitatea lui Fedru* în *Studii de lietaratură universală*, VI, București, 1964.

2 A. I. Penna, *La morale della favola esopica come morale delle classi subalterne nell'antichità*, în „Società", 1961, p. 459–537.

amărăciune, revoltă sau resemnare ironică, răsărite din luciditatea cu care privește vremea lui Tiberiu și Caligula care strivea individul[1]. Esop reflectă ideile unei societăți în ascensiune și codul său moral, clădit pe temelia măsurii și prudenței, implică adesea vigoare și optimism[2].

Concepția despre lume care luminează florilegiul esopic oglindește modalitatea de gândire a oamenilor simpli, deosebită de marile doctrine ale filozofiei elene. Categoriile etico-filozofice – binele, răul, virtutea etc. – sunt încorporate în forme alegorice diverse și subordonate relațiilor sociale în care omul antic își trăiește viața[3].

Conflictele de clasă sunt rare și au ecou sumbru. În fabulele *Pântecul și picioarele, Păsărarul și porumbeii, Coada și trupul de șarpe* se recomandă credință față de stăpâni, iar în fabulele *Măgarul și grădinarul, Potârnichea și vânătorul* se preconizează împăcarea cu situația socială tragică. Alteori însă, ca în fabulele *Porumbița și cioara, Bărbatul și femeia arțăgoasă, Preoții Cybelei*, sclavia e condamnată.

Relațiile dintre păturile social-profesionale, chiar în cumpene tragice, sunt străbătute de încredere în bine, autorul sublimându-și opiniile directe și înfățișând ca într-o frescă lumea pestriță a societății antice: arămari, nălbitori, tăbăcari, corăbieri, vrăjitori etc., luminează cusururi mărunte sau vicii tipice: avariția, ignoranța, ipocrizia, demagogia etc. Modul de alegorizare – apologul, cu personaje-om, sau fabula propriu-zisă, cu personaje-natură, reflectă un sistem de relații strategice care îngăduie individului, limitat la propria sa condiție, să se folosească de acestea ca de un ac de busolă al cărui nord e înțelepciunea practică.

Raporturile dintre oameni sunt concepute ca o luptă necontenită în care forța primordială o constituie individul. Conflictul fundamental dintre bine și rău se rezolvă ptrin-un triumf aproape succesiv în care totuși răul predomină. Fabula care deschide culegerea de față – *Binele și răul* – sugerează, ca un semnificativ prolog, cumpăna ulterioară a cărții. Individul e un strateg care nu invocă în luptă principii generale, ci interese proprii. Vulturul leagă prietenie cu vulpea, dar îi răpește puii, lupul știe că mielul are dreptate, dar nu e generos, nevăstuica înțelege nevinovăția cocoșului, dar nu-l cruță, leul își uzurpă prietenii pe motiv că e leu, șarpele

1 Pentru realismul aluziilor istorice: L. Hermann, *Phèdre et ses fables*, Leiden, 1950, iar pentru realismul aluziilor psihologice: P. Lorenzi, *Fedro*, Firenze, 1955.

2 Pentru comparație cu fabula indiană: W. Ruben, *Das Pančatantra und seine Morallehre*, Berlin, 1959.

3 Analiza detaliată: J. Vogt, *Sklaverei und Humanität im klassischen Griechentum*, Wiesbaden, 1953, și I. A. Lențman, *Elementi ideologhii rabov v basniah Ezopa* în *Vaprosî anticinoi literaturî i classiceskoi filologhii*, Academia Nauk, 1966.

înghite puii de rândunică chiar în interiorul unui tribunal etc. Permanența și iscusința în luptă, chiar și în fața unei forțe superioare, e o condiție esențială a victoriei. Scarabeul biruie vulturul, broasca țestoasă întrece iepurele la fugă, cocoșul păcălește vulpea, trimițând-o la câine, măgarul ucide lupul care face pe veterinarul, berbecul se salvează punând pe lup să-i cânte etc. Fabula esopică nu are în vedere, așa cum am afirmat, individul în sine, ci raporturile dintre indivizi. Izvorul tragicului îl constituie, ca și la Fedru, triumful răului, întemeiat, de cele mai multe ori, pe ignoranță strategică sau pe nonconformism. Sentimentul deznădejdii e înlăturat prin moralitate. Victima își recunoaște greșeala mărturisind, în numeroase fabule, aproape stereotip: „Pe drept pătimesc"... Sinuciderea nu se întâlnește decât o singură dată și atunci numai ca intenție, în fabula *Iepurii și broaștele*. Încrederea omului în victoria binelui se bizuie, îndeosebi, pe folosirea inteligentă a forței proprii, din care izvorăsc, în ultima instanță, virtuțile care asigură o viață adăpostită de furtuni.

Comicul fabulei, considerat de unii cercetători ca divertisment, se manifestă critic. Râsul prezent în narație și în replica finală a fabulei surprinde excesul condiției umane și îl judecă, îndeosebi, sarcastic, înălțând, implicit, un protest împotriva moralității oficiale. Râsul în fabulă este o manifestare a forței. Fabula esopică nu cunoaște râsul bonom și îngăduitor, ci râsul dur și necruțător.

Atitudinea omului față de zei nu e nici mistică, nici intransigentă. În anecdotele antireligioase, zeii sunt doar personaje de fabulă, fără aureolă sacră. Reacția antireligioasă nu se ridică împotriva zeilor olimpici, ci împotriva cultului anonim al superstiției. Vrăjitoarea care făcea farmece pentru potolirea mâniei zeilor e neputincioasă în fața acuzatorilor, corbul care profețește nu-și prevăzuse chiorârea, iar prorocul care vindea prevestiri în târg n-a putut să prevină jaful hoților. În fabulele în care apar zei, nu sunt persiflați aceștia, ci atitudinile oamenilor față de zei. Zeii sunt binefăcători – *Boarul și leul* – dar oamenii sunt cârtitori – *Oamenii și Zeus* –, aruncă vina pe divinități – *Stejarii și Zeus* –, îi înșală pe zei – *Călătorul și Hermes* –, sunt nesățioși – *Vânzătorul de statui* – și necredincioși – *Omul și idolul*. Presiflarea e prudentă și omul, în raporturi cu zeul, se bucură de responsabilitate. Individul trebuie să acționeze singur – *Omul și naufragiul* – și apoi să cheme ajutorul divinității – *Boarul și Heracle*. În multe fabule însă transpare religiozitatea oficială, nedogmatică, proprie omului grec. Zeul pedepsește pe cei care calcă legământul – *Vulturul și vulpea* – pe cei trufași – *Cocoșii și vulturii* –, pe cei mincinoși – în *Omul viclean și zeii* –, pe cei nerecunoscători – în *Cerbul și vița-de-vie*. Zeul nu trebuie hulit – *Omul, furnicile și Hermes* – căci el pedepsește, uneori, fără soroc – *Omul necredincios și Orcos* – iar alteori, cum se arată în *Zeus și Scoicile*, foarte tardiv.

Fortuna e concepută în două forme: ca divinitate care guvernează lumea independent de oameni și de zei, nelegată de religia antropomorfă, ca în *Pescarii și peștii, Călătorul și Soarta, Măgarii și Zeus, Maimuța și puii săi* etc. și ca personificare a întâmplării din lumea care înconjoară omul, exterioară însă conflictului fabulei, ca în *Pescarul și tonul, Copilul și corbul* etc. Omul își imaginează adesea că *Tyche*, zeița norocului, reprezintă dreptatea terestră care rezolvă *hybris* -ul condiție umane: *Copilul și leul, Țăranul și Soarta*. Fabula esopică propune individului limitarea la natura condiției umane, dar și valorificarea deplină a posibilităților ei. Dictonul socratic (γνῶθι σεαυτον) rezumă, simbolic, concepția esopică despre lume.

Pildele esopice localizate și integrate în tezaurul literaturii populare au pătruns la noi prin două mari filiere: greacă și slavă. Versiunile derivate din ramura greacă sunt cele mai vechi și încep cu Costea Dascălul din Scheii Brașovului care copiază, în 1703, *Viața lui Esop*, și cu Vasile Ieromonahul, care copiază, în 1717, *Pildele lui Esop*, până la tipărirea în românește *Viața și 183 fabule ale lui Esop*, Buzău, 1857. Versiunile provenite din ramura rusă (care, la rândul lor, derivă dintr-o versiune latină) au fost tipărite de Petru Bart în *Viața și pildele preaînțeleptului Esop*, Sibiu, 1795, lucrare care stă la baza tipăriturilor ulterioare de la Ion Bart (Sibiu, 1802) până la M. Sadoveanu (Fălticeni, 1909) și ediția recentă publicată de I. Chițimia și D. Simionescu[1].

Pildele esopice grecești care ne-au parvenit până azi, din antichitatea timpurie sau antichitatea târzie, s-au păstrat în numeroase copii pe care cercetătorii le-au clasat în trei mari colecții: *augustana, vindobonensis* și *accursiana*. Cea mai veche colecție este *augustana*, numită astfel după un codex păstrat în Augsburg, aflat acum la München, care provine probabil din secolul I e.n. Colecția *vindobonensis*, păstrată la Viena, e mai târzie, probabil din secolul al VI-lea e.n. Colecția *accursiana*, numită astfel după Bonus Accursius care a editat-o în 1840 (supranumită și *Planudea*, după Maximus Planudes) e o prelucrare bizantină a colecției *vindobonensis* și, parțial, a colecției *augustana*. Munca neprecupețită a celor mai de seamă cercetători ai colecțiilor esopice a dus la valorificarea tezaurului elen în ediții nemuritoare. Cele mai de seamă ediții ale secolului nostru sunt alcătuite de E. Chambry[2], A. Hausrath[3] și

1 I. Chițimia, și D. Simionescu, *Cărțile populare și literatura românească*, București, 1963.

2 E. Chambry, *Aesopi fabulae*, Paris, 1925 (retip. 1959) și Ésope, *Fables*, Paris, 1927 (retip. 1960).

3 A. Hausrath, *Corpus Aesopicarum*, Teubner, Leipzig, 1940, 1-1 (retip. și adăug. de H. Haas, 1957) și 1-2 îngr. și pugl. de H. Hunger, 1959); Indice global; H. Haas.

B. E. Perry[1]. Filologul francez este primul care publică o ediție științifică a fabulelor esopice, unde dă textul tuturor fabulelor anonime din cele trei colecții precum și variantele din aceeași colecție, cu un impunător aparat critic. Filologul german reconstituie și publică fiecare colecție în redactarea ei originală, socotind că fabulele esopice provin dintr-un arhetip. B. E. Perry tipărește o monumentală ediție a colecției *augustana* cu versiuni diferite pentru fiecare fabulă și, de asemenea, cu indicarea fabulelor latine prelucrate după aceste versiuni elene. Cu toată truda acestor eminenți filologi nu avem încă un *Corpus fabularum Aesopicarum*, visat de Hausrath, care să valorifice, la nivelul cercetării științifice moderne, întregul tezaur esopic descoperit[2].

Florilegii restrânse, urmând texte stabilite de Halm[3], au publicat în secolul trecut D. Mateescu, *Fabule*, Bârlad, 1883, și în secolul nostru, I. Teodorescu, *Fabule*, București, 1935. Fabule selective a publicat în „Adevărul literar și artistic", 1931, Al. Graur. Traducerea noastră a urmat textul elen stabilit de E. Chambry și este, după câte știm, întâia traducere integrală în literatura română. O versiune nouă a publicat Traian Lăzărescu (București, Minerva, 1980). Nu ne îndoim că cel mai vechi monument de proză populară europeană va găsi, în inimile cititorilor români, un ecou rodnic.

TRAIAN DIACONESCU

1 B. E. Perry, *Aesopica*, Univ. of Illinois Press, Urbana, 1952.

2 Pentru realizările și scăderile edițiilor citate: A. Hausrath, *Compte rendu des éditions de Champry* în *Philologische Wochenschrift*, 1927, col. 1537 sq. și 1569 sq.; B. E. Perry, *Compte rendu de l'édition Hausrath* în „Classical Philology", 1942, p. 207.

3 C. Halm, *Aesopicae collectae*. Lipsiae, 1852.

NOTA TRADUCĂTORULUI (la prima ediție)

1. Traducerea acestei cărți a fost făcută din limba elenă, pe baza textului stabilit de Émile Chambry și publicat sub titlul Ésope, Fables, Collection des Universités de France, Société d'édition „Les belles lettres", Paris, 1927.

2. În prezenta versiune – prima integrală în limba română – ne-am străduit să urmărim îndeaproape textul elen și, în același timp, să îmbinăm, în limita posibilităților noastre, particularitățile stilistice ale fabulei eline cu specificul artistic al fabulei folclorice românești.

3. Libertățile voite față de textul elen – modificarea unor titluri, înlăturarea unor tautologii, redarea în proză a unor fabule în versuri, – au încercat să-i confere cărții, în lumina principiului de mai sus, un spor de claritate și unitate.

4. Ordinea fabulelor din traducerea noastră o respectă pe cea din textul original, corespunzătoare celor din alfabetul elin, stabilită de Émile Chambry, comună tuturor edițiilor și traducerilor care urmează ramura de variante selectate de filologul francez.

5. Notele sumare menite să lămurească îndeosebi realii antice, precum și indicele alfabetic de titluri nădăjduim să înlesnească înțelegerea fabulelor de către toți cititorii, indiferent de vârstă și cultură.

NOTA TRADUCĂRORULUI
(la a doua ediție)

1. Publicăm acum, după mai bine de trei decenii și jumătate, a doua ediție a acestei cărți. Motivarea acestui act de cultură e multiplă: 1. prima ediție s–a epuizat demult 2. traducerea noastră s–a bucurat de recenzii elogioase 3. contextul cultural de azi solicită o ediție nouă.

2. Această ediție secundă reproduce întocmai prima ediție.

3. Într–un viitor apropiat, editurile noastre academice ar trebui să publice acest monument al literaturii europene într–o colecție bilingvă. În felul acesta, filologia clasică românească va face un pas important în procesul sincronizării cu marile culturii europene.

Esop

FABULE

1

Binele și răul

Răul izgoni Binele că ar fi fost slab și Binele se urcă în cer. Acolo îl întrebă pe Zeus cum să se poarte cu oamenii. Zeus îi spuse să nu se înfățișeze oamenilor împreună cu Răul, ci fiecare pe rând. Din această pricină Răul vine mereu între oameni, căci stă mai aproape, iar Binele, care coboară din cer, apare mai rar.

Fabula arată că cele bune nu nimeresc pe nimeni grabnic, dar cele rele pe fiecare îi calcă zilnic.

2

Vânzătorul de statui

Un om, meșterind un Hermes de lemn, îl duse la târg și-l puse în vânzare. Și vrând să încânte cumpărătorii, căci nu-i venise nici unul, porni să strige că vinde un zeu făcător de bine și aducător de câștig. Dar cineva, fiind întâmplător alături, îl întrebă: „De ce-l vinzi, omule, dacă e așa, în loc să te folosești tu de darurile lui"? Și vânzătorul răspunse: „Eu am nevoie de daruri chiar acum, iar el s-a obișnuit să le facă mai târziu".

Fabula se potrivește oamenilor lacomi de câștig cărora nu le pasă de zei.

3

Vulturul și vulpea

Vulturul și vulpea, legând prietenie între ei, rânduiră să trăiască în apropiere ca să-și întărească prietenia prin vecinătate. Și vulturul, înălțându-se în zbor, își rostui cuibul într-un arbore înalt, iar vulpea, strecurându-se într-un tufiș de la rădăcina copacului, fătă acolo. Plecând odată vulpea la vânat, vulturul, lihnit de foame, se repezi în tufiș și, răpind puii vulpii, se ospătă din ei, împreună cu puii săi. Vulpea, la întoarcere, cum află de cele întâmplate, se umplu de jale, nu atât pentru moartea puilor cât mai ales pentru neputința ei de a se răzbuna; căci fiind fiară alergătoare nu putea

să urmărească o pasăre zburătoare. De aceea, stând deoparte, își blestemă vrăjmașul, căci atât îi mai rămăsese, ca celor neputincioși și slabi. Din întâmplare, pedeapsa cea cumplită pentru stricarea prieteniei nu zăbovi, căci niște oameni jertfiseră o capră pe câmp și vulturul, slobozindu-se din zbor pe altar, înșfăcă niște măruntaie aprinse; dar, cum le duse la cuib, se porni un vânt puternic și, dintr-un pai subțire și vechi, izbucni un foc strălucitor. Din această pricină, puii aprinși - căci erau încă golași - căzură pe pământ. Și vulpea alergând la ei, sub ochii vulturului, îi mâncă pe toți.

Fabula arată că cei care strică prietenia, chiar dacă scapă de răzbunarea celor nedreptățiți și slabi, nu scapă de pedeapsa zeului.

4

Vulturul și scarabeul

Vulturul urmărea un iepure. Și iepurele, în lipsa unuia care să-l ajute, când văzu un scarabeu - singura scăpare care se ivi - îl rugă să-l salveze. Scarabeul îl îmbrățișă și cum văzu că se apropie vulturul îl rugă să-i cruțe ocrotitul. Dar vulturul, batjocorind micimea și rugămintea scarabeului, mâncă iepurele pe loc. Scarabeul, fără să uite răul acesta, urmărea mereu cuibul vulturului și când vulturul oua, scarabeul se înălța în aer și-i rostogolea ouăle din cuib și le spărgea. Și-l urmări pretutindeni până când vulturul alergă la Zeus - căci era pasărea sa sfântă - și-l rugă să-i dea un loc sigur pentru a scoate pui. Zeus îi îngădui să ouă în poala sa, dar scarabeul, pricepând acest lucru, făcu un gogoloi de bălegar, se înălță în aer și, când ajunse deasupra lui Zeus, dădu drumul gogoloiului. Zeus, vrând să scuture bălegarul din poală, se ridică și, fără să bage de seamă, aruncă jos și ouăle vulturului. De atunci, se spune că, în vremea când se arată scarabeii, vulturii nu scot pui.

Fabula ne învață să nu batjocorim pe nimeni și să socotim că nimeni nu e atât de neputincios ca să nu poată cândva să răzbune o nedreptate.

5

Vulturul, gaița și păstorul

Vulturul, slobozindu-se de pe o stâncă înaltă, înșfăcă un miel. Cum îl văzu gaița, clocotind de zel, porni să-l imite. Și coborând cu mare zarvă, se năpusti pe un berbec. Dar încâlcindu-i-se ghearele în lână și neamiputând să le scoată, bătu din aripi până

când păstorul, prinzând de veste, alergă la ea, o prinse și, după ce-i ciunti vârful aripilor de jur-împrejur, când veni seara, o duse copiilor săi. Iar ei întrebându-l ce soi de pasăre este, păstorul răspunse: „După cât știu eu, gaiță, dar după cum vrea ea, vultur".

Astfel întrecerea cu cei mai puternici nu folosește la nimic, ci aduce nenorociri și râs.

6

Vulturul cu aripile retezate și vulpea

Un om prinsese odinioasă un vultur și, retezându-i aripile, îl lăsă în curte să trăiască printre orătănii. Vulturul era abătut și nu mânca nimic din pricina mâhnirii, aidoma unui rege încătușat. Dar îl cumpără un alt om și, smulgându-i penele și ungându-l cu mir, îl făcu să zboare. Vulturul se înălță în zbor și, după ce prinse un iepure în gheare, i-l duse ca dar. Vulpea, cum îl văzu, îi zise: „Să nu-l dai acestui om, căci e bun din fire, ci celuilalt om; mai degrabă să-l îmblânzești pe răufăcător ca nu cumva, când te-a prinde iar, să te lase din nou fără pene".

Trebuie să dăm răsplată folositoare binefăcătorilor, dar să îndepărtăm chibzuit pe răufăcători.

7

Vulturul și săgeata

Pe vârful unei stânci ședea un vultur, pândind iepuri. Dar cineva îl ochi cu arcul, și săgeata îl străpunse. Crestătura săgeții, cu pene de vultur, i se afla în fața ochilor. Privind-o, zise: „Pentru mine e încă o mâhnire, să mor din pricina penelor mele".

Astfel tăișul cel mai cumplit al durerii s-arată ori de câte ori cineva dintr-ai noștri ne aduce primejdie.

8

Privighetoarea și uliul

Privighetoarea ședea într-un stejar înalt și cânta ca de obicei. Zărind-o însă un uliu, cum era flămând, se repezi și o prinse. Dar privighetoarea, gata să moară, îl rugă să-i dea drumul spunându-i că ea nu e în stare să-i satureze stomacul și-l îndemnă, dacă n-are mâncare, să prindă păsări mai mari. Dar uliul îi

răspunse: „Aș fi neghiob dacă aș lăsa bucata din gheare ca să alerg după una care nici nu se năzare".

Astfel sunt și oamenii nechibzuiți care, în nădejdea unor bunuri mai mari, lasă ceea ce au în mână.

9

Privighetoarea și rândunica

Rândunica sfătui privighetoarea să-și pună cuibul sub o streașină și să locuiască împreună cu oamenii, așa cum face ea. Dar privighetoarea răspunse: „Nu vreau să-mi amintesc mâhnirea vechilor nenorociri și, din pricina asta, mai bine stau în singurătate".

Omul bătut de soartă fuge și de locul în care l-a lovit năpasta.

10

Cămătarul și datornicul

Un cămătar din Atena ceru plata unui datornic al său, dar acesta îi răspunse că n-are bani și-l rugă mai întâi să-i dea o păsuire. Cămătarul nu se înduplecă și datornicul își luă singura sa scroafă și, în fața cămătarului, o puse în vânzare. Când trecu un cumpărător și-l întrebă dacă scroafa e de prăsilă, datornicul îi răspunse: „Nu numai că e de prăsilă, dar e nemaipomenită, căci la Mystere fată purcele iar la Panatenee fată purcei". Și minunându-se cumpărătorul de aceste vorbe, cămătarul adăugă: „Să nu te minunezi, că la Dionysii această scroafă îți va făta și iezi".

Fabula arată că mulți oameni nu stau în cumpănă să jure strâmb, în folosul lor, pe ceea ce este peste putință.

11

Harapul din Etiopia

Un om cumpără un harap etiopian. Și gândind că era negru din pricina nepăsării vechiului său stăpân, îl luă acasă și-l duse la toate spălătoriile și încercă tot felul de îmbăieri ca să-l albească. Dar harapul nu-și schimba culoarea ci, din atâta frecătură, căzu bolnav.

Fabula arată că cele firești rămân cum apar la început.

12
Nevăstuica și cocoșul

O nevăstuică prinse un cocoș și vru să-l mănânce, dar pentru o pricină, chipurile, întemeiată. Și-l învinui că aduce pagube oamenilor pentru că strigă noaptea și le alungă somnul. Cocoșul răspunse că face acest lucru în folosul oamenilor, ca să-i trezească la treburile zilnice. Dar nevăstuica îl învinui iarăși că păcătuiește împotriva firii, când se împreună cu mama și cu surorile lui. Cocoșul răspunse că și acest lucru îl face tot în folosul stăpânilor, căci astfel găinile ouă mai mult. Nevăstuica însă îi zise: „Chiar dacă tu ai scorni la toate răspunsuri înțelepte, eu totuși n-o să rămân flămândă". Și l-a mâncat.

Fabula arată că firea netrebnică, pornită spre rău, dacă nu poate pentru o pricină întemeiată, face rău fără acoperământ.

13
Pisica și șoarecii

Într-o casă erau mulți șoareci. O pisică însă, aflând vestea, veni acolo și, prinzându-i pe rând, îi mânca. Dar șoarecii ceilalți, mereu în primejdie, se afundară în găuri și pisica, nemiputând să ajungă la ei, chibzui să-i momească printr-un șiretlic. De aceea, cățărându-se până la un cui și agățându-se de el, se prefăcu moartă. Un șoarece însă, întorcându-și capul s-o vadă, zise: „N-am să mă apropii de tine, cumătră, chiar de-ai fi tu sac".

Fabula arată că oamenii înțelepți, când au încercat netrebnicia altora, nu mai sunt înșelați de prefăcătoriile acelora.

14
Nevăstuica și găinile

Nevăstuica, auzind că într-o curte se îmbolnăviseră găinile, se făcu veterinar și, luându-și instrumente potrivite meseriei, porni într-acolo. Se opri în fața curții și întrebă găinile cum se simt. „Ne simțim bine, răspunseră găinile, dacă pleci tu de aici".

Astfel nici oamenii drepți nu ademenesc pe cei înțelepți, chiar dacă se prefac că sunt oamenii cei mai folositori.

15
Capra și păstorul

Un păstor mâna caprele la staul. Dar una din ele, dând peste iarbă dulce, rămase în urmă. Păstorul însă, aruncând cu o piatră în ea, o nimeri și-i rupse un corn. Apoi o rugă cu lacrimi în ochi să nu-i spună stăpânului. Capra răspunse: „Chiar dacă voi tăcea, cum voi ascunde fapta ta? Căci toți văd cornul rupt".

Așadar când greșeala e fățișă nu mai putem s-o ascundem.

16
Capra și măgarul

Un om avea o capră și un măgar. Și capra, pizmuind măgarul pentru hrana lui bogată, îl căină că se chinuie fără contenire, când învârtind la moară, când ducând poveri și-l sfătui să facă pe epilepticul și să cadă într-o groapă, ca să dobândească odihnă. Măgarul o crezu, dar căzând se răni. Stăpânul său chemă un veterinar și-i ceru să-l ajute. Doctorul îi spuse că trebuie să-i pună măgarului, ca să-și recapete sănătatea, un plămân de capră. Și ei, sacrificând capra, tămăduiră măgarul.

Oricine uneltește vicleșuguri împotriva altuia este faurul propriei sale nenorociri.

17
Păstorul și caprele sălbatice

Un păstor, ducându-și caprele la câmp, văzu că se amestecaseră cu niște capre sălbatice și, cum veni seara, le mână pe toate într-o peșteră. A doua zi, izbucnind o furtună mare și neputând să le scoată la câmp, ca de obicei, le dădu de mâncare în peșteră. Puse caprelor sale o mână de iarbă, numai ca să le amăgească foamea, iar caprelor străine le grămădi câte un maldăr, ca să pună stăpânire pe ele. Când se risipi furtuna, le scoase pe toate la pășune, dar caprele sălbatice, ajungând în munți, fugiră. Păstorul le învinui că sunt nerecunoscătoare, pentru că îl părăsesc după ce le-a dat o îngrijire de soi. Dar caprele s-au întors și i-au spus: „Tocmai din această pricină ne ferim: căci dacă pe noi, care suntem venite de ieri la tine, ne-ai prețuit mai mult decât pe caprele tale, e limpede că, dacă mai apoi, alte capre sălbatice se vor apropia de tine, tu le vei ghiftui pe acelea".

Fabula arată că nu trebuie să ne bucurăm de prietenia celor care ne cinstesc mai mult pe noi, decât pe prietenii lor vechi, gândindu-ne că, dacă trece vremea, se împrietenesc cu alții și-i cinstesc pe aceia.

18

Sclava urâtă și Afrodita

O sclavă urâtă și vicleană era iubită de stăpânul său. Și tot primind aur de la stăpân se gătea strălucitor, întrecându-se cu stăpâna sa, și tot mereu închina jertfe Afroditei și o ruga s-o facă frumoasă. Dar Afrodita i se arătă în somn și spuse că nu are nici un farmec și că n-o va face chipeșă și că „mă tulburi și mă supără cel căruia tu îi pari frumoasă".

Oamenii care se îmbogățesc prin mijloace urâte nu trebuie să se înfumureze, mai ales când nu sunt nici de neam și nici frumoși.

19

Esop și meșterii de corăbii

Având odată răgaz, fabulistul Esop intră într-un șantier naval și lucrătorii îl luară în râs și-l atâtară la vorbă. Esop le spuse că, de mult de tot, era în lume numai haos și apă, dar Zeus, vrând să facă pământul, îi porunci acestuia să soarbă marea de trei ori. Și sorbind întâia oară se înălțară munții și din a doua sorbitură se arătară câmpiile. „Și dacă s-o hotărî, adăugă Esop, să soarbă apa și a treia oară, meseria voastră va fi de prisos".

Fabula arată că cei care iau în râs pe cei tari își pricinuiesc, fără să bage de seamă, necazuri mai mari.

20

Cocoșii și vulturul

Doi cocoși se băteau pentru niște găinușe și unul puse pe fugă pe celălalt. Cocoșul răzbit se retrase într-un loc umbros și se ascunse, dar cocoșul biruitor, înălțându-se în aer, se opri pe un zid înalt și cântă triumfător. Dar un vultur, slobozindu-se asupra lui, îl luă în gheare. Și de atunci, cocoșul ascuns în umbră calcă, fără teamă, toate găinușele.

Fabula arată că Zeus se împotrivește celor trufași și dăruie mulțumire celor umili.

21

Cocoșii și potârnichea

Un om avea niște cocoși în casă și, cum găsi o potârniche de vânzare, o cumpără și o aduse acasă ca s-o hrănească împreună cu cocoșii. Dar cocoșii o loveau și-o fugăreau, și potârnichea se întristă crezând că o gonesc pentru că e de neam străin. Peste puțină vreme, când văzu că cocoși se bat între ei și că nu se lasă până nu sângerează, potârnichea își zise: „Nu mă mai tângui că-s lovită, căci văd că nici între ei nu se cruță".

Fabula arată că cei înțelepți rabdă mai lesne strâmbarea vecinilor, când văd că aceștia nu se cruță nici între rude.

22

Pescarii și tonul

Niște pescari au ieșit la pescuit, dar trudind multă vreme n-au prins nimic, și ședeau în luntre fără nădejde. Un ton însă, era urmărit și fugind cu mare iuțeală, sări, fără să bage de seamă, în luntre. Pescarii îl prinseră și, ducându-l în cetate, îl vândură.

Tot astfel, deseori, ceea ce nu dobândim prin meșteșug, ne dăruie întâmplarea.

23

Pescarii și piatra

Niște pescari trăgeau un năvod. Și cum năvodul era greu, jucau și se veseleau, crezând că pescuitul e bogat. Când scoaseră năvodul pe mal și-l găsiră plin de pietre și alge, însă cu puțini pești, se întristară fără măsură, nu atât că-i mâhni această întâmplare, ci tocmai pentru că avuseseră credință potrivnică. Dar unul dintre ei, mai bătrân, zise: „Să ne stăpânim, prieteni, căci bucuria, pe cât pare, e soră cu întristarea și, pentru că ne-am bucurat atât înainte, se cuvine să îndurăm totuși și puțină tristețe.

Astfel și noi trebuie să înțelegem schimbările vieții, să nu cerem mereu câștiguri, ci să chibzuim că, după vreme senină, urmează, negreșit, furtună."

24

Pescarul flautist

Un pescar, meșter la flaut, luându-și flautul și plasa porni spre mare și, așezându-se pe o stâncă înclinată, începu să cânte, socotind că peștii vor ieși singuri la viersul lui dulce. Dar cum, după multă osteneală, nu prinse nimic, lăsă flautul, ridică plasa și, aruncând-o în apă, pescui mulți pești. Răsturnându-i din plasă pe țărm și văzându-i cum se zbat, zise: „O, îndărătnice vietăți, când vă ziceam din flaut, nu jucați, dar acum, când nu mai zic, jucați".

Fabula e potrivită pentru cei care s-apucă de un lucru la timp neprielnic.

25

Pescarii și peștii

Un pescar, trăgând plasa din apă, prinse numai peștii mari și-i așeză pe țărm, căci peștii mici alunecară în mare prin ochiurile plasei.

Soarta nu mântuiește lesne pe cei de rând, dar rar se întâmplă ca cei cu mare faimă să scape de primejdii.

26

Pescarul și smaridul

Un pescar, aruncând plasa în mare, scoase un smarid. Și cum din întâmplare era mic, peștele îl rugă să nu-l ia atunci, ci să-i dea drumul căci e firav: „Vei putea să mă prinzi când voi crește, îi zise peștele, și când voi fi mare îți voi fi de mult folos". Dar pescarul răspunse: „Aș fi nebun dacă aș lăsa câștigul din mână, chiar dacă-i mic, și aș nădăjdui la cel așteptat, chiar de-ar fi mare".

Fabula arată că ar fi fără de minte cel care, din pricina unui câștig mai mare, ar lăsa pe cel din mână, pentru că e mic.

27

Pescarul care bate apa

Un om pescuia într-un râu. Și întinzându-și plasele de-a curmezișul apei, din mal în mal, legă o piatră de o sfoară de in

și porni să bată apa, ca peștii să fugă și să se arunce numaidecât în plasă. Un om care locuia în împrejurimi, văzându-l ce face, îl învinui că tulbură râul și nu-l lasă să bea apă limpede. Dar pescarul îi răspunse: „Dacă râul nu s-ar tulbura, ar trebui ca eu să mor de foame".

Tot așa și demagogii cetăților își fac interesele mai cu spor când își aruncă patria în vrajbă.

28

Alcionul și marea

Alcionul este o pasăre care, iubind singurătatea, trăiește mereu pe mare. Se spune că, păzindu-se de vânători, scoate pui în stâncile de pe malul mării. Odată un alcion, gata să clocească, se înalță pe un promontoriu și, văzând o stâncă înclinată spre mare, scoase pui acolo. Dar plecând după hrană, marea, stârnită de un vânt puternic, s-a învolburat și s-a ridicat până la cuib, acoperindu-l cu apă și înecându-i puii. La întoarcere, înțelegând întâmplarea, alcionul zise: „Singur m-am nenorocit, căci ferindu-mă de capcanele de pe pământ, m-am retras pe mare, dar marea fu mult mai vicleană".

Astfel și unii oameni, păzindu-se și ascunzându-se de vrăjmași, dau, fără să bage de seamă, peste prieteni mai primejdioși decât vrăjmașii.

29

Vulpile și fluviul Meandru

Odinioară vulpile se adunaseră la fluviul Meandru că să-și potolească setea. Dar apa curgea cu vuiet și vulpile, necutezând să intre în apă, se îndemnau pe rând. Și una dintre ele, socotindu-se mai de viță, după ce le vorbi celorlalte, ca să le umilească și ca să râdă de lașitatea lor, sări vitejește în apă. Când însă curentul apei o trase spre mijloc, celelalte vulpi, stând pe malul fluviului, strigară: „Să nu ne lași, prietenă, întoarce-te, arată-ne și nouă vadul prin care să ne potolim setea fără primejdie". Dar vulpea, dusă de curent, răspunse: „Am o veste pentru Milet și vreau s-o duc acolo; la întoarcere însă o să vi-l arăt".

Fabula e potrivită pentru cei care, din pricina fanfaronadei, se osândesc la primejdii.

30

Vulpea ghiftuită și scorbura

O vulpe flămândă, văzând într-o scorbură de stejar niște pâine și niște carne părăsite de păstori, se strecură acolo și le mâncă. Dar umflându-i-se pântecul și nemaiputând să iasă, gemea și se jelea. O altă vulpe, trecând pe acolo și auzindu-i vaietele, se apropie și o întrebă care e pricina lor. Când află întâmplarea, îi spuse: „Rămâi în scorbură până când te vei face iarăși cum erai când ai intrat și astfel vei ieși ușor".

Fabula arată că vremea risipește greutățile vieții.

31

Vulpea și rugul

O vulpe sări peste un gard și alunecă, dar când fu să cadă, se agăță de un rug. Spinii rugului îi sângerară picioarele și, din pricina usturimii, zise: „Vai mie, m-am agățat de tine ca să mă ajuți, dar tu mai rău mi-ai făcut". Și rugul răspunse: „Te-ai înșelat, prietenă, vrând să te agăți de mine, căci eu obișnuiesc să mă agăț de toți".

Fabula arată că tot astfel și oamenii fără minte aleargă la ajutorul celor porniți din fire spre rău.

32

Vulpea și strugurii

O vulpe flămândă, cum zări niște struguri atârnând pe o viță cățărătoare, vru să-i rupă, dar nu putu. Și, îndepărtându-se, zise: „Sunt verzi".

Astfel și unii oameni, neputând să-și ajungă unele planuri din pricina slăbiciunii lor, învinovățesc împrejurările.

33

Vulpea și dragonul

Un smochin creștea la o margine de drum. O vulpe văzu sub smochin un dragon care dormea. Și vulpea, pizmuind lungimea dragonului, vru să-l ajungă. De aceea se culcă alături și încercă să se întindă din răsputeri până când, opintindu-se peste măsură, fără să bage de seamă, crăpă.

Tot așa pățesc și cei care se întrec cu cei mai tari: crapă mai înainte ca să-i ajungă pe aceștia.

34

Vulpea și tăietorul de lemne

O vulpe, fugind de niște vânători, cum văzu un tăietor de lemne, îl rugă s-o ascundă. Acesta o îndemnă să se furișeze în coliba sa și să se adăpostească. Peste puțină vreme sosiră vânătorii și-l întrebară dacă nu văzuse o vulpe trecând pe acolo și el răspunse că nu, dar le făcu semn cu mâna, arătând-o unde se ascunsese. Vânătorii nu pricepură semnul și se încrezură în vorbe, iar vulpea, cum îi văzu că se depărtează, sări din colibă și plecă fără să-i spună nimic. Tăietorul de lemne o învinui că nu-i arată nici o mulțumire pentru ocrotirea sa, dar vulpea răspunse: „Ți-aș fi mulțumit, desigur, dacă semnele mânii și purtarea ți-ar fi fost la fel cu vorbele".

Cineva s-ar putea folosi de această fabulă împotriva oamenilor care își laudă pe față faptele bune, dar în realitate săvârșesc fapte rele.

35

Vulpea și crocodilul

Vulpea și crocodilul se sfădeau în privința nobleței lor. Și crocodilul trâncăni multe despre strămoșii săi vestiți și sfârși mărturisind că se trage din părinți gymnasiarhi. Vulpea zise: „Chiar dacă n-ai spune tu, te arată pielea ta, că de mulți ani n-ai mai fost gymnast".

Tot astfel faptele sunt dovezi care dau în vileag oamenii mincinoși.

36

Vulpea și câinele

O vulpe, furișându-se într-o turmă de oi, răpi un miel de lapte și se prefăcu că-l mângâie. Întrebând-o câinele ce face, vulpea răspunse: „Îl drăgănesc și mă joc cu el". Dar câinele se răsti: „Lasă mielul, că de nu, chiar acum mă voi purta cu tine ca un câine".

Fabula se potrivește omului viclean și hoțului stângaci.

37
Vulpea și pantera

Vulpea și pantera se sfădeau pentru frumusețe. Pantera se lăuda cu fiecare bălțătură a trupului său. Dar vulpea răspunse: „Cu atât mai mult sunt mai frumoasă eu, căci nu la trup, ci la minte sunt «bălțată»".

Fabula arată că podoaba minții este mai de preț decât frumusețea trupului.

38
Vulpea și maimuța rege

O maimuță juca într-o adunare de animale și acestea, minunându-se de iscusința ei, o aleseră rege. Dar vulpea, invidioasă, văzând niște carne pusă într-o capcană o duse acolo, spunându-i că a găsit o comoară pe care n-a folosit-o ci numai a păzit-o, ca pe un drept al regilor, și-o îndemnă s-o ia. Maimuța se apropie fără grijă și, prinsă în capcană, învinui vulpea că a amăgit-o. Vulpea îi răspunse: „Cum vrei să domnești peste animale când ești atât de proastă?".

Tot astfel și cei care fac afaceri necugetate pierd și se fac de batjocură.

39
Vulpea și maimuța lăudăroasă

Vulpea și maimuța, călătorind împreună, se sfădeau în privința nobleței. Trăncănirâ multe, dar când ajunseră la un loc oarecare, maimuța, aruncându-și ochii într-acolo, porni să ofteze. Întrebând-o vulpea din ce pricină oftează, maimuța, arătându-i niște morminte, îi spuse: „Cum să nu mă podidească plânsul când văd stelele funerare ale libertilor și sclavilor părinților mei". Și vulpea îi răspunse: „Minte cât vrei, căci nici unul dintre ei nu s-o ridica să te dezmintă".

Astfel și mincinoșii se laudă mai cu spor când nu-i nimeni că să-i dea de gol.

40
Vulpea și țapul

O vulpe căzuse într-o fântână și, nemaiputând să iasă, rămase acolo. Un țap împins de sete veni la aceeași fântână și, cum văzu vulpea, o întrebă dacă apa e bună. Vulpea se bucură de întâmplare și, silindu-se să laude apa, îi spuse că e nemaipomenită și-l îndemnă să coboare. Țapul, însetat, scoborî fără grijă și, după ce își potoli setea, chibzui împreună cu vulpea cum să iasă. Atunci vulpea îi spuse: „Știu un mijloc de ieșire, numai dacă o să vrei să scăpăm amândoi; să sprijini picioarele dinainte pe zid, să ridici în sus coarnele și, după ce voi ieși eu, te voi trage și pe tine". Țapul ascultă bucuros sfatul și vulpea, cățărându-se pe picioarele, pe umerii și pe coarnele lui, ajunse la gura fântânii și, ieșind afară, se depărtă. Când țapul o învinui că a călcat învoiala, vulpea se întoarse și-i zise: „Prietene, dacă ai fi avut atâta minte câte fire ai în barbă, n-ai fi coborât înainte de a te gândi la urcare".

Tot astfel și oamenii înțelepți trebuie mai întâi să se gândească la sfârșitul acțiunilor și apoi să pornească a le face.

41
Vulpea bearcă

O vulpe își ciuntise coada într-o capcană și gândi că, din pricina rușinii, va duce o viață de neîndurat. De aceea chibzui să aducă și pe celelalte vulpi la aceeași stare ca să-și ascundă slutirea în suferința comună. Și atunci, adunându-le pe toate, le sfătui să-și taie cozile, spunându-le că acestea sunt urâte și atârnă ca o povară de prisos. Dar una dintre vulpi îi răspunse: „Prietenă, dacă această faptă nu ți-ar aduce folos, nu ne-ai sfătui astfel".

Această fabulă se potrivește celor ce dau sfaturi aproapelui nu pentru că îi vor binele, ci spre folosul lor.

42
Vulpea și leul

O vulpe nu văzuse niciodată un leu și, întâlnindu-l, întâmplător, în cale, cum îl văzu întâia oară se înspăimântă atât de tare, că era cât pe-aci să moară. Când îl întâlni a doua oară se înfricoșă iarăși, dar nu așa ca prima dată. Văzându-l însă a treia oară, prinse atâta curaj încât, apropiindu-se de el, cuteză să-i vorbească.

Fabula arată că obișnuința îndulcește chiar și lucrurile înspăimântătoare.

43

Vulpea și masca

O vulpe, intrând în casa unui actor și scotocind prin toate lucrurile lui, găsi o mască meșteșugit lucrată și, ridicând-o în labe, zise: „O, ce cap, dar n-are creier".

Fabula e pentru oamenii chipeși la trup, dar nesocotiți la minte.

44

Oamenii și zeii

Doi oameni se sfădeau pentru a recunoaște care dintre cei doi zei - Teseu sau Heracle - e mai mare, Dar zeii se mâniară pe oameni și se răzbunară fiecare pe avutul celuilalt.

Cearta supușilor atâță pe stăpâni la mânie împotriva acestora.

45

Ucigașul și Nilul

Un ucigaș, după ce omorâse un om, fu urmărit de rudele mortului. Când ajunse lângă fluviul Nil, îi ieși în cale un lup și ucigașul, înfricoșat de lup, se cățără într-un copac care era în fluviu și se ascunse. Dar cum văzu o viperă suindu-se spre el, ucigașul se aruncă în fluviu, însă în fluviu îl înghiți un crocodil.

Fabula arată că pentru criminali nu e sigur nici pământul, nici aerul, nici apa.

46

Omul și zeii

Un om sărac se îmbolnăvise și zăcea fără leac. Cum medicii îi luaseră nădejdea de întremare, se rugă de zei făgăduindu-le, că dacă îl vor face bine, le va da o hecatombă și le va închina și ofrande. Soția - căci întâmplător se afla lângă el - îl întrebă: „De unde le vei dărui atâtea?" Și omul răspunse: „Crezi tu că eu mă voi însănătoși ca zeii să mi le mai ceară?"

Fabula arată că oamenii făgăduiesc ușor un lucru pe care nu gândesc să-l împlinească.

47

Omul și corbii

Un om fricos mergea la război. Când croncăniră niște corbi, puse armele jos și încremeni. Apoi, le ridică repede și porni mai departe. Corbii croncăniră iarăși dar omul, oprindu-se din nou, le strigă: „Croncăniți cât puteți de tare, că tot nu veți gusta din mine".

Fabula asta e potrivită pentru oamenii lași.

48

Omul și Hermes

Un om văzu odată scufundându-se un vas cu călători și-i învinui pe zei că nu chibzuiseră drept, căci pentru un singur necredincios se înecaseră și cei nevinovați. În timp ce vorbea, cum erau multe furnici în locul în care se afla, îl mușcă, din întâmplare, una dintre ele. Și pentru că a fost mușcat de una, le-a strivit pe toate. Atunci i se arătă Hermes și, lovindu-l cu varga, îi spuse: „Acum nu recunoști că zeii îi judecă pe oameni cum le judeci tu pe furnici?".

Nimeni să nu hulească zeul când îi vine o nenorocire, ci, mai degrabă, să-și cântărească greșelile sale.

49

Bărbatul și femeia arțăgoasă

Un om avea o femeie care se purta foarte urât cu toți sclavii casei lui și vrând să știe dacă se poartă la fel și cu sclavii părinților ei, o trimise, cu o pricină oarecare, la tatăl ei. Se întoarse după câteva zile și o întrebă cum o primiseră sclavii părinților ei. „Boarii și oierii mă priveau pieziș", spuse ea. „Ei, femeie, dacă te privesc dușmănos până și aceia care se duc cu turmele în zori și vin seara, la ce trebuie să te aștepți de la cei cu care petreci toată ziua".

Tot astfel, adesea, după faptele mici se cunosc cele mari și după cele vădite se cunosc cele ascunse.

50

Omul și oracolul

Un om viclean pusese rămășag cu cineva că-i va arăta că oracolul de la Delfi e mincinos. Când îi sosi termenul, luă o

vrabie în mână, o ascunse în haină și veni la templu. Acolo, stând în fața oracolului, întrebă zeul dacă ține în mână ceva viu sau ceva fără viață. Dacă oracolul ar fi spus că nu are viață, voia să-i arate vrabia vie, iar dacă ar fi spus că are viață, voia să-i aducă în față vrabia sugrumată. Zeul îi pricepu gândul viclean și-i zise: „Oprește-te, omule, căci în puterea ta stă ca ceea ce ții în mână să aibă sau să nu aibă viață".

Fabula arată că divinitatea nu poate fi înșelată.

51
Atletul și Rodosul

Un atlet, învinuit de slăbiciune, cu orice prilej, de către concetățenii săi, plecă din țară. Se întoarse după o vreme și se lăudă că săvârșise multe isprăvi în numeroase cetăți. Spuse că în Rodos făcuse un salt nemaipomenit, că nici atleții olimpici nu l-ar fi întrecut și că ar aduce martori și pe cei care fuseseră întâmplător acolo dacă ei ar veni vreodată aici. Dar unul dintre cei de față îi zise: „Omule, dacă e adevărată fapta, nu-ți trebuie martori, căci chiar aici e Rodosul: sări!"

Fapta arată că dacă dovedești un lucru prin faptă orice cuvânt e de prisos.

52
Omul cărunt și amantele

Un om cărunt avea două amante, una tânără și alta bătrână. Cea mai în vârstă, rușinându-se că trăiește cu un om mai tânăr decât ea, obișnuia să-i smulgă firele negre, ori de câte ori venea la ea. Cea mai tânără, tăinuindu-și rușinea că are un amant bătrân, îi tot smulgea firele albe. Așa se întâmplă că, trăgându-i părul fiecare pe rând, ajunse chel.

Tot astfel pretutindeni rânduiala rea este vătămătoare.

53
Omul și naufragiul

Un om bogat din Atena călătorea pe mare împreună cu alții. Se stârni o furtună puternică și vasul se răsturnă. Când toți călătorii înotau, atenianul tot striga în ajutor pe zeița Atena și-i făgăduia mii de ofrande dacă îl va mântui. Unul dintre naufragiați îi spuse: „Cheam-o pe Atena, dar mișcă și brațele".

Așa și noi, odată cu chemarea zeilor, trebuie să chibzuim singuri și să trudim pentru ceea ce plănuim.

Să fim mai bucuroși dacă, în truda noastră, dobândim bunăvoința zeilor decât dacă, neglijându-ne singuri, suntem salvați de zei.

Când omul cade în nenorocire trebuie să se trudească singur să iasă și doar apoi să ceară ajutor zeului.

54
Orbul și lupul

Un orb se obișnuise să recunoască orice dobitoc pe care punea mâinile sale și să spună de ce soi este. Și dându-i-se odată un pui de lup, îl pipăi și mărturisi șovăielnic: „Nu știu dacă e pui de lup sau de vulpe sau de altă sălbăticiune, dar știu bine că această dihanie nu e făcută să meargă cu turma".

Astfel și natura relelor se cunoaște, deseori, după înfățișare.

55
Omul viclean și zeii

Un om sărac fiind bolnav și zăcând întruna făgădui zeilor că le va jertfi o sută de boi, dacă ei îl vor mântui. Zeii vrură să-l încerce și făcură ca el să se întremeze îndată. Când se văzu teafăr, frământă din cocă o sută de boi - căci boi adevărați nu avea - și, jertfindu-i pe un altar, spuse: „O, zei, primiți ofranda mea". Dar zeii, vrând să-l păcălească și ei, îi trimiseră un vis în care îl îndemnară să meargă pe țărm, căci acolo va găsi o mie de drahme atice. Și el se înveseli mult și alergă iute pe țărm. Acolo căzu în mâinile piraților care-l popriră și-l vândură și astfel găsi cele o mie de drahme.

Fabula se potrivește pentru omul mincinos.

56
Cărbunarul și nălbitorul

Un cărbunar lucra într-o casă, dar văzând un nălbitor pripășit în vecinătate, merse la el să-l cheme ca să locuiască împreună, spunându-i că vor fi mai apropiați și vor cheltui mai puțin, dacă vor locui într-un singur loc. Și nălbitorul îi răspunse: „Mi-e peste putință, căci ceea ce voi înălbi eu, vei înnegri tu".

Fabula arată că tot ce nu se aseamănă nu se adună.

57

Oamenii și Zeus

Se spune că animalele au fost făcute mai întâi și că zeul le-a dăruit unora putere, altora iuțeală, multora aripi, dar omul rămânând gol, îi zise: „Numai pe mine m-ai lăsat fără dar". Zeul îi răspunse: „Tu nu simți darul și totuși ai dobândit pe cel mai mare, căci ai primit rațiunea, pe care o au doar zeii și oamenii, mai puternică decât cei mai puternici și mai iute decât cei mai iuți". Și omul își recunoscu darul și plecă făcând plecăciuni și proslăvindu-l pe zeu.

Zeul a cinstit pe toți oamenii cu rațiune, cu toate că unii nu simt această cinste, ci înclină să pizmuiască animalele fără sentiment și fără rațiune.

58

Omul și vulpea

Un om avea necaz pe o vulpe pentru că-l păgubise. Prinzând-o și voind să se răzbune crunt, îi legă de coadă niște câlți îmbibați în ulei și le dădu foc. Un zeu însă o îndreptă spre ogoarele lui. Și cum era vremea secerișului, omul o tot fugări, văietându-și recolta arsă.

Trebuie să fim îngăduitori și să nu ne mâniem peste măsură, căci din mânie se nasc adesea pagube mari pentru cei mânioși.

59

Omul și leul

Odinioară, un om călătorea cu un leu și fiecare se lăuda pe-ntrecute. Pe drum întâlniră însă o stelă de piatră înfățișând un om care sugruma un leu. Omul, arătându-i-o leului, zise: „Vezi cum noi suntem mai puternici decât voi". Și leul, surâzând, răspunse: „Dacă leii știau să sculpteze, ai fi văzut mulți oameni sub lei".

Mulți se laudă că sunt voinici și cutezători, dar încercarea, dându-i de gol, îi dezminte.

60

Omul și satirul

Se spune că, odinioară, un om legase prietenie cu un satir. Și când veni iarna, omul își ducea mâinile la gură, din pricina gerului, și sufla peste ele. Satirul îl întrebă de ce face acest lucru și omul îi răspunse că își încălzește mâinile înghețate. Se așezară apoi la masă și cum bucatele erau foarte fierbinți, omul lău o părticică, o duse la gură și suflă peste ea. Satirul îl întrebă iarăși de ce face acest lucru și omul îi răspunde că-și răcește bucatele pentru că sunt foarte fierbinți. Dar satirul îi spune: „Prietene, mă las de legământul nostru, căci tu sufli din aceeași gură și cald și rece".

Tot astfel și noi trebuie să fugim de prietenia acelora care au o fire cu două fețe.

61

Omul și idolul

Un om sărac avea un zeu de lemn și-l tot ruga să-i facă și lui un bine. Cum tot îl rugase și sărăcia tot sporea, s-a mâniat și, luând zeul de picior, îl izbi de un zid. Capul zeului se sparse îndată și curse din el aur pe care omul îl aduna strigând: „Ești sucit, cum văd, și nerecunoscător, căci nu m-ai ajutat când te-am cinstit, dar când te-am lovit mi-ai răspuns cu belșug".

Fabula arată că nu vei folosi nimic cinstind un om rău, ci vei folosit mai mult dacă-l lovești.

62

Avarul și leul de aur

Un avar fricos, găsind un leu de aur, își zice: „Nu știu ce mă voi face în această situație: mi s-a tulburat mintea și nu știu ce să fac; mă împart între patima pentru avere și frica mea firească. Ce soartă sau ce zeu a meșteșugit un leu de aur? Această întâmplare îmi răscolește sufletul; el iubește aurul, dar se teme de această statuă de aur; patima mă îndeamnă să-l iau, iar firea să mă stăpânesc. O, soartă darnică, dar neîngăduitoare! O, comoară care nu dai bucurie! O, noroc zeiesc care ai devenit nenoroc! Cum așadar? În ce fel îl voi folosi? Ce meșteșug să încerc? Plec și-mi voi aduce aici, ca să iau leul, sclavii casei cu o mulțime de prieteni, și eu voi privi de departe".

Fabula e potrivită pentru un bogat care nu cutează nici să-și folosească bogăția.

63

Ursul și vulpea

Un urs se lăuda că e mare iubitor de oameni pentru că nu mănâncă trupuri moarte. Dar vulpea îi răspunse: „O, dacă ai mânca pe cei morți și nu pe cei vii".

Această fabulă dă pe față pe cei bogați care trăiesc în fățărnicie și în slavă deșartă.

64

Plugarul și lupul

Un plugar, dejugându-și boii, îi duse să-i adape. Un lup flămând, căutându-și hrană, când întâlni plugul, începu să lingă, mai întâi, ceafa de jug. Și fără să bage de seamă, puțin câte puțin, îi alunecă gâtul înăuntru și, nemaiputând să-l scoată, porni să tragă plugul pe ogor. Când se întoarse plugarul și-l văzu, zise; „O, cap netot, numai de-ai părăsi prădăciunile și tâlhăriile ca să te întorci la truda ogorului".

Astfel și oamenii răi, chiar dacă arată că sunt cinstiți, din pricina firii lor, nu au crezare.

65

Cetitorul în stele

Un cetitor în stele obișnuia să iasă în fiece seară ca să cerceteze stelele. Și umblând spre marginea cetății, cu toată mintea îndreptată spre cer, căzu, din nebăgare de seamă, într-un puț. Când se văicărea și striga, un trecător, auzindu-i gemetele, se apropie de el și pricepând întâmplarea, îi zise: „Prietene, tu care încerci să vezi ceea ce e în cer, nu vezi ceea ce e pe pământ".

Această fabulă s-ar potrivi acelor oameni care se laudă că fac minuni, dar nu pot să săvârșească nici pe cele omenești.

66

Broaștele și Zeus

Broaștele, amărâte din pricina neorânduielii ce domnea printre ele, au trimis soli la Zeus ca să-l roage să le dea un rege. Zeus, când le văzu nerozia, aruncă o bârnă în lac. Broaștele, înspăimântate mai întâi de plescăitură, se scufundară în adânc. Dar apoi, cum

bârna nu se mișca, broaștele se arătară iar și, ajungând la atâta ocară, săriră deasupra și se tolăniră pe ea. După o vreme, mâhnite că au un astfel de rege, porniră a doua oară la Zeus și îi cerură iarăși să le schimbe căpetenia, căci primul era prea molcom. Dar Zeus s-a înfuriat și, de data aceasta, le-a trimis o hidră care le prindea și le mânca.

Fabula arată că e mai bune să ai conducători molcomi și buni, decât furtunoși și răi.

67

Broaștele vecine

Două broaște erau vecine. Una trăia într-un lac adânc, departe de drum, cealaltă într-o baltă mică, în drum. Broasca din lac o îndemnă pe cea din drum să se mute la ea ca să ducă o viață mai bună și mai fericită. Dar aceasta din urmă nu se înduplecă, ci spuse că nu poate să se rupă din locul în care s-a obișnuit. Într-o zi însă trecu un car și, din întâmplare, o strivi.

Tot astfel și pe oamenii care duc o viață umilă îi prinde moartea mai înainte ca să se îndrepte spre o viață mai bună.

68

Broaștele și bălțoaca

Două broaște locuiau într-o bălțoacă. Cum apa secă într-o vară, ele o părăsiră și căutară alta. Întâlniră întâmplător un puț și, cum îl văzură, una zise: „Prietenă, să coborâm în puț". Dar cealaltă răspunse: „Dacă va seca și de aici apa, cum vom ieși?"

Fabula arată că nu trebuie să pornim fără socoteală la treburi.

69

Broasca și vulpea

O broască dintr-o bălțoacă strigă tuturor dobitoacelor: „Sunt vraci și cunosc toate leacurile". Când o auzi vulpea, îi zise: „Cum vei însănătoși pe alții când tu șchiopătezi și nu te tămădui?"

Fabula arată că cel neinițiat în învățătură nu va putea să instruiască pe alții.

70

Boii și osia

Niște boi trăgeau un car. Scârțâind osia, și-au întors capul și i-au zis: „Prietenă, când noi ducem tot greul, tu țipi?"

Așa și unii oameni, când trudesc alții, se prefac că ei ostenesc.

71

Boii și leul

Trei boi păsteau întotdeauna împreună. Un leu voia să-i mănânce, dar nu cuteza din pricina tovărășiei lor. Aruncându-le însă vorbe viclene, i-a dezbinat și, găsindu-i despărțiți, i-a sfârtecat.

Dacă vrei să trăiești fără primejdie, să nu dai crezare vrăjmașilor, ci să te bizui pe prieteni și să-i păstrezi.

72

Boarul și Heracle

Un boar mâna carul spre sat. Căzându-i carul într-o vale adâncă, în loc să trudească să scoată carul, sta degeaba și se tot ruga lui Heracle pe care îl cinstea mai mult dintre toți zeii. Heracle se arătă și-i spuse: „Apucă de roți și îmboldește boii și roagă-te de zei numai dacă faci și tu ceva, altfel te vei ruga zadarnic".

73

Boreas și soarele

Boreas și Soarele se sfădeau în privința puterii lor. Puseră la cale să-l recunoască învingător pe cel care va putea să dezbrace un călător. Se porni Boreas să sufle cu nădejde, dar călătorul își strânse minteanul. Vântul îl atacă mai furios. Călătorul, rebegit de frig, își puse însă un veșmânt mai gros. Boreas își pierdu curajul și-l lăsă în seama Soarelui. Acesta începu să-l dogorească măsurat și călătorul se dezbrăcă de veșmântul cel gros. Dar Soarele îl săgetă și mai puternic și omul, nemaiputând să îndure arșița, se dezbrăcă de tot și porni să se scalde într-un râu care curgea pe aproape.

Fabula arată că deseori convingerea este mai folositoare decât siluirea.

74

Boarul și leul

Un boar care păștea o turmă de boi pierdu un vițel. Cutreieră împrejurimile fără să-i dea de urmă și făgădui lui Zeus că-i va jerfi o capră, dacă va găsi hoțul. Intrând însă într-un tufiș, văzu un leu cum mânca vițelul și, înspăimântat, înălță mâinile la cer și spuse: „Atotputernice Zeus, adineauri ți-am făgăduit să-ți jertfesc o capră, când voi găsi hoțul, acum îți voi jertfi un taur, dacă voi scăpa din ghearele leului".

Această fabulă s-ar potrivi celor care, încurcați în nenorociri, doresc o scăpare, dar când o găsesc, cată s-o ocolească.

75

Canarul și liliacul

Un canar se afla într-o colivie agățată la o fereastră și cânta numai noaptea. Auzindu-i glasul un liliac, s-a apropiat de el și l-a întrebat din ce pricină cântă noaptea și tace ziua. Canarul răspunse că nu face acet lucru degeaba, ci pentru că odinioară, când cânta ziua, a fost prins, și din ziua aceea s-a învățat minte. Liliacul îi spuse: „Nu trebuie să te mai păzești acum, căci n-are rost, trebuia să te ferești înainte de a fi prins".

Fabula arată că în fața nefericirii căința e zadarnică.

76

Pisica și Afrodita

O pisică, îndrăgostită de un tânăr frumos, o rugă pe Afrodita s-o preschimbe în femeie. Și zeița, înduioșându-se de patima ei, o schimbă într-o frumoasă fecioară și, astfel, tânărul s-a îndrăgostit de ea și-a dus-o cu el acasă. Când se culcară în camera nunții, Afrodita vru să știe dacă, schimbându-și trupul, fecioara și-a schimbat și firea, și coborî un șoarece în mijlocul camerei. Pisica, uitându-și înfățișarea, se ridică din pat și fugări șoarecele ca să-l mănânce. Atunci zeița, mâniată împotriva ei, o întoarse la vechea-i fire.

Tot astfel și oamenii netrebnici din fire, chiar dacă își schimbă stare, nu-și schimbă firea.

77

Nevăstuica și pila

O nevăstuică se strecură în atelierul unui făurar și începu să roadă o pilă care zăcea acolo. Și vătămându-și limba porni să-i curgă mult sânge. Se bucură totuși, gândind că scoate ceva din fier, și mușcă din pilă până își roase limba.

Fabula arată că cei iubitori de vrajbă se vatămă singuri.

78

Bătrânul și moartea

Odinioară un bătrân tăiase niște lemne și cărându-le în spate străbătea o cale lungă. Din pricina drumului istovitor trânti jos povara și chemă moartea. Arătându-se moartea și întrebându-l de ce o cheamă, bătrânul îi spuse: „Ca să-mi ridici povara".

Fabula arată că tot omul e iubitor de viață, chiar dacă e nenorocit.

79

Țăranul și vulturul

Un țăran găsi un vultur prins într-un laț și, mișcat de frumusețea lui, îl dezlegă și-l lăsă volnic. Vulturul i se arătă recunoscător căci, văzându-l odată așezat sub un zid gata să cadă, zbură spre el și-i luă în gheare panglica de pe cap. Omul se ridică și-l urmări, iar vulturul dădu drumul panglicii. Țăranul își lău panglica dar, când se întoarse la locul în care șezuse, găsi zidul surpat și se minună de această răsplată.

Tot așa și omul trebuie să facă bine celui care i-a făcut bine, căci de vei face bine, vei găsi tot bine.

80

Țăranul și câinele

Un țăran, poprit de vremea rea în ogradă, nu mai putea să plece, în nici un chip, ca să-și aducă hrană. De aceea își mânca, mai întâi, oile, apoi, cum vremea rea nu contenea, își tăie caprele și, a treia oară, căci vremea nu se înmuia deloc, veni rândul boilor care trudesc cu osârdie. Câinii, văzând cele ce se petrec, își ziseră; „Trebuie să plecăm de aici, căci dacă stăpânul nu și-a cruțat boii care trudesc cu el, cum ne va cruța pe noi?"

Fabula arată că trebuie să ne păzim, îndeosebit, de cei care nu cruță de nedreptăți nici pe cei apropiați lor.

81

Țăranul și șarpele

Un șarpe se târî spre copilul unui țăran și-l ucise. Țăranul, îndurerat, porni cu o secure spre borta șarpelui și se așeză la pândă ca să-l răpună îndată ce va ieși. Când șarpele scoase capul, omul îl fulgeră cu securea, dar dădu greș și despică numai o piatră de alături. Înfricoșându-se de răzbunarea șarpelui, țăranul îl chemă să se împace. Dar șarpele răspunse: „Nu mai pot să-ți vreau binele, când văd piatra despicată, și nici tu mie, când vezi mormântul copilului tău."

Fabula arată că vrăjmășiile mari sunt anevoie de împăcat.

82

Țăranul și șarpele înghețat

Un țăran găsi în vreme de iarnă un șarpe înțepenit de frig și, făcându-i-se milă de el, îl săltă și-l băgă în sân. Șarpele se încălzi și se înzdrăveni, dar își mușcă binefăcătorul și plecă. Țăranul, dându-și sufletul, spuse: „Pătimesc pe drept căci m-am înduioșat de un nemernic".

Fabula arată că nemernicii nu se schimbă, chiar dacă le facem cel mai mare bine.

83

Țăranul și copiii săi

Un țăran își simțise sfârșitul vieții și vrând ca fiii săi să prindă meșteșugul agriculturii, îi chemă la el și le grăi: „Copiii mei, eu voi pleca din viață, dar voi, căutând ceea ce am ascuns eu în vie, veți găsi bogății". Și fiii săi, crezând că îngropase acolo vreo comoară, desfundară, după moartea lui, tot pământul viei. Nu găsiră nici o comoară, dar via, săpată bine, dădu rod mare.

Fabula arată că munca e izvor de aur pentru oameni.

84

Țăranul și soarta

Un țăran, săpând într-un loc, găsi o comoară. De atunci, în fiecare zi, încorona pe Geea, ca pe-o binefăcătoare. Dar arătându-i-se soarta, îi zise: „Omule, de ce pui pe seama Geei darul meu? Eu ți-am dat aurul ca să te îmbogățești. Dacă s-ar schimba situația și comoara ar trece în alte mâini, atunci știu bine că pe mine m-ai blestema".

Fabula arată că trebuie să fim recunoscători binefăcătorilor și să le aducem mulțumiri.

85

Țăranul și copacul

Pe ogorul unui țăran creștea un arbore neroditor care era un refugiu pentru vrăbii și greieri. Și neavând roade, țăranul se gândi să-l taie și, luându-și securea, izbi copacul. Dar greierii și vrăbiile îl rugară să nu le taie adăpostul, ci să-l lase lor, iar ca răsplată, să-i cânte și să-l desfete și pe țăran. El totuși, fără să-i pese, izbi cu securea a doua oară și apoi a treia oară, dar când îl tăie puțin găsi un roi de albine și miere. Cum gustă mierea, aruncă securea și cinsti copacul, cu fiind sfânt, și-l ocroti.

Oamenii nu iubesc din fire și nu slăvesc atât de mult dreptatea cât urmăresc câștigul.

86

Țăranul și copiii săi învrăjbiți

Copiii unui țăran se învrăjbeau mereu între ei. Cum tot îi îndemnase și nu izbutise să-i schimbe prin vorbe, țăranul se hotărî să facă acest lucru prin fapte și-i puse să-i aducă un mănunchi de nuiele. Când el împliniră îndemnul, omul le dădu, mai întâi, mănunchiul de nuiele și le porunci să le frângă. Cu toată cazna tot nu putură să le dovedească și tatăl, dezlegând mănunchiul, le dădu nuielele una câte una. Acuma le frânseră ușor, și el le spuse: „Așa-i și cu voi, copiii mei, dacă veți rămâne uniți, veți fi nebiruiți de vrăjmași, dar dacă vă învrăjbiți, lesne veți fi învinși".

Fabula arată că înțelegerea este cu atât mai puternică cu cât neînțelegerea este mai lesne de biruit.

87

Bătrâna și medicul

O femeie bătrână, bolnavă de ochi, tocmi cu plată un medic. Acesta, de câte ori venea la ea ca să-i ungă ochii, cât timp bătrâna stătu cu ochii închiși, îi lua câte ceva din casă. După ce cără tot ce avea în casă, medicul tămădui bătrâna și îi ceru plata tocmită. Dar bătrâna nu vru să-i plătească și el o duse în fața arhonților. Acolo femeia spuse că i-ar fi plătit dacă i-ar fi tămăduit vederea, dar că acum, după îngrijirea lui, îi e mai rău ca înainte. „Odinioară vedeam toate lucrurile din casă, dar acum nu pot să văd nimic".

Astfel și oamenii răi uită că din pricina lăcomiei lor își aduc singuri pagubă.

88

Femeia și bețivul

O femeie avea un bărbat bețivan și, vrând să-l scape de patima lui, născoci un șiretlic. Pândindu-l când era adormit de băutură și nesimțitor ca un mort, îl ridică pe umeri și, ducându-l la cimitir, îl lăsă jos și plecă. Când ea socoti că s-a dezmeticit, se întoarse și bătu la poarta cimitirului. Atunci el întrebă: „Cine bate în poartă?" Femeia răspunse: „Sunt cel care aduce mâncare morților". Iar el, grăi: „Nu-mi aduce să mănânc, preabunule, ci mai drgrabă să beau, căci mă mâhnești amintindu-mi de mâncare și nu de băutură". Dar femeia, lovindu-și pieptul, spuse: „Vai, nenorocita de mine, șiretilicul n-a folosit la nimic, căci tu, bărbate, nu numai că nu te-ai cumințit, dar ai devenit și mai rău, patima ți-a intrat în sânge".

Fabula arată că nu trebuie să ne învechim în fapte rele, căci vine timpul când năravul, chiar dacă nu vrea omul, se înrădăcinează.

89

Văduva și slujnicele

O femeie văduvă și harnică, având slujnice, obișnuia să le scoate la treburi de cu noaptea, la cântatul cocoșilor. Dar ele, mereu trudite, chiznuiră să ucidă cocoșul casei, socotind că acesta e pricina răului, pentru că le trezea stăpâna de cu noaptea. Și dacă omorâră cocoșul căzură, din întâmplare, într-un bucluc și mai mare, căci stăpâna, neamaiștiind ora cocoșilor, le trezea la lucru în puterea nopții.

Astfel, pentru mulți oameni, propriile hotărâri sunt pricina nenorocirii lor.

90

Văduva și găina

O femeie văduvă avea o găină care-i oua zilnic câte un ou. Socotind că dacă-i va da mai multe grăunțe, îi va oua de două ori pe zi, îi spori tainul. Dar găina, îngrășându-se, nu a mai putut să ouă nimic măcar o dată pe zi.

Fabula arată că cei care râvnesc la mai mult decât au pierd, din pricina lăcomiei lor, și ceea ce au.

91

Vrăjitoarea și judele

O vrăjitoare făcea farmece pentru potolirea mâniei zeilor și, stăruind în meserie, câștiga destul de mult. Dar unii o învinuiră că plăsmuie o altă religie și, dând-o în judecată, jurații o condamnară la moarte. Când o văzu că este dusă din tribunal, un om îi zise: „Femeie, tu care spuneai că întorci mânia zeilor, cum nu poți să-i potolești pe oameni?"

Această fabulă ar folosi unui șarlatan care făgăduiește minuni, dar e neputincios la cele de rând.

92

Juninca și boul

O junincă văzu un bou trudind și-l compătimi pentru munca sa. Când sosi însă o sărbătoare, stăpânii dejugară boul și prinseră juninca s-o înjunghie. Boul o văzu și, zâmbind, îi spuse: „Din pricina asta nu munceai, căci trebuia să fii jertfită curând".

Fabula arată că primejdia paște pe cel leneș.

83

Vânătorul fricos și tăietorul de lemne

Un vânător căuta urma unui leu și întrebă un tăietor de lemn dacă nu văzuse vreo urmă de leu sau prin ce locuri doarme leul. Acesta îi răspunse: „Îți voi arăta chiar leul". Vânătorul, îngălbenind

de frică și clănțănind din dinți, îi spuse: „Nu caut leul, ci numai urma de leu".

Fabula aceasta ne arată pe cei cutezători și pe cei lași, curajoși la vorbe, dar nu la fapte.

94

Porcul și oile

Un porc intrase într-o turmă de oi și păștea. Prinzându-l o dată ciobanul, guiță și se zbătu. Oile îl dojeniră că țipă și-i ziseră: „Pe noi ne prinde mereu și nu mai strigăm". Dar porcul răspunse: „Nu e totuna prinderea meu cu prinderea voastă, pe voi vă prinde pentru lapte sau pentru lână, pe mine însă pentru carne".

Fabula arată că se tânguie pe drept cei care își primejduiesc viața și avutul.

95

Delfinii și balenele

Delfini se luptau cu balenele. Cum lupta se lungea și se încrâncena, un cobios (acesta este un pește mic) se înălță din adânc și încercă să-i împace. Dar unul dintre delfini îi zise: „Mai bine să ne luptăm și să pierim decât să ne fii tu împăciuitor".

Astfel și unii oameni fără trecere, când intră într-o răzmeriță, socotesc că sunt cineva.

96

Retorul și atenienii

Retorul Demade vorbea o dată atenienilor și, cum nu prea îl ascultau, le ceru îngăduința să le spună o fabulă de Esop. Atenienii se învoiră și el începu să zică: „Demetra, rândunica și țiparul călătoreau pe același drum; când ajunseră la un râu, rândunica a zburat, iar țiparul s-a scufundat". Și spunând acesta, tăcu. Dar atenienii îl întrebară: „Demetra ce-a făcut?" Retorul răspunse: „S-a mâniat pe voi care, lăsând treburile cetății, vă țineți de fabulele lui Esop".

Tot așa și unii oameni nesocotiți trec cu vederea cele necesare și nu pregetă la cele plăcute.

97

Diogene și chelul

Diogene, folosoful cinic, jignit de către un chel, îi răspunse: „Nu te voi jigni, nici gând, ci voi lăuda părul înțelept care a părăsit capul prost".

98

Diogene în călătorie

Diogene cinicul călătorea și, ajungând la un râu care se revărsase, se opri pe mal descumpănit. Un om care obișnuia să treacă râul, văzându-l că se află în încurcătură, se apropie de el și, ridicându-l pe umeri, îl trecu apa binevoitor. Când îl așeză dincolo, Diogene își blestemă sărăcia, pentru că, din pricina ei, nu putea să răsplătească binefacerea. În timp ce gândea astfel, omul văzu un alt călător care nu putea să treacă și, alergând la el, îl trecu și pe acesta. Atunci Diogene s-a apropiat de el și i-a spus: „Nu-ți port recunoștință pentru fapta ta, căci văd că tu nu alegi, ci faci totul cu nesocotință".

Fabula arată că cei care fac bine și celor de merit și celor de nimic nu trec ca binefăcători ci, mai degrabă, ca nesocotiți.

99

Stejarii și Zeus

Stejarii se plânseră lui Zeus și-i spuseră că „zadarnic sântem în viață căci ne doboară securile mai rău decât pe toți arborii". Zeus răspunse: „Voi sunteți pricina acestei nenorociri, căci dacă n-ați face trunchiuri și n-ați fi de folos dulgherilor și țăranilor, nu v-ar tăia securea".

Tot astfel unii oameni care sunt pricina nenorocirii lor aruncă nebunește vina pe zei.

100

Tăietorul de lemne și bradul

Niște tăietori de lemne despicau un brad și lucrau lesne mulțumită penelor făcute din el. Atunci bradul spuse: „Nu urăsc securea care mă taie, ci penele care s-au născut din mine".

Fabula arată că nu este atât de amar ca cineva să îndure nenorociri din pricina străinilor cât din partea rudelor.

101

Bradul și rugul

Bradul și rugul se sfădeau între ei. Și bradul se lăuda și spunea că: „Eu sunt frumos și înalt și gros și sunt folositor la acoperișul templelor și la corăbii, cum să te pui tu cu mine?" Dar rugul răspunse: „Dacă ți-ai aminti de securile și fierăstraiele care te taie ai vrea mai degrabă să fii rug".

Nu trebuie să ne mândrim în viață cu faima, căci viața celor umili e fără primejdie.

102

Cerbul la izvor și leul

Un cerb, mânat de sete, veni la un izvor. După ce se adăpă, își văzu umbra în apă și începu să-și laude coarnele, privindu-le măreția și bogăția, însă se mâhni mult din pricina picioarelor sale, căci erau subțiri și slabe. Când era încă îngândurat, se ivi un leu care-l urmărise, și cerbul o luă la fugă - căci puterea lui stă în picioare, iar a leului în inimă - și se depărtă mult. Cât fu câmp deschis se depărtă mereu și se salvă, dar intrând într-un loc păduros, i se încurcară coarnele în crengi și, nemaiputând să alerge, îl prinse leul. Cerbul, gata să moară, zise: „O, nefericit mai sunt! Picioarele, despre care gândeam c-o să mă lase, m-au dus la mântuire, dar coarnele, în care m-am încrezut cu totul, m-au dus la pierzanie".

Astfel se întâmplă, adesea, că acei prieteni în care nu avem încredere să ne mântuie din primejdii, iar cei în care avem toată credința să ne vândă.

103

Cerbul și vița de vie

Un cerb, fugărit de vânători, se piti sub o viță. Dar abia trecură vânătorii de el și cerbul, crezând că-i ascuns cu totul, începu să roadă frunzele viței. Cum frunzele se mișcau, vânătorii s-au întors și, bănuind că e ascuns acolo vreun animal, ceea ce și era, au ucis cerbul cu săgeți. Murind, cerbul spuse: „Pătimesc pe drept, căci nu trebuia să vatăm frunzele care m-au salvat".

Fabula arată că cei care fac rău binefăcătorilor sunt pedepsiți de zei.

104

Cerbul și leul

Un cerb fugea de vânători și, ajungând la o peșteră în care era un leu, intră acolo ca să se ascundă. Îl prinse leul și, în vreme ce-l sfârteca, cerbul zise: „Sunt tare nefericit, am fugit de oameni și-am nimerit la o fiară".

Astfel și unii oameni din pricina unei primejdii mai mici se aruncă într-una mai mare.

105

Cerbul cel chior

Un cerb care avea un ochi scos se duse pe malul mării și începu să pască. Avea ochiul cel sănătos spre pământ pentru a pândi sosirea vânătorilor și ochiul cel scos spre mare, de unde nu se temea de nici o primejdie. Dar niște oameni care navigau în acel loc l-au văzut și l-au vânat. Când își dădu sufletul, cerbul zise: „Ce nefericit sunt, căci păzindu-mă de pământul pe care îl credeam plin de capcane, m-am încredințat mării care este mai primejdioasă".

Tot astfel, adesea, împotriva așteptării noastre, cele care par că sunt păgubitoare sunt de folos, iar cele pe care le socotim salvatoare sunt primejdioase.

106

Iedul și lupul

Un ied, care sta într-o casă, când văzu un lup ce trecea pe acolo, îl ocărî și râse de el. Dar lupul răspunse: „O, iedule, nu tu mă batjocorești, ci locul în care stai".

Fabula arată că deseori locul și prilejul dau curaj împotriva celor mai puternici.

107

Țapul și lupul

Un țap rămăsese în urmă de turmă și era urmărit de un lup. Și țapul se întoarce și îi spuse: „Știu, lupule, că mă vei mânca, dar ca să nu mor fără cinste, cântă-mi din flaut că să joc". Când lupul cânta și țapul juca, îi auziră câinii și, alergând într-acolo,

fugăriră lupul. Lupul se întoarse însă și zise țapului: „Pe drept plătesc așa, căci fiind măcelar, nu trebuia să mă fac flautist".

Tot așa și cei care fac ceva fără să țină seama de împrejurare pierd și ceea ce au în mână.

108

Hermes și sculptorul

Hermes vru să știe cât de cinstit este de oameni și veni, preschimbat în om, în atelierul unui sculptor. Când văzu statuia lui Zeus, întrebă cât costă. Sculptorul spuse că statuia costă o drahmă și Hermes râse și întrebă prețul Herei. Omul răspunse că Hera costă mai mult. Cum Hermes văzu o statuie a sa, crezând că oamenii îl prețuiesc mai mult, pentru că el e și vestitor al zeilor și zeu al câștigului, întrebă, de asemenea, de preț, dar sculptorul îi răspunse: „Dacă vei cumpăra pe Zeus și pe Hera, pe ăsta ți-l voi da degeaba".

Fabula se potrivește oamenilor înfumurați care n-au nici un preț în fața altora.

109

Hermes și pământul

Zeus, după ce făcu bărbatul și femeia, porunci lui Hermes să-i ducă pe pământ și să le arate unde să sape ca să-și dobândească hrana. Hermes săvârși porunca, dar pământul, mai întâi, se împotrivi. Când Hermes îl sili, spunându-i că Zeus a orânduit așa, pământul zise: „Să sape cât vor, căci vor plăti oftând și lăcrimând".

Fabula e potrivită pentru cei care împrumută lesne, dar care înapoiază cu mâhnire.

110

Hermes și Tiresias

Hermes vru să încerce adevărul profeției lui Tiresias și, furându-i boii din câmp, veni în cetate, în chip de om, și trase la el. Când Tiresias auzi de pierderea boilor, îl luă pe Hermes și veni la marginea cetății, ca să ceceteze zborul păsărilor despre furt. Tiresias îl rugă pe Hermes să-i spună ce pasăre va vedea. Și Hermes văzu, mai întâi, un vultur trecând de la stânga la dreapta, și-i spuse, dar Tiresias îi răspunse că nu-l interesează această pasăre. A doua oară, Hermes văzu un corb cocoțat într-un copac care, când privea în sus, când se pleca în jos, și i-l arătă. Profetul îi

răspunse: „O, acest corb jură pe Uranus și pe Geea că, dacă ai vrea tu, eu aș găsi boii".

Această fabulă s-ar potrivi unui hoț.

111

Hermes și meșteșugarii

Zeus îi porunci lui Hermes să toarne peste toți meșteșugarii licoarea minciunii. Și amestecând-o el și făcându-i fiecăruia o măsură egală, o vărsă peste ei. Rămase numai cizmarul și fiindcă mai era multă minciună, Hermes luă tot vasul și-l vărsă peste el. De atunci se întâmplă că toți meșteșugarii mint, dar dintre toți, mai cu seamă cizmarii.

Fabula e potrivită pentru oamenii mincinoși.

112

Carul lui Hermes și arabii

Odinioară Hermes porni prin toate țările cu un car plin de minciuni, de viclenii și de hoții, și împărți în fiecare țară, câte puțin, din încărcătură. Dar când ajunse carul în țara arabilor se zice că se răsturnă pe neașteptate. Arabii, ca și cum ar fi dat peste o încărcătură de preț, jefuiră toată încărcătura și nu-l lăsară să mai meargă la alte popoare.

Arabii, mai mult decât orice popor, sunt mincinoși și hoți, căci limba lor nu cunoaște adevărul.

113

Eunucul și preotul

Un eunuc se duse la un preot și-l rugă să facă o jertfă pentru el, ca să devină tată. Dar preotul îi spuse: „Când văd jertfa, mă rog ca tu să devii tată, dar când îți văd chipul, nu-mi pari bărbat".

114

Vrăjmașii și furtuna

Doi oameni care se vrăjmășeau călătoreau în aceeași corabie, dar unul se așeză la pupa, iar celălalt la prora. S-a stârnit însă o furtună, pe neașteptate, și cum vasul era gata să se scufunde,

cel de la pupa îl întrebă pe cârmaci care din părți se va îneca mai întâi. Cârmaciul îi spuse că prora, și omul de la pupă zise: „Dacă voi vedea că vrăjmașul meu moare înaintea mea, pentru mine moartea nu e dureroasă".

Fabula arată că mulți oameni, când își văd vrăjmașii osândiți mai înainte decât ei, nu se sinchisesc de paguba proprie.

115

Vipera și vulpea

O viperă plutea pe un râu pe un mănunchi de spini. O vulpe care trecea, cum o văzu, îi zise: „Ce vrednic cârmaci de corabie!"

Fabula se potrivește omului rău care săvârșește fapte mârșave.

116

Vipera și pila

O viperă, intrând în atelierul unui arămar, ceru de pomană de la scule. După ce primi bucate de la unele scule, ajunse și în fața pilei și-o rugă să-i dea și ea ceva. Dar pila îi răspunse: „Ce proastă ești, de crezi că o să iei ceva de la mine, căci nu obișnuiesc să dau, ci să iau de la fiecare".

Fabula arată că sunt proști cei care așteaptă să câștige ceva de la un om hrăpăreț.

117

Vipera și hidra

O viperă venea mereu să se adape la un izvor. O hidră locuia acolo și, mâniindu-se, vru s-o împiedice, căci vipera nu se mulțumea cu hotarul său, ci venea și în hotarul hidrei. Cearta spori mereu și, în cele din urmă, se înțeleseră să se măsoare în luptă, iar cea care va birui, să ia partea de pământ sau de apă a celeilalte. Hotărâră așadar un termen, și broaștele, care urau hidra, veniră la viperă și, dându-i curaj, îi făgăduiră că vor lupta și ele împotriva hidrei. Când începu bătălia, vipera se năpusti asupra hidrei, dar broaștele, neputând să facă nimic mai mult, orăcăiau răsunător. Și vipera, învingând hidra, certă broaștele că făgăduiseră să lupte împreună cu ea, și ele, nu numai că n-o ajutară, dar mai și cântară. Broaștele îi răspunseră: „Prietenă, ajutorul nostru, doar știi bine, stă în cântec, nu în brațe".

Fabula arată că, unde e nevoie de brațe, vorbele nu folosesc la nimic.

118

Zeus și rușinea

Zeus, când făcu oamenii, rândui în fiecare felurite înclinații, dar uită să le dăruie tocmai Rușinea. Și nemaiavând pe unde s-o așeze, îi porunci să intre prin dos. Rușinea se supără și se împotrivi. Dar Zeus își susținu cu tărie porunca și Rușinea zise: „Intru prin dos dacă n-o să intre și Eros prin același loc; dacă va intra el, eu voi ieși". Din această privină toți desfrânații sunt nerușinați.

Fabula arată că cei care sunt stăpâniți de Eros sunt fără rușine.

119

Zeus și vulpea

Zeus se minună de inteligența și agerimea vulpii și o puse să domnească peste regatul animalelor. Dar Zeus vru să știe dacă, schimbându-i soarta, ea își va lăsa năravurile, și-i aruncă în față, când vulpea trecea într-o lectică, un scarabeu. Scarabeul zbură în jurul lecticei și vulpea, nemaiputând să se stăpânească, sări mârâind și încercând să-l prindă. Zeus se făcu foc de mânie și-o întoarse iarăși la vechea stare.

Fabula arată că oamenii răi, chiar dacă au veșminte strălucitoare, nu-și schimbă firea.

120

Zeus și oamenii

Zeus, după ce făcu oamenii, porunci lui Hermes să le dăruiască minte. Și Hermes făcu măsuri egale și turnă fiecăruia. Se întâmplă însă ca cei mici să se umple de minte din măsura lor și să ajungă înțelepți iar cei mari, cărora nu le ajunse licoarea pentru tot trupul, nici măcar până la genunchi, rămaseră mai puțin mintoși.

Fabula e potrivită pentru un om mare la trup, dar fără înțelepciune.

121

Zeus și Apolo

Zeus și Apolo se întreceau cu arcul. Apolo își încordă arcul și trase o săgeată, dar până unde trase el cu arcul, Zeus făcu un pas.

Astfel și cei care se luptară cu cei mai puternici nu numai că nu-i ajung pe aceștia, dar se condamnă și la batjocură.

122

Zeus și șarpele

Când se însură Zeus, toate sălbăticiunile îi aduseră daruri, fiecare după puterile sale. Șarpele se târî și, rupând un trandafir, i-l aduse în gură. Zeus, cum îl văzu, îi zise: „De la toți primesc daruri, dar din gura ta, nu iau nimic".

Fabula arată că darurile celor mârșavi sunt primejdioase.

123

Zeus și butoiul

Zeus închisese tot binele într-un butoi și-l lăsase în seama unui om. Dar omul, curios, vrând să știe ce este în el, îl săltă capacul. Și tot binele zbură la zei.

Nădejdea singură e chezășia oamenilor că vor dobândi iarăși binele fugit.

124

Zeii și Momos

Zeus făcuse un taur, Prometeu un om, Atena o casă și-l luară pe Momos judecător. Momos, pizmuind creațiile zeilor, începu să spună că Zeus ar fi dat greș că n-a pus ochii în coarnele taurului, ca să vadă unde lovește, că Prometeu n-a atârnat inima omului în afară, ca cei răi să nu mai rămână ascunși și oricine să vadă ce au în suflet, că Atena trebuia să pună casa pe roți, ca s-o mute mai lesne, dacă un om rău s-ar fi pripășit în vecinătate. Zeus s-a mâniat din pricina pizmei lui și l-a aruncat din Olimp.

Fabula arată că nu e nimic atât de vrednic ca să nu fie clevetit.

125

Zeus și broasca țestoasă

Zeus, când se căsători, dădu un ospăț pentru toate sălbăticiunile. Numai broasca țestoasă nu veni, și Zeus, a doua zi, vrând să știe pricina, o întrebă de ce numai ea n-a venit. Broasca țestoasă îi

răspunse: „Casa mea străbună e casa cea mai bună". Zeus se făcu foc de mânie și-o blestemă să-și care în spate, pretutindeni, casa.

Astfel mulți oameni nu pregetă să trăiască mai umil, în casa lor, decât la alții, în belșug.

126

Zeus și scoicile

Zeus a poruncit ca Hermes să însemneze pe scoici greșelile oamenilor și să le așeze într-o ladă, aproape de el, ca să facă dreptate fiecăruia. S-au amestecat însă cochiliile și unele cad în mâinile lui Zeus mai repede, altele mai târziu, chiar dacă ar judeca drept.

Așadar nu trebuie să ne mirăm că cei nedrepți și răi sunt pedepsiți anevoie pentru faptele lor.

127

Soarele și broaștele

Când se însură Soarele era vară. Toate vietățile erau fericite, și se bucurau și broaștele. Dar una dintre ele zise: „Proastelor, de ce vă bucurați? El singur seacă orice mlaștină, dar dacă se însoară și face un copil, câte rele n-o să îndurăm?"

Mulți oameni cu mintea ușoară se bucură de lucruri care nu aduc mulțumire.

128

Catârul lăudăros

Un catâr îngrășat cu orz sărea și striga: „Tatăl meu a fost cal de curse și eu îi seamăn leit". Dar într-o zi veni un prilej de întrecere și catârul fu silit să alerge. După ce termină cursa, se umplu de mâhnire și își aminti că tatăl său a fost măgar.

Fabula arată că, dacă timpul duce pe cineva la glorie, nu trebuie să-și uite obârșia, căci viața noastră e nesigură.

129

Heracle și Atena

Heracle mergea pe un drum îngust și, întâlnind ceva asemănător unui măr, încercă să-l strivească. Văzu că sporește încă pe-atât și-l calcă mai tare și-l lovi cu măciuca. Dar crescu și mai mare

și-i astupă drumul. Heracle, aruncă măciuca și rămase uluit. Atunci se arătă Atena și-i spuse: „Oprește-te, frate, căci întâlnișii mânia și harța; dacă le dai pace, rămân ca la început; în luptă însă astfel se umflă".

Se vede lesne că zâzaniile și luptele sunt pricina unor mari pagube.

130

Heracle și Pluto

Când fu primit în rândul zeilor, Heracle se așeză la masa lui Zeus și salută pe fiecare dintre zei cu multă prietenie. Dar când veni Pluto, mai în urmă, Heracle își lăsă privirea în podea și se întorsese cu spatele la el. Zeus se miră de această întâmplare și-l întrebă pe Heracle din ce pricină, după ce a cinstit pe toți zeii prietenos, îl privește chiorâș numai pe Pluto. Heracle răspunse: „Îmi cobor privirile din pricină că, în vremea când eram între oameni, îl vedeam că făcea întotdeauna răutăți".

Fabula s-ar potrivi unui om procopsit de soartă, dar cu caracter rău.

131

Omul și semizeul

Un om avea în casă un semizeu și-i aducea jertfe bogate. Dar cheltuind mereu și risipind prea mult pentru jertfe, semizeul i se arătă noapte și-i zise: „Oprește-te, omule, căci îți prăpădești averea și, dacă cheltuiești totul, o să ajungi sărac și ai să mă învinuiești pe mine".

Astfel și unii oameni, căzând în nenorociri din pricina nechibzuinței lor, aruncă vina pe zei.

132

Tonul și delfinul

Un ton fugărit de un delfin alerga cu multă larmă, căci era gata să fie prins și, fără să-și dea seama, din pricina goanei nebune, se pomeni pe țărm. Delfinul, împins de aceeași goană, se azvârli alături. Când îl văzu tonul dându-și sufletul, zise: „Moartea mea nu e tristă, căci văd murind odată cu mine și pricina morții mele".

Fabula arată că oamenii îndură lesne nenorocirile când văd că se află în nefericire și pricina nenorocirii lor.

133

Medicul nepriceput și bolnavul

Odinioară era un medic nepriceput. Îngrijind un bolnav despre care toți medicii spuneau că nu e în primejdie, ci că doar va boli mult, acesta îi spuse să-și pregătească cele de trebuință, „că nu vei mai trăi decât până mâine". Zicându-i acestea, îl părăsi. După o vreme, bolnavul se întremă și se plimba palid, pășind anevoie. Atunci îl întâlni medicul: „Bună ziua, îi zise, cum o mai duc cei de sub pământ?" Bolnavul răspunse: „Sunt liniștiți căci au băut apă din Lethe. De curând însă Thanatos și Hades amenințară cu furie pe toți medicii, că nu lasă să moară pe cei bolnavi, și i-a trecut pe un catastif pe toți. Când să te scrie și pe tine, m-am aruncat la picioarele lor și, rugător, le-am jurat că tu nu ești medic adevărat și că te învinuiesc pe nedrept".

Fabula de față osândește pe medicii ignoranți și nepricepuți, dar meșteri la vorbe.

134

Medicul și bolnavul

Un medic îngrijea un bolnav. După moartea bolnavului, doctorul spuse celor care-l petreceau la groapă: „Acest om, dacă s-ar fi poprit de la vin și ar fi făcut spălături, n-ar fi murit". Dar unul dintre ei îi spuse: „Prietene, n-ar trebui să-l dojenești acum, căci n-are nici un rost, să-l fi îndemnat atunci, când puteai să-i fii de folos".

Fabula arată că trebuie să dăm ajutor prietenilor la nevoie și să nu-i judecăm în situații fără scăpare.

135

Vulturul și șarpele

Un vultur înhață un șarpe și se înalță în văzduh. Șarpele se întoarse în aer și-l mușcă. Se prăvăliră amândoi din slava cerului, și vulturul muri. Șarpele îi spuse: „De ce ai fost fără minte ca să mă vatămi pe mine, care nu ți-am făcut nici un rău? Pe drept ți-ai primit pedeapsa pentru răpirea mea".

Cel care urmărește să se îmbogățească, nedreptățind pe cei slabi, se prăbușește mai repede, plătindu-și păcatele de mai înainte când nici nu gândește.

136

Vulturul și calul

Vulturul avea odinioară o voce ascuțită. Când auzi un cal care nechează frumos, porni să-l imite, dar încercând mereu, nu învață să necheze frumos, ci își pierdu și glasul său. Acum nu mai are nici glasul său de odinioară și nici glasul calului.

Oamenii simpli și invidioși, râvnind la cele potrivnice firii lor, își pierd și darurile naturale.

137

Păsărarul și aspida

Un păsărar, luând clei și trestii, plecă la vânătoare. Când văzu un sturz stând într-un copac înalt porni să-l prindă. Își potrivi, cap la cap trestiile și privea fix, cu toată atenția, la sturz. Cum își săltase însă capul în sus, nu văzuse că pusese picioarele pe o aspidă adormită. Aspida se întoarse și se repezi cu dinții în el. Păsărarul, dându-și sufletul, zise: „O, nefericit ce sunt, urmărind să vânez pe altul, n-am văzut că moartea m-a vânat pe mine".

Astfel și cei care plănuiesc capcane celor apropiați cad ei înșiși în nenorocire.

138

Calul bătrân

Un cal bătrân fu vândut unui morar. Când fu pus la ham cu un măgar, el gemu și spuse: „După atâtea curse triumfale, la ce trudă am ajuns!"

Fabula arată că nu trebuie să ne mândrim cu puterea și faima tinereții, căci bătrânețea multora e osândită la trudă.

139

Calul, boul, câinele și omul

Când făcu omul, Zeus îi dărui o viață scurtă. Dar omul se folosi de înțelepciunea sa și, sosind iarna, își construi o casă și trăi acolo. Când frigul începu să taie și Zeus porni să plouă, calul, namaiputând să îndure gloata, alergă la om și-l rugă să-l adăpostească. Omul răspunse că nu-l va primi, dacă nu-i va da

o parte din anii vieții sale, și calul se învoi mulțumit. După puțin timp veni și boul, căci nu mai putea nici el să îndure vremea rea, și omul îi răspunse la fel, că nu-l va adăposti, dacă nu-i va da lui un număr din anii lui. Boul îi dărui o parte din ani și omul îl ocroti. În cele din urmă veni și câinele rebegit de frig și, dându-i și el o parte din viață, primi adăpost. Așa se întâmplă că atâta timp cât oamenii trăiesc vârsta dată de Zeus sunt curați și buni, când ajung la anii calului sunt glorioși și trufași, când sosește vârsta boului se vor suverani, iar când ajung la vârsta câinelui sunt capricioși și cicălitori.

Această fabulă s-ar potrivi unui bătrân năbădăioas și ursuz.

140

Calul și rândașul

Un rândaș fura grăunțele de la cal și le vindea, dar în schimb îl bușuma și-l țesela toată ziua. Calul îi spuse: „Dacă vrei, într-adevăr, să fiu frumos, să nu-mi mai vinzi grăunțele".

Oamenii lacomi ademenesc pe cei săraci cu vorbe lingușitoare și-i păgubesc de bunurile trebuincioase.

141

Calul și măgarul

Un om avea un cal și un măgar. Când porniră la drum, măgarul îi spuse calului: „Dacă vrei să mai trăiesc, ia-mi o parte din sarcină". Calul nu-i dădu crezare și măgarul, din pricina ostenelii, căzu și muri. Stăpânul puse totul pe cal, până și pielea măgarului, iar calul suspină și zise: „Vai, nenorocitul de mine, ce năpastă m-a lovit! N-am vrut să-i iau o sarcină mică și iată, acum port totul, până și pielea lui?".

Fabula arată că dacă cei mari se unesc în viață cu cei mici se mântuiesc și unii și alții.

142

Calul și soldatul

În timpul războiului, un soldat își ghiftui calul, tovarăș de primejdii, numai cu grăunțe. Când se sfârși războiul, puse calul la treburi de rob și la poveri istovitoare și îl hrăni numai cu paie. Când se vesti iarăși război și trompeta sună, stăpânul puse frâu calului, se înarmă și încălecă. Dar calul, vlăguit de putere, se poticnea mereu. Atunci îi spuse stăpânului: „Mergi de-acum în

rândul hopliților, căci tu din cal m-ai făcut măgar. Cum vrei să ai din nou un armăsar din măgar?"

Fabula arată ă în timp de pace și tihnă nu trebuie să uităm vremea de izbeliște.

143

Trandafirul și măslinul

Trandafirul și măslinul se sfădeau odinioară pentru răbdare, putere și blândețe. Măslinul învinuia trandafirul că e fără putere și că se înclină ușor la orice vânt, dar trandafirul tăcea și nu răspundea. Și așteptând puțin, vântul porni să sufle cu tărie. Trandafirul, clătinându-se și plecându-se, rămase teafăr, dar măslinul, împotrivindu-se vânturilor, fu doborât de puterea lor.

Fabula arată că cei care nu se împotrivesc nici vremii și nici celor mai puternici sunt mai tari decât cei care se întrec cu cei mari.

144

Cămila și balega

O cămilă trecea un râu care curgea vijelios. Se bălegă în râu și îndată ce văzu balega înaintea sa, purtată de iuțeala apei, se întrebă: „Dar ce este asta? Era în urma mea și-acum văd că mi-a trecut înainte".

Fabula se potrivește cetății în care conduc cei din urmă și fără de minte în locul celor de frunte și înțelepți.

145

Cămila, elefantul și maimuța

Animalele se sfătuiau odinioară să aleagă un rege. Cămila și elefantul ieșiră în față și se luară la întrecere, trăgând nădejde că, mulțumită mărimii trupului și puterii lor, vor putea izbândi. Dar maimuța spuse că nici cămila și nici elefantul nu pot să domnească, deoarece cămila nu se mânie împotriva răufăcătorilor, iar elefantul se teme de un purcel, care l-a înfricoșat deunăzi, dar care nu vatămă pe nimeni.

Fabula arată că mulți oameni stăvilesc fapte mari prin pricini mărunte.

146

Cămila și Zeus

Cămila, văzând un taur mândrindu-se cu coarnele lui, se umplu de pizmă și vru să aibă și ea coarne asemănătoare. Din această pricină, merse la Zeus și-l rugă să-i dăruie coarne. Zeus, mâniat că nu se mulțumește cu mărimea trupului și cu puterea ei și că râvnește la mai mult, nu numai că nu-i dădu coarne, dar îi ciunti și o parte din urechi.

Tot astfel mulți oameni pizmuiesc pe alții, dar nu bagă de seamă că, din pricina lăcomiei lor, pierd și ceea ce au.

147

Cămila și dansul

O cămilă silită de stăpânul său să joace răspunse: „Sunt caraghioasă și când merg, dar când voi juca?"

Fabula se potrivește la orice acțiune lipsită de armonie.

148

Cămila și oamenii

Când au văzut prima oară o cămilă, oamenii s-au înfricoșat și, uluiți de mărimea ei, s-au pus pe fugă. După ce trecu un timp, dându-și seama că e blândă, au cutezat să se apropie de ea. Apoi, simțind câte puțin că dobitocul nu e răutăcios, au mers atât de departe cu cutezanța, că i-au pus frâu și-au dat-o copiilor s-o poarte.

Fabula arată că obișnuința îmblânzește teama de lucruri înfricoșătoare.

149

Cei doi scarabei

Un taur păștea într-o insulă și doi scarabei se hrăneau din balega lui. Când sosi iarna, unul spuse că ar vrea să treacă pe continent, ca celălalt să rămână singur pe insulă, să aibă hrană destulă, iar el să ierneze dincolo. Îi mai spuse că, dacă va găsi hrană multă, îi va aduce și lui. Când ajunse pe continent, găsi balegi multe și proaspete și rămânând aici avu ce mânca mereu. După ce trecu iarna, veni din nou pe insulă. Celălalt scarabeu,

văzându-l gras și voinic, îl învinui că i-a făgăduit hrană și nu i-a adus nimic. Acesta răspunse: „Nu mă învinui pe mine, ci locul, căci poți să te hrănești acolo, dar nu poți să iei nimic".

Această fabulă s-ar potrivi celor care duc prietenia până la ospăț dar care, mai departe, nu-și ajută prietenii cu nimic.

150

Crabul și vulpea

Un crab ieșise din mare și trăia singur pe țărm. O vulpe flămândă, neavând ce mânca, cum îl văzu, alergă după el și-l prinse. Crabul, când să-l mănânce, zise: „Pe drept pătimensc, căci fiind animale de mare, am vrut să trăiesc pe uscat".

Tot astfel și oamenii, părăsindu-și preocupările lor, ca să se apuce de treburi nepotrivite, se nenorocesc pe drept.

151

Racul și mama sa

Odată îi spuse unui rac mamă-sa: „Să nu mergi strâmb și să nu-ți târăști trupul de-a-ndăratealea, pe stânca udă". Racul îi răspunse: „Mamă, mergi tu drept, ca să mă înveți, și eu te voi privi și voi face la fel".

Cei care dojenesc pe alții se cade să trăiască și să meragă ei, mai întâi, drept și după aceea să dea povețe.

152

Nucul și călătorii

Un nuc creștea alături de drum și, lovindu-l cu pietre călătorii, oftă și zise: „Nefericit mai sunt, căci an de an îndur ocară și durere".

Fabula e pentru cei care se mâhnesc din pricina bunurilor proprii.

152

Castorul și vânătorii

Castorul e un animal cu patru picioare care trăiește în lac. Se spune că boașele sale sunt folosite ca leac pentru felurite boli. Dacă vede vreodată că-l urmărește cineva, castorul, știind că e

fugărit pentru boașe, se folosește de sprinteneala picioarelor și scapă nevătămat. Dar când se vede încolțit, își smulge boașele cu dinții și, aruncându-le, își mântuie viața.

Tot așa și oamenii înțelepți, când sunt urmăriți pentru bogățiile lor, ca să nu-și primejduiască viața, le sacrifică.

154

Grădinarul și legumele

Un om veni la un grădinar care-și uda legumele și-l întrebă din ce pricină cele sălbatice sunt înfloritoare și viguroase, iar cele cultivate sunt firave și vlăguite. Grădinarul răspunse: „Pământul e pentru cele dintâi mamă bună, dar pentru cele din urmă mamă vitregă".

Tot astfel nici copiii, dacă sunt hrăniți de mamă bună sau de mamă vitregă, nu cresc la fel.

155

Grădinarul și câinele

Câinele unui grădinar căzuse într-o fântână și grădinarul, vrând să-l scotă, a coborât în fântână. Câinele, crezând că a venit să-l afunde mai adânc, s-a întors și l-a mușcat. Grădinarul s-a ridicat îndurerat și a zis: „Pe drept pătimesc! De ce m-am silit să salvez un sinucigaș?"

Fabula e pentru cei nedrepți și nerecunoscători.

156

Cântărețul

Un cântăreț fără talent cânta mereu, într-o casă bine tencuită și, răsunându-i glasul, socoti că are voce foarte frumoasă. Dar ajungând tot mai încrezut, socoti că se cade să meargă și la teatru. Când ajunse pe scenă, cântă foarte rău și fu izgonit cu pietre.

Astfel și unii oratori par talentați în școală, dar când intră în viața cetății nu se dovedesc destoinici.

157

Sturzul și mirtul

Un sturz ciugulea într-un tufiș de mirt și, din pricina dulcei semințe, nu-l mai părăsi. Un păsărar îl văzu că se desfăta acolo

și-l prinse cu clei. Sturzul, gata să moară, zise: „Ce nefericit sunt, căci din pricina hranei dulci îmi prăpădesc viața".

Fabula e potrivită pentru omul nestăpânit care se scufundă în moliciune.

158

Hoții și cocoșul

Niște hoți, intrând într-o casă, n-au găsit nimic altceva decât un cocoș și, înhățându-l, s-au depărtat. Dar când să fie omorât, cocoșul îi rugă să-i dea drumul, spunându-le că e de folos oamenilor, pentru că îi trezește noaptea la treburi. Hoții îi răspunseră: „Tocmai de asta te ucidem mai degrabă, căci trezind oamenii, nu ne lași să furăm".

Fabula arată că cele neprielnice, îndeosebi, celor fără de lege sunt binefaceri pentru cei buni.

159

Pântecul și picioarele

Pântecul și picioarele se certau în privința puterii. Picioarele strigau, fiecare în parte, că ele erau mai tari și că ele poartă și pântecul. Acesta răspunse: „O, prietene, dacă eu nu v-aș da hrană, voi n-ați putea nici să vă săltați".

Astfel și mulțimea mare a armatelor nu e nimic dacă nu sunt conducătorii foarte înțelepți.

160

Gaița și vulpea

O gaiță înfometată se așezase într-un smochin și, găsind smochinele verzi, tot aștepta să se coacă. Dar vulpea, văzând-o că stă de mult acolo, cum află pricina, îi zise: „Ai dat greș, prietenă, agățându-te de nădejde, căci nădejdea știe să înșele, dar niciodată să hrănească".

Fabula se potrivește oricărui om jinduitor.

161

Gaița și corbii

O gaiță care întrecea în mărime pe celelalte gaițe, nesocotindu-și neamul, plecă la corbi și vru să-și ducă viața cu ei. Dar corbii,

necunoscându-i înfățișarea și glasul, o loviră și-o goniră. Și aceasta, fugărită de corbi, veni din nou la gaițe. Dar gaițele se mâniaseră din pricina trufiei sale și n-o mai primiră. Astfel s-a pomenit izgonită de amândouă neamurile.

Așa și oamenii, părăsindu-și țara și alegându-și alta, sunt rău văzuți de localnici, pentru că sunt străini, și nici concetățenii lor nu-i mai rabdă, pentru că i-au nesocotit.

162

Gaița și păsările

Zeus, vrând să pună un rege peste păsări, hotărî o zi în care să se adune toate, ca să aleagă rege pe cea mai chipeșă. Păsările se strânseră lângă un râu și începură să se spele. Gaița privi în jur și, văzându-și urâțenia, rămase în urmă, culese penele care căzuseră de la celelalte păsări, le potrivi și se împodobi cu ele. Așa se întâmplă să ajungă cea mai arătaosă dintre toate. Sosi ziua hotărâtă și toate păsările veniră la Zeus. Cu penetul pestriț, apăru și gaița. Zeus era gata s-o aleagă rege pentru frumusețea sa, dar păsările se mâniară și-i smulseră fiecare penele lor. Astfel s-a întâmplat ca, despuiată de podoabe, a ajuns iarăși gaiță.

Astfel și datornicii, cât timp au bunurile altora, par cineva, dar când le înapoiază, ajung ca la început.

163

Gaița și porumbeii

O gaiță, văzând într-un porumbar niște porumbei bine hrăniți, își albi penele și veni la ei ca să ciugulească laolaltă. Porumbeii crezură că e porumbel și, cât timp tăcu, o lăsară în pace, dar gaița, uitând de ea, scoase un strigăt și porumbeii, nerecunoscându-i glasul, o alungară. Gaița, nemaiputând să mănânce cu porumbeii, se întoarse la rudele ei. Acestea n-o mai recunoscură din pricina culorii și-o alungară din neamul lor. Așa s-a întâmplat că, râvnind la două tainuri, n-a rămas cu nici unul.

Fabula arată că se cuvine să ne mulțumim cu ale noastre și că lăcomia nu ne folosește, ci, deseori, ne păgubește.

164

Gaița fugară

Un om prinse o gaiță și, legând-o de picior cu un fir de in, o dădu copilului său. Pasărea, neîndurând să-și ducă viața lângă

om, cum se văzu liberă, zbură și se întoarse la cuibul său. Dar firul de in se agăță de crengi și, nemaiputând să zboare, când fu gata să moară, zise: „Vai, sunt nenorocită, căci nerăbdând sclavia omului, fără să bag de seamă, mi-am răpus viața".

Această fabulă se potrivește acelor oameni care, vrând să se ferească de primejdii mici, se osândesc, fără să-și dea seama, la altele mai mari.

165

Corbul și vulpea

Un corb, furând o bucată de carne, se lăsă într-un copac. Îl zări o vulpe și, vrând să-i ia carnea, porni să-l laude că e frumos și înalt, că lui i se cuvine, de fapt, să domnească peste păsări și că acest lucru s-ar întâmpla sigur, dacă el ar avea și glas. Corbul, vrând să arate că are glas, lăsă carnea și croncăni tare. Vulpea alergă la carne și, înhățând-o, zise: „O, corbule, dacă ai avea și minte, nu ți-ar lipsi nimic ca să domnești".

Fabula se potrivește oamenilor proști.

166

Corbul și Hermes

Un corb prins în capcană îi făgădui lui Apolo că, dacă îl va scăpa din laț, îi va arde tămâie, dar când scăpă de primejdie, uită făgăduiala. Căzu însă din nou, în altă capcană, și, lăsând pe Apolo, făgădui jertfe lui Hermes, dar acesta îi răspunse: „Cum să mă încred în tine, nemernicule, când ți-ai înșelat și te-ai lepădat de primul stăpân?"

Oamenii care nu sunt recunoscători la binefaceri, când cad în nenorocire, nu dobândesc ajutor.

167

Corbul și șarpele

Un corb lipsit de hrană văzu un șarpe care dormea într-un loc însorit și, înhățându-l, se înălță în zbor. Șarpele se întoarse în aer și-l mușcă, iar corbul, când fu să moară, zise: „Ce nefericit sunt! Am găsit un chilipir care m-a dus la moarte".

Această fabulă s-ar potrivi omului care, găsind o comoară, își primejduiește viața.

168

Corbul bolnav și mama sa

Un corb bolnav îi spune mamei sale: „Mamă, nu mai plânge, roagă-te la zei". Dar mamă-sa îi răspunse: „O, copilul meu, care zeu se va milostivi de tine? Mai este vreunul căruia să nu-i fi furat carne de la sacrificii?"

Fabula arată că cei care au mulți vrăjmași în viață nu găsesc prieteni la nevoie.

169

Ciocârlia moțată

O ciocârlie moțată se prinsese într-un laț și, pornind să se jelească, zise: „Vai, vai, ce sărmană și nenorocită sunt! N-am furat de la nimeni, nici aur, nici argint, nici altceva de preț și totuși îmi aduce moartea un mic grăunte de grâu".

Fabula se potrivește celor care, pentru un câștig umil, înfruntă o primejdie mare.

170

Cioara și corbul

Cioara pizmuia corbul pentru că el făcea profeții și ghicea viitorul oamenilor, iar aceștia îl luau ca martor, din care pricină cioara râvnea să ajungă la fel. Astfel, când văzu trecând niște călători, cioara se lăsă pe un copac și, așezându-se acolo, croncăni tare. Călătorii se speriară și se întoarseră spre ea. Dar unul zise: „Să mergem, prieteni, căci e o cioară și croncănitul ei nu sorocește".

Astfel și oamenii care se întrec cu cei mai buni decât ei, neputând să-i ajungă, se osândesc la râs.

171

Cioara și câinele

O cioară, aducând jertfe Atenei, cheamă un câine la ospăț. Câinele îi spuse: „De ce risipești jertfele zadarnic? Căci zeița atât te urăște, că-ți va lua și credința oamenilor în prezicerile tale". Dar cioara răspunse: „Tocmai din această pricină îi aduc jertfe, ca să se îmbuneze, pentru că știu că mă urmărește cu ură".

Astfel cei mai mulți oameni nu stau în cumpănă, din pricina fricii, să facă bine vrăjmașilor.

172

Copilul și melcii

Copilul unui țăran frigea niște melci. Când îi auzi sfârâind, zise: „O, sărmane vietăți, arde casa pe voi și voi cântați".

Fabula arată că tot ce se face la timp nepotrivit este vrednic de învinuire.

173

Lebăda și gâsca

Un om bogat creștea laolaltă o gâscă și o lebădă, dar nu cu același gând, pe gâscă pentru masă, iar pe lebădă ca să cânte. Când gâsca trebuia să îndure soarta pentru care fusese crescută, era noapte, și vremea nu îndăguia s-o deosebești de lebădă. Dar lebăda, înhățată în locul gâștei, porni să cânte – prevestire a morții – și prin cântecul său o recunoscură și-o îndepărtară din pragul sfârșitului.

Fabula arată că muzica, adesea, duce la amânarea morții.

174

Lebăda și stăpânul

Se spune că lebedele cântă înainte de moarte. Un om găsise o lebădă de vânzare și, auzind că are glas foarte melodios, o cumpără numaidecât. Când avu odată oaspeți, omul aduse lebăda la masă și o îndemnă să cânte. Dar lebăda tăcu. În altă zi însă, simțind că e gata să moară, începu să-și cânte bocetul și stăpânul, cum o auzi, îi spuse: „Dacă tu nu cânți altfel, decât dacă simți că mori, am fost prost că te-am chemat adineauri și că nu te-am ucis".

Astfel și unii oameni care nu vor să fie plăcuți de voie fac aceasta fără voie.

175

Cei doi câini

Un om avea doi câini și-a învățat pe unul să vâneze iar pe celălalt să păzească ograda. Când cel de vânătoare ieșea la vânat și prindea ceva, stăpânul arunca o parte din vânat și celuilalt. Câinele de vânătoare s-a mâniat pe cel de pază și l-a învinuit

că, în vreme ce el se osteneşte cu fiece vânat, acesta nu face nimic, dar se înfruptă din truda sa. Câinele de casă îi răspunse: „Nu mă învinui pe mine, ci pe stăpânul nostru, că nu m-a învăţat să trudesc, ci să mănânc din truda altora".

Tot aşa şi copiii trândavi nu sunt de învinuit când părinţii lor îi cresc astfel.

176

Câinii şi râul

Nişte câini înfometaţi văzură o piele cufundată într-un râu. Neputând să ajungă la ea, se hotărâră să bea toată apa, ca s-o apuce. Dar s-a întâmplat că tot sorbind apă crăpară mai înainte de-a o atinge.

Astfel şi unii oameni, supunându-se la trude primejdioase, în nădejdea unor câştiguri, pier mai înaitne de a dobândi ceea ce râvnesc.

177

Omul şi câinele

Un om muşcat de un câine rătăcea după un tămăduitor. Cineva îl sfătui să-şi şteargă sângele cu pâine şi s-o arunce câinelui care l-a muşcat. Dar omul îi răspunse: „Dacă voi face aşa, mă vor muşca toţi câinii din cetate".

Astfel şi netrebnicia oamenilor, când e ademenită, se ataşă mai mult la nedreptăţi.

178

Bucătarul şi câinele

Un om pregătise o cină pentru a se ospăta cu un prieten al familiei sale. Câinele său chemă un câine vecin şi-i spuse: „Prietene, vino să cinezi cu mine". Acesta sosi bucuros şi, cum sta şi privea cina bogată, îşi zise: „Ce neaşteptată fericire! Voi mânca şi voi benchetui, pe săturate, ca să nu-mi fie foame nici mâine". Spunându-şi acestea, mişca mereu din coadă, ca unul care se încredea în prieten. Dar bucătarul, când văzu că-şi roteşte astfel coada, îl luă de picioare şi-l zvârli îndată pe fereastră. Câinele se întoase şi plecă schelălăind. Pe drum întâlni alţi câini şi unul din ei îl întrebă: „Cum ai cinat, prietene?" El răspunse: „De prea multă băutură, m-am ameţit peste măsură şi nu mai cunosc nici drumul pe care merg".

Fabula arată că nu trebuie să avem încredere în cei care făgăduiesc să facă bine cu bunurile altora.

179

Câinele luptător

Un câine crescut în casă şi dresat să lupte cu sălbăticiunile, întâlnind odată multe fiare în rând de bătaie, îşi rupse zgarda de la gât şi fugi pe străzi. Alţi câini, văzându-l puternic ca un taur, îl întrebară: „De ce fugi?" El răspunse: „Am hrană nemăsurată şi trupul meu huzureşte, dar totdeauna sunt aproape de moarte când mă încaier cu leii şi urşii". Câinii îşi spuseră: „Noi ducem o viaţă frumoasă, chiar dacă e sărmană, căci nu ne luptăm nici cu leii şi nici cu urşii".

Aşadar nu trebuie să îndurăm primejdii din pricina trufiei şi gloriei zadarnice, ci să fugim de acestea.

180

Câinele, cocoşul şi vulpea

Un câine şi un cocoş, după ce legară prietenie, porniră să călătorească. Apucându-i seara, cocoşul se cocoţă şi dormi într-un copac, iar câinele înnoptă într-o scorbură, la rădăcina copacului. În revărsatul zorilor, cocoşul cântă, ca de obicei, iar vulpea, cum îl auzi, alergă la el şi, oprindu-se sub copac, îl rugă să coboare, căci dorea să îmbrăţişeze fiinţa cu un glas atât de frumos. Cocoşul îi răspunse să trezească mai întâi portarul care doarme la rădăcină ca să-i deschidă să coboare. Vulpea încercă să strige la portar, dar câinele, sărind furios, o sfârtecă.

Fabula arată că oamenii înţelepţi amăgesc vrăjmaşii care-i încoltesc şi-i trimit la cei mai puternici.

181

Câinele şi melcul

Un câine nărăvit să mănânce ouă, văzând un melc, deschise gura - crezând că e ou - şi strânse tare fălcile. Dar i se îngreunară măruntaiele şi, chinuit de junghiuri, zise: „Pe drept pătimesc, căci am crezut că tot ce e rotund e ou".

Fabula ne învaţă că cei care pornesc acţiuni necugetate intră, fără să bage de seamă, în încurcături.

182

Câinele și iepurele

Un câine de vânătoare prinsese un iepure, și când îi lingea buzele, când îl mușca. Iepurele se apără și-i spuse: „Ca să știu dacă îmi ești prieten sau vrăjmaș, încetează, lupule, fie mușcatul, fie pupatul".

Fabula e potrivită pentru oamenii cu două fețe.

183

Câinele și măcelarul

Un câine se repezi într-o măcelărie și, în vreme ce măcelarul trebăluia, înhăță o inimă și fugi. Când se întoarse măcelarul și-l văzu fugind, îi zise: „Să știi că, oriunde vei fi, mă voi păzi de tine, căci nu mi-ai furat o inimă, ci mi-ai dăruit o inimă".

Fabula arată că suferințele oamenilor aduc, adesea, învățături.

184

Câinele adormit și lupul

Un câine dormea înaintea unui staul. Un lup tăbărî pe el și fu gata să-l mănânce, dar câinele îl rugă să nu-l ucidă chiar atunci și-i zise: „Sunt firav și slab acum, dar dacă vei aștepta puțin, stăpânii au de gând să facă nuntă și eu mă voi ghiftui și voi fi mai gras și mai dulce". Lupul îl crezu și plecă. După câteva zile se întoarse, dar găsi câinele culcat sus, pe acoperiș, și, oprindu-se jos, îl chemă la el și-i aminti învoiala. Câinele îi răspunse: „Lupule, dacă de azi înainte ai să mă vezi dormind înaintea staulului, să nu mai aștepți nunta".

Fabula arată că oamenii înțelepți, când au scăpat dintr-o primejdie, se păzesc de ea toată viața.

185

Câinele și carnea

Un câine, ducând în gură o bucată de carne, trecea un râu. Cum își văzu umbra în apă, i se păru că e un alt câine și că ducea o ciozvârtă mai mare. Își lăsă astfel bucata sa de carne și se repezi s-o ia pe cealaltă. Dar se întâmplă să nu rămână cu

nici una, căci pe cea din gură o luă apa, iar pe cea din râu – care nici nu era – n-o ajunse.

Fabula e potrivită pentru oamenii lacomi.

186

Câinele cu clopoțel

Un câine mușca pe furiș și stăpânul său, ca să-i prevină pe toți, îi atârnă un clopoțel. Câinele, clătinându-și clopoțelul, se fandosea prin piață, dar un dulău bătrân îi zise: „De ce te fudulești? Nu porți clopoțel pentru virtute, ci pentru năravul tău ascuns".

Purtările înfumurate ale fanfaronilor dau pe față năravuri ascunse.

187

Câinele și vulpea

Un câine de vânătoare, văzând un leu, porni să-l urmărească. Când leul se întoarse spre el și răcni, câinele, zguduit de spaimă, se întoarse din drum. Vulpea îl văzu și-i spuse: „O, cap netrebnic, tu urmărești leul și n-ai putut să-i înduri nici răcnetul".

Fabula s-ar potrivi celor care pornesc să bârfească pe cei mai puternici, dar care dau înapoi când aceștia îi înfruntă.

188

Țânțarul și leul

Un țânțar, apropiindu-se de un leu, îi spuse: „Eu nu mă tem de tine! Tu nu ești mai tare ca mine! Dacă nu crezi, ia arată-ți puterea. Că sfâșii cu ghearele și că muști cu dinții? Așa face și o muiere când se bate cu bărbatul. Eu sunt mult mai tare decât tine. Dacă vrei, te chem la luptă." Și țânțarul, sunând din trompă, se năpusti asupra leului și, tot mușcându-l de pielea spână din jurul nărilor, leul se sfâșie cu ghearele până se dădu bătut. După ce birui leul, țânțarul, sunând iarăși din trompă și slăvindu-și triumful, se înălță în zbor. Dar se lovi în pânza unui păinajen și, când simți că-i suge sângele, gemu și se minună cum, din pricina unei gângănii umile, a unui păiajen, să moară el, care se luptase cu cei mai tari.

189

Țânțarul și taurul

Un țânțar se așezase pe coarnele unui taur și, zăbovind cam mult, când fu să plece, îl întrebă dacă ar dori, în sfârșit, să-i zboare de pe coarne. Taurul îi răspunse: „N-am simțit nici când ai venit și n-o să simt nici când ai să pleci".

Această fabulă s-ar potrivi unui om bicisnic care nu e nici vătămător și nici folositor.

190

Iepurii și vulpile

Iepurii, luptându-se odată cu vulturii, chemară în ajutor vulpile. Acestea răspunseră: „V-am veni în ajutor dacă n-am ști cine sunteți și împotriva cui luptați".

Fabula arată că cei care se luptă cu cei mai puternici ca ei nu-și prețuiesc viața.

191

Iepurii și broaștele

Iepurii se adunară odată și se plânseră că viața lor e nesigură și plină de spaimă; și, într-adevăr, erau stârpiți și de oameni, și de câini, și de vulturi, și de multe alte vietăți. De aceea chibzuiră că e mai bine să moară odată decât să tremure de spaimă toată viața. Când luară această hotărâre, se repezită toți spre un lac, ca să se arunce în el și să se înece. Dar broaștele, așezate în jurul lacului, cum simțiră ropotul alergării, se năpustiră în apă. Unul dintre iepuri, care părea mai isteț, strigă: „Opriți-vă, prieteni, nu vă facei rău, căci priviți, sunt vietăți și mai fricoase decât noi".

Fabula arată că cei nenorociți se mângâie când văd că alții pătimesc mai rău.

192

Iepurele și vulpea

Un iepure întrebă o vulpe: „Te ții de multe găinării de porți numele de găinărească?" Vulpea îi răspunse: „Dacă nu ai încredere în mine, vino acasă, și vom ospăta împreună". Iepurele o urmă în vizuină, dar înăuntru nu era altceva de ospătat decât el. Atunci

își spuse: „Am învățat, spre nenorocirea mea, de unde vine numele tău. Nu de la găinării, ci de la viclenii".

Se întâmplă adesea ca cei curioși să păgubească mult când se folosesc în mod stângaci de curiozitatea lor.

193

Pescărușul și uliul

Un pescăruș, înghițind un pește și plesnindu-i gâtlejul, rămase mort pe mal. Un uliu îl văzu și-i zise: „Ai pătimit pe drept căci, cu toate că erai pasăre, îți duceai viața pe mare".

Astfel și unii oameni, părăsindu-și treburile lor ca să se apuce de alte lucruri care nu li se potrivesc, se nenorocesc pe drept.

194

Leoaica și vulpea

O leoaică, ocărâtă de o vulpe că face întotdeauna un singur pui, răspunse: „Unul, dar leu".

Meritul nu trebuie să-l măsurăm cu ocaua, ci să-i cumpănim virtutea.

195

Leul și iepurele

Un leu domnea fără patimă, fără cruzime, fără abuzuri, blând și drept ca un om. Odată adună toate animalele pentru a primi și a-și da fiecare dreptate, lupul mielului, pantera caprei, tigrul cerbului, câinele iepurelui. Iepurele însă, fricos, zise: „Cât am râvnit să văd ziua asta, ca celor puternici să le fie teamă de cei slabi".

Când e dreptate în cetate și toate pricinile sunt bine cumpănite, până și cei slabi trăiesc în liniște.

196

Leul îmbătrânit și vulpea

Un leu îmbătrânise și, nemaiputând să vâneze, socoti să facă asta prin șiretlic. Intră într-o peșteră și se lungi acolo, prefăcându-se că zace, și astfel, prinzând dobitoacele care veneau să-l vadă, le mânca. După ce sfârtecase multe dihănii, vulpea, pricepându-i

șiretlicul, merse la el și îl întrebă, stând în fața peșterii, cum se mai simte. Leul îi răspunse: „Rău", și o ispiti din ce pricină nu intră în peșteră. Vulpea îi zise: „Aș fi intrat dacă n-aș fi văzut că multe urme intră, dar că nici una nu se întoarce".

Astfel și oamenii înțelepți, prevăzând primejdiile după semne, se feresc de ele.

197

Leul închis și țăranul

Un leu intrase în staulul unui țăran. Omul plănui să-l prindă și îi închise poarta. Leul, nemaiputând să iasă, sfârtecă mai întâi oile, apoi se întoarse spre boi. Dar țăranul, înspăimântat, îi deschise poarta. Nevasta țăranului, după ce ieși leul, văzându-și bărbatul gemând, îi spuse: „Pe drept pătimești! De ce-ai vrut să închizi o fiară de care și de departe trebuie să fugi?"

Astfel și cei care atâță pe cei mai puternici îndură, pe bună dreptate, pagube din pricina nesăbuinței proprii.

198

Leul pețitor și țăranul

Un leu, îndrăgostit de fata unui țăran, o peți. Omul nu voi să-și dea fata unei fiare și, neputând alunga leul, din pricina fricii, scorni un șiretlic. Cum leul tot stăruia, țăranul îi spuse că el crede că e potrivit ca soț pentru fata sa, dar nu poate s-o dea decât dacă își scoate dinții și își retează ghearele, căci fata s-a înfricoșat de acestea. Leul, îndrăgostit peste măsură, se supuse lesne la amândouă condițiile, dar când veni din nou la fată, țăranul îl batjocori și-l goni cu bâta.

Fabula arată că cei care se încred lesne în alții, când sunt despuiați de bunurile lor, sunt răzbiți ușor de cei pe care-i înfricoșau.

199

Leul, vulpea și cerbul

Leul fusese doborât de boală și, zăcând într-o peșteră, îi spuse vulpii, ca unui sfetnic drag: „Dacă vrei să mă tămăduiesc și să

mai trăiesc, momește, prin vorbe dulci, cerbul cel mare din pădure și adu-l aici, în ghearele mele, căci îi poftesc măruntaiele și inima". Și vulpea, cum ieși din peșteră, întâlni cerbul săltând prin pădure și dându-i binețe cu lingușire, îi spsue: „Am venit să-ți destăinui o bucurie. Știi că regele nostru, leul, îmi e vecin. E însă bolnav și trage să moară. A chibzuit însă pe cine să lase rege peste animale și a spus: «Mistrețul e fără minte, ursul e greoi, pantera e furioasă, tigrul e lăudăros. Cerbul e cel mai vrednic pentru domnie pentru că are trupul înalt, trăiește mulți ani și pentru că șerpii se tem de coarnele sale». Dar ce să-ți mai spun? Leul a hotărât să domnești tu. Ce-mi vei da că eu ți-am spus mai întâi? Spune-mi, că sunt grăbită, să nu cumva să mă caute iarăși leul, căci în toate se bizuie pe sfatul meu. Dacă ai să asculți o bătrână ca mine, te-aș îndemna să vii în peșteră, să-i aștepți sfârșitul chiar lângă el". Astfel vorbi vulpea și cerbul, cu mintea doldora de vorbe, plecă spre peștera leului, fără să chibzuiască la viitor. În peșteră, leul se azvârli lacom asupra lui, dar îi sfârtecă, cu ghearele, numai urechile. Cerbul se năpusti, înspăimântat, în pădure. Vulpea pocnea din palme că s-a ostenit zadarnic. Leul, înfometat și mâhnit, începu să ofteze și să ragă prelung. Dar o rugă iarăși pe vulpe, să-i mai facă un bine și, prin viclenia ei, să-i aducă cerbul încă o dată. Vulpea răspunse: „Ceri un lucru spăimântător și primejdios, dar te-oi sluji din nou". Îndată, ca un câine de vânătoare, porni să-l caute. Și vulpea, tot urzind șiretlicuri, întreba ciobanii de un cerb însângerat, și ciobanii o îndrumau spre pădure. Cerbul fierbea de mânie și zbârlindu-și părul, strigă: „Nemernică jiganie, n-o să mă îmbuni! Dacă o să te apropii de mine, am să te zdrobesc. Viclenește pe alții, neștiutori, și pune la cale să-i faci regi". Vulpea răspunse: „Ești atât de fricos și de laș? Așa ne bănui pe noi, prietenii tăi? Când te-a apucat de urechi, leul voia să-i dea povețe, ca unul care moare, asupra regatului atât de întins, și tu n-ai îndurat măcar o zgârietură a labei bolnave? Leul s-a înfuriat acum mai mult împotriva ta și vrea să pună rege pe lup. Vai, ce stăpân rău! Vino iarăși și nu te mai înspăimânta de nimic și fii ca un miel. Jur pe toate frunzele și pe toate izvoarele că leul n-o să-ți facă nici un rău. Eu însămi te voi sluji numai pe tine". Astfel momind pe sărmanul cerb îl amăgi să vină iarăși. Când a intrat din nou în peșteră, leul avu cu ce să se ospăteze și i-a mâncat toate oasele și măduva și toate măruntaiele. Vulpea stătea și-l privea. Inima cerbului se rostogolise pe jos și vulpea o înhăță pe furiș și-o înghiți ca pe o răsplată a ostenelilor ei. Cum leul răscolea furios măruntaiele, dar nu găsea inima, vulpea, care sta mai departe, îi zise: „Nu mai căuta zadarnic! Cerbul ăsta n-a avut inimă! Ce fel de minte ar fi putut să aibă

dacă a intrat de două ori în bârlogul și în ghearele leului?“ Fabula arată că dragostea de glorie tulbură mintea oamenilor și ei nu mai cugetă la primejdii și nenorociri.

200

Leul, ursul și căprioara

Leul și ursul, găsind un pui de căprioară, se încăierară. În urma unor lovituri puternice, se amețiră și căzură aproape morți. Trecând o vulpe și văzându-i lungiți, cu puiul de căprioară la mijloc, înșfăcă puiul și fugi printre ei. Aceștia, nemaiputând să se ridice, spuseră: „Nefericiți ce suntem, ne-am luptat pentru vulpe“.

Fabula arată că oamenii se mâhnesc pe drept când văd că cei care se nimeresc pun mâna pe rodul trudei lor.

201

Leul și broasca

Un leu, auzind o broască orăcăind, se întoarse spre locul de unde venea glasul, crezând că e vreo dihanie uriașă. După puțină așteptare, o văzu cum sare dintr-un lac. Se apropie de ea și, strivind-o, zise: „Tu stârpitură, strigi atât de tare?“

Fabula se potrivește pentru omul limbut care nu e în stare decât să pălăvrăgească.

202

Leul și delfinul

Un leul rătăcea pe țărmul mării și văzu un delfin care sălta prin valuri. Leul îi propuse o alianță și-i zise: „Ne potrivim în totul să fim prieteni și aliați, căci tu domnești peste animalele marine, iar eu peste cele terestre“. Delfinul se învoi mulțumit, dar leul, războindu-se de multă vreme cu taurul sălbatic, chemă delfinul în ajutor. Delfinul se chinui să iasă din mare, dar nu putu, și leul îl învinui de trădare. Delfinul răspunse: „Nu mă învinui pe mine, ci natura care, făcându-mă pentru apă, nu-mi îngăduie să merg pe pământ“.

Tot astfel și noi, când legăm prietenie, trebue să ne alegem prieteni pe cei care, în primejdie, pot să ne fie alături.

203

Leul și mistrețul

Într-o vară, când arșița usca și limba, un leu și un mistreț veniră să bea apă dintr-un izvoraș. Se luară la ceartă care să bea primul, și din ceartă se încăierară pe viață și pe moarte. Dar când se opriră să mai răsufle, văzură niște vulturi care așteptau să cadă unul dintre ei, ca să-l mănânce. Astfel, lăsând cearta la o parte, ziseră: „E mai bine să fim prieteni decât hrană la vulturi și corbi“.

Fabula arată că trebuie să punem capăt certurilor răutăcioase și zâzaniilor, căci ele duc la un sfârșit primejdios pentru toți.

204

Leul și iepurele

Un leu găsi un iepure adormit. Când se pregătea să-l mănânce, văzu un cerb în trecere și, lăsând iepurele, porni că vâneze cerbul. Iepurele se trezi din pricina larmei și fugi. Leul urmări cerbul până departe dar, nemaiputând să-l prindă, se întoarse la iepure. Acesta fugise și leul își zise: „Pe drept pătimesc, căci lăsând hrana din gheare, am socotit mai bună nădejdea“.

Tot astfel unii oameni nu se mulțumesc cu câștiguri măsurate ci, în nădejdea unora mai bune, aruncă, fără să bage de seamă, și ceea ce au în mână.

205

Leul, lupul și vulpea

Un leu bătrân, doborât de boală, zăcea într-o peșteră, și toate animalele veniră să-și vadă regele, în afară de vulpe. Socotind că are un prilej potrivit, lupul începu să pârască vulpea în fața leului, că ea n-are nici o considerație față de leu - cel mai puternic dintre dobitoace - și că, din această pricină, nici n-a venit să-l vadă. Tocmai atunci sosi și vulpea și prinse ultimele vorbe ale lupului. Leul o primi cu răcnete și vulpea, cerându-i o păsuire ca să se apere, zise: „Dintre toți cei veniți aici, cine ti-a ajutat mai mult decât mine? Am tot umblat pe la toți doftorii și ți-am găsit un leac“. Leul îi porunci să-i spună leacul pe loc și vulpea răspunse: „O să te tămădui când o să jupoi un lup, de viu, și-o să te învelești cu pielea lui caldă“. Și lupul fu osândit la moarte numaidecât. Vulpea spuse râzând: „Nu trebuie să ne îndemnăm stăpânul la vrăjmășie, ci la bine“.

Fabula arată că cel care uneltește împotriva altuia își pune singur capcană.

206

Leul și șoarecele

Pe când leul dormea, trecu peste trupul lui un șoarece. Leul se trezi și, cum îl prinse, se pregăti să-l mănânce. Șoarecele îl rugă să-i dea drumul și-i făgădui că, dacă îi lasă viața, îi va fi recunoscător. Leul râse și-i dădu pace. Dar nu după mult timp s-a întâmplat ca leul să fie mântuit prin recunoștința șoarecelui. Niște vânători prinseseră leul și-l legaseră cu o frânghie de un arbore. Șoarecele îl auzi cum geme, alergă la el, și, după ce îi roase frânghia și-l dezlegă, îi zise: „Deunăzi m-ai luat în râs, fiindcă nu te așteptai să-ți întorc binele. De-acuma, să știi că recunoștința vine și de la șoareci".

Fabula arată că oamenii cei mai puternici, în cumpenele vremii, au nevoie de cei mai slabi.

207

Leul și catârul

Un leu și un catâr vânau sălbăticiuni, leul cu puterea sa, iar catârul cu iuțeala picioarelor. După ce vânaseră câteva animale, leul împărți vânatul și făcu trei grămezi: „Pe prima, spuse, o voi lua eu, căci sunt rege, pe-a doua, o voi luat tot eu, ca tovarăș al tău, iar grămada asta, a treia, dacă nu vei fugi de aici, îți va aduce mare nenorocire".

Tot astfel și omul e bine să măsoare totul după puterea sa și să nu se lege și nici să se întovărășească cu cei mai puternici.

208

Leul și măgarul

Un leu și un măgar, legând tovărășie, plecară la vânătoare. Ajungând lângă o peșteră în care erau capre sălbatice, leul se așeză la pândă, la gura peșterii, iar măgarul, intrând înăuntru, începu să sară printre ele și să ragă ca să le sperie. După ce leul prinse pe cele mai multe, măgarul veni și-l întrebă dacă nu s-a luptat vitejește și n-a izgonit caprele. Leul îi răspunse: „Află că și eu m-aș fi înspăimântat, dacă n-aș fi știut că ești măgar".

Tot așa și cei care se laudă în fața celor care îi cunosc sunt sortiți batjocurii.

209

Leul, măgarul și vulpea

Leul, măgarul și vulpea, legând prietenie, porniră la vânătoare. După ce prinseră mult vânat, leul porunci măgarului să-l împartă. Măgarul făcu trei grămezi egale și-l îndemnă pe leu să-și aleagă, dar leul, sărind mânios, îl ucise și porunci vulpii să împartă. Aceasta puse aproape tot vânatul într-o singură grămadă și, lăsându-și pentru sine una mică, îl rugă să-și aleagă. Când leul o întrebă cine a învățat-o să împartă astfel, vulpea răspunse: „Nenorocirea măgarului".

Fabula arată că înțelepciunea oamenilor se naște din nefericirea aproapelui.

210

Leul, Prometeu și elefantul

Leul îl mustra adesea pe Prometeu că l-a făcut mare și frumos, că i-a înarmat gura cu dinți, i-a întărit picioarele cu gheare și l-a făcut mai puternic decât alte fiare, „dar totuși, spuse el, mă tem de un cocoș". Prometeu îi răspunse: „De ce mă învinuiești zadarnic? Ți-am dat cât am putut să-ți dau, dar sufletul tău are această singură slăbiciune". Leul se tânguia mereu, învinuindu-se de lașitate, și, în cele din urmă, voi să se omoare. Când gândea astfel întâlni un elefant și, dându-i binețe, se opri să-i vorbească dar, văzând că-și tot mișcă urechile, îl întrebă: „Ce te doare? De ce-ți miști urechea fără contenire?" În vreme ce un țânțar zbura întâmplător în jurul lui, răspunse: „Privește stârpitura asta care bâzâie, dacă îmi intră în ureche, mor". Leul își spuse: „De ce să mă prăpădesc când sunt atât de puternic și mai norocos decât elefantul cu cât este cocoșul mai tare decât țânțarul?"

Se vede că și țânțarul are atâta putere ca să înfricoșeze un elefant.

211

Leul și taurul

Un leu uneltea împotriva unui taur uriaș și, vrând să-l prindă cu viclenie, îi spuse că a tăiat un berbec. Leul îl chemă la masă, plănuind să-l omoare, când s-o așeza să mănânce. Venind și

văzând ceaune și mari frigări și berbecul nicăieri, taurul plecă fără nici o vorbă. Leul îl întrebă din ce pricină pleacă fără să scoată o vorbă, când n-a pățit nimic. Taurul îi răspunse: „Nu fac acest lucru zadarnic, căci văd unelte pregătite nu pentru un berbec, ci pentru un taur".

Fabula arată că oamenii înțelepți nu trec cu vederea uneltirile celor răi.

212

Leul și cerbul

Un leu turbase, și văzându-l un cerb prin pădure, zise: „Vai, vai, ce nenorocire! Câte nu va face această dihanie turbată, dacă și sănătos era pacoste pentru noi!"

Tot astfel și noi să ne ferim de oamenii cruzi și nărăviți la rău când iau puterea și domnesc.

213

Leul, șoarecele și vulpea

Un leu dormea și un șoarece îi trecu peste trup. Leul se trezi și, întorcându-se în toate părțile, căta pe cel care l-a înfruntat. O vulpe îl văzu și îl luă în râs că el, leu, s-a înfricoșat de un șoarece. Leul îi răspunse: „Nu mă tem de un șoarece, dar mă mir că cineva a cutezat să alerge pe trupul unui leu adormit".

Fabula arată că oamenii înțelepți nu nesocotesc nici lucrurile mărunte.

214

Tâlharul și duhul

Un tâlhar omorâse un călător la o răscruce dar, urmărit de niște oameni care se nimeriseră pe acolo, lăsă cadavrul însângerat și fugi. Niște călători care veneau din partea cealaltă îl întrebară cu ce și-a mânjit mâinile și el răspunse că abia se coborâse dintr-un dud. Dar când spuse acestea, cei care îl urmăreau îl ajunseră și, punând mâna pe el, îl spânzurară de un dud. Dudul îi zise: „Nu sunt mâhnit că-ți sunt spânzurătoare căci tu, săvârșind omorul, m-ai învinuit pe mine".

Astfel, adesea, și oamenii buni, când cei răi îi clevetesc, nu pregetă să le dea pe față nelegiuirea.

215

Lupii și câinii

Odinioară izbucnise o mare vrăjmășie între câini și lupi. Câinii aleseră ca strateg un dulău elin, dar acesta tot amâna bătălia, cu toate că lupii îi amenințau puternic. Dulăul spuse: „Știți de ce amân atacul? Se cade totdeauna să chibzuim bine mai înainte. Neamul vostru și culoarea voastră este aceeași, dar ai noștri se înfumurează fiecare cu obiceiurile și obârșia lor și nici măcar n-aveți toți aceeași culoare: unii sunt negri, alții roșietici, unii sunteți albi, iar alții cenușii. Cum să merg la război cu cei care nu sunt nici asemănători și nici uniți?"

Fabula arată că unitatea de gândire și de voință, în orice armată, duce la victorie împotriva vrăjmașilor.

216

Lupii și câinii

Lupii au spus câinilor: „De ce nu vă purtați cu noi ca frații, când suntem în toate la fel? Nu ne deosebim de voi decât în felul de a gândi: noi trăim în volnicie, și voi în robie. Voi îndurați lovituri și purtați zgardă și păziți turme, iar când stăpânii mănâncă vă aruncă numai oasele. Dați-ne nouă toate turmele, dacă aveți încredere, și noi le vom strânge pe toate la un loc, ca să mâncăm pe săturate". Câinii și-au plecat urechea la aceste vorbe și lupii, cum intrară în staul, i-au sfârtecat, mai întâi, pe câini.

Tot astfel sunt răsplătiți și cei care își trădează patria.

217

Lupii și oile

Niște lupi unelteau împotriva unei turme de oi dar, neputând să pună stăpânire pe ea din pricina câinilor de pază, chibzuiră s-o atace cu viclesug. Trimițând niște soli la oi, lupii cerură să le predea câinii. Ei spuseră că aceștia sunt pricina vrăjmășiei și că, dacă îi vor preda, vor trăi în pace. Oile, neprevăzând cele ce aveau să se întâmple, predară câinii, iar lupii, punând stăpânire pe oi, nimiciră lesne toată turma fără pază.

Tot astfel și cetățile care-și predau cu ușurință oratorii cad mai repede, fără să-și dea seama, în stăpânirea vrăjmașilor.

218

Lupul, oile și berbecul

Lupii au trimis soli la oi și le-au făgăduit că vor lega pace veșnică, dacă le vor preda câinii ca să-i omoare. Oile proaste se potriviră să facă aceasta. Dar un berbec bătrân le zise: „Cum să mă încred și cum să mai trăiesc eu cu voi când, chiar păzit de câini, nu pot să pasc fără primejdie?"

Fabula arată că nu trebuie să îndepărtăm pe cei care ne apără punând preț pe jurămintele vrăjmașilor neîmpăcați.

219

Lupul și leul

Un lup rătăcea prin locuri pustii. Când soarele cobora spre apus, văzându-și umbra uriașă, zise: „Să mă tem de leu, când sunt atât de mare? Oare fiind lung de un plethru nu voi deveni lesne regele tuturor animalelor?" Dar cum se îngâmfa astfel, un leu puternic îl prinse și începu să-l sfârtece. Lupul, schimbându-și părerea, zise: „Închipuirea noastră este pricina nenorocirilor".

220

Lupul și capra

Un lup văzu o capră care păștea pe o stâncă prăpăstioasă și, neputând să ajungă la ea, o îndemnă să coboare mai jos, ca să nu cadă din nebăgare de seamă, spunându-i că lângă el pajiștea e mai dulce, iarba toată înflorită. Dar capra răspunse: „Nu mă chemi la pășune pe mine, ci pentru că tu însuți ești hămesit".

Astfel și oamenii răi, când se poartă cu viclenie față de cei care îi cunosc, nu dobândesc nici un folos.

221

Lupul și mielul

Un lup, văzând un miel când se adăpa într-un râu, vru să-l mănânce, dar pentru o pricină, chipurile, întemeiată. De aceea, cu toate că ședea în susul râului, îl învinui că-i tulbură apa și că nu-l lasă să bea. Mielul răspunse că nu bea apă decât cu vârful buzelor și că, oricum, nu e cu putință ca, stând în josul râului, să-i tulbure apa mai sus. Dar lupul, dând greș cu învinuirea sa,

îi zise: „Da, dar anul trecut l-ai bârtfit pe taică-meu". Mielul îi răspunse că atunci nici nu era născut, însă lupul se răsti: „Oricât de bine te-ai apăra, eu tot am să te mănânc".

Fabula arată că în fața celor care și-au pus în gând să facă o nelegiuire nici apărarea dreaptă nu are putere.

222

Lupul, mielul și templul

Un lup urmărea un miel și acesta se adăposti într-un templu. Când lupul îl chemă ți-i zise că preotul îl va jertfi zeului dacă-l va găsi acolo, mielul răspunse: „Mai bine jertfă pentru zei decât sfârtecat de lup".

Fabula arată că cei care stau să moară socot că e mai bine să sfârșească în cinste.

223

Lupul și baba

Un lup flămând rătăcea ca să-și caute hrană și, ajungând într-un loc oarecare, auzi un copil plângând și o babă care-l mustra: „Taci cu baba, nu mai plânge, că de nu, te-oi da la lup". Și lupul, crezând că baba spune adevărul se opri locului și așteptă multă vreme. Când veni seara, auzi iarăși baba, dar acum îșî mângâia copilul și-i spunea: „Dragul babei, scumpul mamei, de-o veni lupul pe-aici, îl vom omorî pe loc". Lupul, auzind acestea, plecă și zise: „În casa asta, una se vorbește și alta se face".

Fabula e pentru oamenii ale căror fapte nu se potrivesc cu ceea ce vorbesc.

224

Lupul și stârcul

Un lup înghițise un os și tot căuta pe cineva să-l tămăduiască. Întâlnind un stârc și făgăduindu-i o răsplată, îl îndemnă să-i scoată osul. Stârcul își vârî capul în gâtlejul lupului și, scoțându-i osul, îi ceru răsplata cuvenită. Dar lupul îi zise: „Prietene, nu te bucuri că ți-ai scos capul teafăr din gura mea, mai ceri și răsplată?"

Fabula arată că cea mai mare răsplată pentru o binefacere din partea celor nelegiuiți e să nu suferi o nouă nedreptate din partea lor.

225

Lupul și calul

Un lup, trecând peste câmp, găsi niște orz dar, neputând să-l mănânce, îl lăsă și plecă. Când întâlni un cal, îl îndemnă spre câmp, spunându-i că, dând peste niște orz, nu l-a mâncat, ca să i-l păstreze lui, pentru că-i plăcea să-i asculte ronțăitul dinților. Și calul zise: „Prietene, dacă lupii ar putea să mănânce orz, n-ar pune niciodată urechile înaintea stomacului".

Tot astfel și oamenii răi, chiar dacă se arată ca cei buni, nu dobândesc încredere.

226

Lupul și câinele

Un lup văzuse un câine gras, legat cu o zgardă, și-l întrebă: „Cine te-a legat și te-a hrănit așa?" Câinele îi răspunse: „Un vânător. Vai, de n-ai păți și tu la fel, prietene, căci e mai bună foamea decât povara zgardei".

Fabula arată că în nenorocire nu te bucură stomacul plin.

227

Lupul și leul

Un lup răpise un berbec dintr-o turmă și-l căra spre vizuină. Îl întâlni însă un leu și-i răpi berbecul. Lupul, stând mai departe, porni să strige: „Mi l-a răpit pe nedrept". Leul izbucni în râs și zise: „Tu, de bună seamaă, l-ai primit, pe drept, ca dar, de la un prieten".

Fabula învinuiește pe tâlharii și hoții nesătui care, căzând în năpastă, se ceartă între ei.

228

Lupul și măgarul

Un lup fusese ales strateg al celorlalți lupi și statornici legi pentru toți: ca tot ce se vânează să se pună la un loc și să se dea o parte egală la fiecare și, astfel, să nu mai fie lupi fără hrană și să nu se mai mănânce între ei. Dar un măgar trecu pe acolo și, scuturându-și coama, îi zise: „Ce gând frumos dintr-un cap de lup! Dar de ce ai ascuns, jupâne, în vizuina ta vânatul

de ieri? Adu-l la mijloc și împarte-l!" Lupul, fiind dat pe față, ridică legile.

Tot astfel și oamenii care par că statornicesc legi drepte nu se supun legilor pe care le întemeiază.

229

Lupul și ciobanul

Un lup urmărea o turmă de oi, dar fără să-i facă pagube. Ciobanul se păzea de el, mai întâi, ca de un vrăjmaș, și-l supraveghea cu teamă. Lupul îl tot urmărea, dar nu încercă să-i răpească nimic și, din această pricină, ciobanul îl crezu, mai degrabă, paznic decât vrăjmaș la pândă. Cum avea treburi în târg, ciobanul lăsă turma cu lupul și plecă. Lupul, folosindu-se de acest prilej, se năpusti în turmă și sfârtecă aproape toate oile. Când veni păstorul și văzu turma sfârtecată, zise: „Pe drept pătimesc. De ce am încredința turma lupului?"

Tot astfel și oamenii care încredințează o comoară celor lacomi de bani sunt păgubiți pe drept.

230

Lupul sătul și berbecul

Un lup sătul de hrană, când văzu un berbec lungit pe pământ, pricepu că se poticnise din pricina fricii. Se apropie de el și, încurajându-l, îl făgădui că, dacă îi va spune trei adevăruri, îi va da drumul. Berbecul începu să spună, mai întâi, că n-ar fi vrut să-l întâlnească, apoi, că dacă l-a întâlnit din greșeală, l-ar fi vrut orb, și, în cele din urmă strigă: „De-ați muri toți, lupi nemernici, căci, fără să vă vătămăm, vă războiți neîmblânziți cu noi". Și lupul recunoscu toate adevărurile berbecului și-l lăsă în pace.

Fabula arată că, deseori, adevărul are putere și față de vrăjmaș.

231

Lupul rănit și berbecul

Un lup, mușcat rău de niște câini, zăcea la pământ. Nemaiputând să umble după hrană, când văzu un berbec, îl rugă să-i aducă niște apă dintr-un râu apropiat: „Dacă tu îmi vei da apă, îmi voi

găsi și hrană". Berbecul însă răspunse: „Dacă eu îți voi da apă, tot eu, desigur, îți voi fi și hrană".

Fabula se potrivește oamenilor cu două fețe care întind capcane.

232

Lampa și soarele

O lampă cu ulei, pâlpâind strălucitor, se lăuda că luminează mai tare decât soarele. Când trecu o boare de vânt, lampa se stinse numaidecât. Cineva o aprinse iarăși și-i spuse: „Luminează, lampă, și taci, căci strulucirea astrelor nu se stinge niciodată".

Nu trebuie să ne îngâmfăm cu faima și gloria vieții, căci tot ce dobândește omul îi este străin.

233

Prorocul și hoții

Un proroc stătea într-o piață și aduna bani pe prorociri. Trecând un om și vestindu-l că ușile casei sale sunt vraiște și că hoții îi furaseră tot ce avea înăuntru, prorocul sări năucit și fugi tot drumul, cu sufletul la gură, ca să vadă cele întâmplate. Un trecător îl văzu și-i zise: „Prietene, tu care știi să vestești întâmplările altora, n-ai prevăzut pe ale tale?"

Această fabulă s-ar potrivi celor care își gospodăresc rău viața lor, dar încearcă să se amestece în treburi străine.

234

Albinele și Zeus

Albinele, pizmuind oamenii că le iau mierea, se duseră la Zeus și-l rugară să le dăruie putere ca să omoare cu acul lor pe toți cei ce se apropie de fugari. Zeus, mâniat din pricina zavistiei lor, le pedepsi să-și piardă acul, când vor înțepa pe cineva, și odată cu aceasta, să-și piardă și viața.

Fabula arată că cei plini de pizmă îndură pagube din această pricină.

235

Prisăcarul și albinele

Un hoț se furișase la un prisăcar, pe când acesta era plecat, și-i luase fagurii și mierea. Când se întoarse prisăcarul, văzându-și

știubeiele goale, porni să le cerceteze. Dar venind albinele de la câmp și găsindu-l acolo, se năpustiră cu acele și-l chinuiră necruțător. Prisăcarul le zise: „O, netrebnice vietăți, pe cel care v-a furat fagurii l-ați lăsat nevătămat și pe mine, care vă îngrijesc, mă înțepați cu vrăjmășie".

Tot astfel și oamenii, din pricina nesocotinței, își alungă bănuitori prietenii și nu se păzesc de vrăjmași.

236

Preoții și măgarul

Niște preoți ai Cybelei aveau un măgar pe care grămădeau calabalâcul lor și astfel obișnuiau să călătorească. Dar când măgarul își dădu sufletul din pricina trudei, preoții îl jupuiră, și, făcând din pielea lui tobe, le foloseau. Odată se întâlniră cu alți preoți și aceștia îi întrebară unde le e măgarul. Preacuvioșii răspunseră că murise, dar că primește atâtea lovituri câte n-a îndurat niciodată în viață.

Astfel și unii sclavi, cu toate că sunt liberați de robie, nu scapă de poverile sclaviei.

237

Șoarecii și nevăstuicile

Șoarecii și nevăstuicile erau în război. Dar șoarecii, biruiți mereu, se adunară la un loc și, închipuindu-și că suferă înfrângeri din cauza lipsei de comandanți, aleseră pe câțiva dintre ei și-i numiră strategi. Aceștia însă, vrând să pară mai altfel decât ceilalți, își pregătiră coarne și le așezară pe cap. Când porniră bătălia, șoarecii, din întâmplare, fură iarăși biruiți. Trupa de șoareci, fugind spre găuri, se strecură ușor, dar strategii, neputând să intre din pricina coarnelor, fură prinși și mâncați.

Tot astfel, pentru mulți oameni, gloria deșartă e pricina nenorocirii lor.

238

Musca și ciorba

O muscă, picând într-o oală cu zeamă, când fu gata să se înece, își zise: „Am mâncat, am băut, m-am scăldat, chiar dacă mor, nu-mi pasă de nimic".

Fabula arată că oamenii îndură ușor moartea când nu vine cu durere.

239

Muștele și mierea

Într-o cămară se vărsase niște miere. Muștele se grămădiseră s-o mănânce dar, din pricina ospățului dulce, nu se îndurau să plece. Când li se încleiară picioarele și nu mai putură să zboare, simțiră că mor și ziseră: „Ce nefericite suntem! Pentru o gură de dulceață, cum se prăpădi o viață".

Tot astfel lăcomia, la cei mai mulți oameni, aduce mari nenorociri.

240

Furnica și Zeus

Furnica de azi era odinioară om, dar un om care, îndeletnicindu-se cu agricultura, nu se mulțumea cu agoniseala sa, ci privea cu pizmă la alții și fura întruna roade de la vecini. Zeus s-a mâniat pe el, din pricina lăcomiei, și l-a schimbat într-o vietate cu numele de furnică. Dar schimbându-i Zeus chipul nu i-a schimbat și firea, căci până azi cutreieră ogoarele și, strângând grâu și orz de la alții, își face mișină pentru sine.

Fabula arată că oamenii răi din fire, cu toate că sunt pedepsiți nemilos, nu-și schimbă năravul.

241

Furnica și scarabeul

Într-o vară, o furnică cutreiera câmpul și, strângând orz și grâu, grămădea totul într-o cămară ca să aibă de mâncare pentru iarnă. Când o văzu scarabeul se minună de atâta hărnicie, căci ea robotea chiar în vremea când celelalte vietăți, lăsând la o parte truda, se odihneau. Furnica nu răspunse nimic dar, mai târziu, când veni iarna, și balega se înmuia din pricina lapoviței, scarabeul veni flămând la furnică și-i ceru să-i dea ceva de mâncare. Furnica îi răspunse: „Prietene, dacă trudeai și nu mă bârfeai, când eu roboteam, acum n-ai avea nevoie să ceri de mâncare".

Astfel și unii oameni, când au de toate, nu se gândesc la viitor, dar când se schimbă vremea, cad în mari nenorociri.

242

Furnica și porumbița

O furnică însetată, coborându-se la izvor, fu luată de șuvoi și era gata să se înece. Văzând-o însă o porumbiță, smulse o crenguță din copac și, aruncând-o în izvor, furnica se urcă pe ea și se salvă. Dar mai târziu, un păsărar cu trestii rânduite, porni să prindă porumbița. Furnica îl văzu, și, mușcându-l de picior, păsărarul aruncă trestiile, îndurerat, iar porumbița zbură îndată.

Fabula arată că trebuie să fim recunoscători binefăcătorilor noștri.

243

Șoarecele de câmp și șoarecele de oraș

Un șoarece de câmp se împrieteni cu un șoarece de casă. Șoarecele de casă fiind chemat de prietenul său, merse fără zăbavă să ospăteze pe câmp. Oaspetele, mâncând orz și grâu, spuse: „Să știi, prietene, că duci o viață de furnică. Fiindcă eu am belșug de bunuri, vino cu mine și-ți voi da de toate". Și plecară amândoi numaidecât. Șoarecele de casă îi arătă legume și grâu și, de asemenea, smochine și brânză, miere și fructe. Șoarecele de câmp se minuna, își lăuda mereu prietenul și își blestema soarta. Când se așezară să mănânce, un om deschise deodată ușa. Înfricoșați de zgomot, șoarecii se speriară și se aruncară în găuri. Când veniră iarăși la smochine uscate, un om veni să ia provizii din cămară. Șoareceii, cum îl văzură, se năpustiră din nou, ca să se ascundă în găuri. Șoarecele de câmp uită de foame și, suspinând, zise: „Rămâi sănătos, prietene, să mănânci din belșug și să petreci fericit, dar în primejdie și-n spaimă. Eu vreau să rămân sărac, să ronțăi grâu și orz, dar fără teamă și fără spaimă".

Fabula arată că e mai bine să ducem o viață simplă și tihnită decât să trăim în belșug, dar cu griji.

244

Șoarecele și broasca

Un șoarece de uscat, printr-o soartă nefericită, se împrieteni cu o broască. Broasca, chibzuind cu vicleșug, îi legă piciorul lui de piciorul său. Merseră, mai întâi, pe câmp, ca să mănânce grâu, dar mai apoi se apropiară de malul unui lac. Broasca trase șoarecele

în lac și, bucurându-se de apă, începu să orăcăie. Sărmanul șoarece, umflat de apă, își dădu sufletul și plutea legat de piciorul broaștei. Văzându-l un uliu, îl luă în gheare și broasca, legată de șoarece, se pomeni sus, ajungând și ea pradă pentru uliu.

Fabula arată că și un mort poate să se răzbune, căci dreptatea sfântă cumpănește faptele și le răsplătește pe drept.

245

Naufragiatul și marea

Un naufragiat fusese aruncat pe un țărm și adormise din pricina ostenelii. Se trezi însă repede și cum văzu marea, o înviunui că amăgește oamenii prin chipul ei liniștit și că, după ce îi primește pe apă, se sălbăticește și-i înecă. Marea, preschimbându-se într-o femeie, îi spuse: „Prietene, nu mă învinui pe mine, ci vânturile. Eu sunt din fire așa cum mă vezi acum. Vânturile însă aleargă peste mine, pe neașteptate, și mă învolbură, iar eu mă sălbăticesc".

Așadar, nu trebuie să învinuim pe cei care fac nedreptăți, când sunt supuși altora, ci pe cei care îi pun la cale.

246

Tinerii și măcelarul

Doi tineri cumpărau carne de la aceeași măcelărie. Când măcelarul privi într-o parte, unul din ei fură o ciozvârtă și-o azvârli celuilalt. Măcelarul se întoarse și, căutând carnea și negăsind-o, îi învinui pe cei doi tineri. Dar tânărul care furase a jurat că nu e la el, iar cel care o avea a jurat că nu furase. Măcelarul, pricepându-le șiretlicul, zise: „Dacă scăpați de mine printr-un jurământ strâmb, totuși nu veți scăpa de zei".

Fabula arată că jurământul strâmb rămâne o nelegiuire, chiar dacă cineva îl măsluiește.

247

Puiul de cerb și cerbul

Odinioară un pui de cerb îi spuse cerbului: „Tată, tu ai crescut mai mare și mai iute decât câinii și ai coarne uriașe ca să te aperi. De ce îți e atât de frică de câini?" Cerbul râse și-i răspunse:

„Spui adevărul, copile, dar, cum aud un lătrat de câine, mă pune pe goană un nu știu ce".

Fabula arată că pe cei lași din fire nu-i încurajează nici un îndemn.

248

Tânărul și rândunica

Un tânăr risipitor, irosindu-și moștenirea, rămăsese numai cu o haină. Cum văzu o rândunică venită înainte de vreme, crezând că sosise primăvara și că n-o să-i mai trebuiască haina, se duse și-o vându. Mai târziu, întorcându-se vremea rea și venind un îngheț, tânărul, când văzu rândunica în drumul său, înțepenită de ger, îi spuse: „O, nefericito, și pe mine și pe tine, tu ne-ai pierdut".

Fabula arată că tot ce se face la timp nepotrivit este primejdios.

249

Bolnavul și medicul

Un bolnav, întrebat de un medic cum se simte, răspunse că nădușește peste măsură. Medicul zise: „E un lucru bun". Întrebându-l a doua oară, după un timp, cum îi mai este, bolnavul spuse că l-au apucat frigurile și-l scutură tare. Medicul zise: „Și acest lucru e bun". Când medicul veni a treia oară și-l întrebă de sănătate, omul răspunse că l-a lovit pântecăraia. Medicul zise: „E bun și acest lucru", și plecă. Venind apoi o rudă pe la bolnav și întrebându-l cum se mai simte, acesta îngăimă: „Mor de atâta bine".

Astfel și mulți vecini, ne judecă după cele din afară și ne fericesc tocmai pentru acele lucruri de care suntem foarte chinuiți.

250

Liliacul, mărăcinele și pescărușul

Liliacul, mărăcinele și pescărușul legară odată prietenie și chibzuiră să-și câștige hrana din negoț. Liliacul împrumutase bani și-i pusese în comun, mărăcinele adusese postavuri, iar pescărușul venise cu aramă. După ce porniră pe mare, se stârni o furtună puternică și, răsturnându-se corabia, prăpădiră totul, dar ei se salvară. Din acea vreme, pescărușul zboară mereu peste țărm, ca să vadă unde i-o arunca marea arama, liliacul nu se arată ziua

de teama creditorilor, ci iese, după hrană, doar noaptea, iar mărăcinile se agață mereu de hainele trecătorilor, căutând să-și recunoască postavurile.

Fabula arată că noi ne întoarcem mereu la ceea ce ne stăpânește mintea.

251

Liliacul și nevăstuicile

Un liliac căzuse pe pământ și-l prinsese o nevăstuică. Cum nevăstuica era gata să-l omoare, liliacul o rugă să-l lase teafăr. Nevăstuica îi spuse că nu poate să nu-l ucidă, căci ea vrăjmășea din fire toate păsările. Liliacul răspunse că nu e pasăre, ci șoarece, și astfel scăpă cu viață. Mai târziu, căzând iarăși, îl prinse altă nevăstuică, dar el o rugă și pe aceasta să nu-l mănânce. Nevăstuica îi spuse că ea dușmănește toți șoareceii, dar el îi răspunse că nu e șoarece, ci pasăre, și scapă din nou. Astfel se întâmplă că, schimbând-și de două ori numele, se salvă de la moarte.

Fabula arată că nu trebuie să ne învechim în aceleași mijloace căci, chibzuind la cele care se potrivesc împrejurărilor, scăpăm deseori de primejdii.

252

Arborii și măslinul

Odinioară porniseră arborii să-și aleagă un rege. Și-i spuseră măslinului: „Domnește peste noi". Iar măslinul răspunse: „Să las eu licoarea mea, slăvită de Zeus și de oameni, să merg să domnesc peste arbori?" Și arborii spuseră, apoi, smochinului: „Vino să domnești peste noi". Iar smochinul răspunse: „Să las dulceața mea și fructele mele bune să merg să domnesc peste arbori?" Și arborii chemară, în cele din urmă, spinul: „Vino să domnești peste noi". Iar spinul le răspunse: „Dacă mă ungeți, cu adevărat, rege peste voi, veniți să vă adăpostiți sub mine, căci dacă nu, foc va să iasă din spin și va să mistuie și cedrii din Liban".

253

Tăietorul de lemne și Hermes

Un tăietor de lemne, doborând niște copaci lângă râu, își pierdu securea în apă. Neputând să se descurce, se așeză pe mal

și începu să plângă. Dar Hermes îi află pricina și, făcându-i-se milă de el, se scufundă în râu, îi aduse o secure de aur și-l întrebă dacă nu e securea lui. Omul îi răspunse că nu e aceea, și Hermes se scoborî din nou și-i scoase una de argint, dar omul îi spuse că nici aceasta nu-i a lui, iar zeul, scufundându-se a treia oară, scoase securea pierdută. Omul, cum o văzu, mărturisi că aceea e securea sa și Hermes, uimit de cinstea lui, i le dărui pe toate. Omul se întoarse printre semenii săi și le povesti cele întâmplate. Unul dintre ei chibzui să facă aidoma și, pornind pe malul râului, își aruncă înadins securea în râu, se așeză pe mal și porni să plângă. Arătându-i-se Hermes și aflându-i pricina, se scufundă în râu și, aducându-i o secure de aur, îl întrebă dacă nu cumva e securea lui. Omul îi răspunse vesel: „Da, într-adevăr, asta este". Hermes se scârbi de atâta nerușinare și, păstrând securea de aur, nu-i mai scoase din râu nici securea lui.

Fabula arată că divinitatea pe cât ocrotește pe cei drepți pe atât osândește de cei nedrepți.

254

Călătorii și ursul

Doi prieteni călătoreau pe același drum. Cum le ieși un urs în cale, unul dintre ei se urcă iute într-un copac și se ascunse acolo, iar celălalt, gata să fie prins, se trânti la pământ și se prefăcu mort. Când ursul își apropie botul de el și-l mirosi de jur împrejur, omul își ținu răsuflarea, căci se spune că ursul nu se atinge de mortăciune. După ce se depărtă ursul, cel din copac coborî și-l întrebă pe celălalt ce i-a spus ursul la ureche. Acesta răspunse: „Să nu mai călătoresc, de acum înainte, cu prieteni care, în primejdii, nu rămân alături".

Fabula arată că nenorocirile pun la încercare pe adevărații prieteni.

255

Călătorii și corbul

Niște oameni, călătorind pentru treburi, întâlniră un corb care își pierduse un ochi. Când îl văzură, unul dintre ei zise: „Să ne întoarcem, că e semn rău", dar altul răspunse: „Cum poate ăsta să ne prezică viitorul, când el nu și-a prevăzut chiorârea, ca să se păzească?"

Astfel și oamenii nesocotiți în treburile lor nu sunt în stare să dea sfaturi aproapelui.

256

Călătorii și securea

Doi oameni călătoreau împreună. Când unul din ei găsi o secure, celălalt spuse: „Găsirăm o secure". Dar primul îi răspunse că nu *„găsirăm o secure"* ci *„găsișsi o secure"*. După puțină vreme îi ajunseră cei care pierduseră securea și cel care o găsise, văzându-se urmărit, îi spuse celuilalt „Suntem pierduți". Dar acesta îi răspunse: „Nu *suntem pierduți*, ci *sunt pierdut*, căci tu găsind securea, n-ai împărțit-o cu mine".

Fabula arată că cei care nu ne sunt părtași la fericire, nu ne sunt prieteni statornici nici la nenorocire.

257

Călătorii și platanul

Într-o vară, pe la amiază, niște călători istoviți de arșiță văzură un platan. Se adăpostiră sub el și, lungindu-se la umbră, se odihneau. Ridicându-și ochii spre platan își ziseră: „Pomul ăsta e sterp și nefolositor". Platanul le răspunse: „Ființe nerecunoscătoare, vă bucurați de binefacerea mea și totuși mă numiți sterp și nefolositor".

Astfel și unii oameni fără noroc, cu toate că fac bine vecinilor, totuși nu le câștigă încrederea.

258

Călătorii și mărăcinii

Niște călători, mergând pe țărmul mării, ajunseră pe o ridicătură. Văzând în depărtare plutind un mărăcine, crezură că e o corabie de război. De aceea o așteptară cu gând că va ajunge la mal. Când mărăcinele, purtat de vânt, veni mai aproape, li se păru că nu văd o corabie de război, ci o corabie de transport. Ajungând la mal și văzând că e mărăcine, își ziseră: „Am așteptat zadarnic un nimic".

Fabula arată că unii oameni necunoscuți par de temut, dar puși la încercare se dovedesc nevrednici.

259

Călătorul și adevărul

Un om călătorind printr-un deșert și întâlnind o femeie singură care ținea privirile în jos, o întrebă: „Cine ești?" Aceasta răspunse: „Adevărul". „Și din ce pricină ai părăsit cetatea și locuiești în deșert?" Femeia răspunse: „Pentru că, pe vremuri, minciuna nu se întâlnea decât la câțiva oameni, dar acum, dacă ai vrea să asculți sau să vorbești cu cineva, o întâlnești la toți".

Fabula arată că, dacă minciuna are întâietate în fața adevărului, viața e amară și plină de necazuri.

260

Călătorul și Hermes

Un călător pornind la drum lung, îi făgădui lui Hermes că, dacă va găsi ceva, îi va da jumătate. Cum găsi o traistă în care erau migdale și curmale, o luă de jos și o scutură, crezând că e cu bani. După ce mâncă cele din ea, luând cojile de migdale și sâmburii de curmale, îi așeză pe altar și spuse: „Mi-am ținut făgăduiala, Hermes! Căci am împărțit cu tine și coaja și miezul celor găsite".

Fabula se potrivește pentru cei iubitori de bani care, din pricina lăcomiei, viclenesc și pe zei.

261

Călătorul și soarta

Un călător făcea un drum lung și, când îl doborî osteneala, se lăsă lângă un puț și adormi. Cum era gata să cadă în puț, Soarta s-a apropiat de el și, trezindu-l din somn, îi spuse: „Prietene, dacă ai fi căzut înăuntru, m-ai fi învinuit pe mine, nu nesocotința ta".

Tot astfel mulți oameni, nenorocindu-se din pricina lor, aruncă vina pe zei.

262

Măgarul și Zeus

Odinioară măgarii, mâhniți că întotdeauna poartă sarcini și îndură bătăi, au trimis o solie la Zeus ca să ceară un sfârșit pentru

truda lor. Zeus, vrând să le arate că acest lucru e cu neputință, le spuse că vor scăpa de chinuri când vor face o gârlă din udul lor. Măgarii, socotind adevărate vorbele lui Zeus, până astăzi, oriunde văd urină de măgar, acolo se opresc și toți urinează.

Fabula arată că cele sortite fiecăruia sunt de nestrămutat.

263

Măgarul și omul

Un om voia să-și cumpere un măgar și, luând unul pentru încercare, îl aduse între măgarii săi și-l așeză în fața ieslei. Măgarul lăsă pe cei harnici și se pripăși lângă cel mai leneș și cel mai mâncăcios. Cum nu făcea nimic, omul îl legă și-l duse stăpânului său. Întrebându-l stăpânul dacă-l pusese la încercare îndeajuns, omul răspunse: „N-am nevoie de nici o încercare căci știu că e la fel cu cel pe care și l-a ales ca tovarăș dintre semeni".

Fabula arată că oamenii socotesc că suntem aidoma celor cu care ne place să ne adunăm.

246

Măgarul sălbatic și măgarul domestic

Într-o zi, un măgar sălbatic văzu, într-un loc însorit, un măgar domestic. Veni la el și-l ferici pentru voinicia trupului și pentru hrana de care se bucură. Dar cum îl văzu că duce poveri și că în urma lui stă un stăpân care îl lovește cu bâta zise: „Nu te mai fericesc căci văd că-ți dobândești belșugul cu mare trudă".

Tot astfel nu trebuie să pizmuim câștigul care se agonisește cu primejdii și chinuri.

265

Măgarul și sarea

Un măgar căra sare și, trecând un râu, se poticni și căzu în apă. Cum se topi sarea, măgarul se sculă ușurat și se bucură de întâmplare. Mai târziu, când trecu iarăși un râu, era încărcat cu bureți. Se gândi că, de va cădea din nou în apă, se va ridica iarăși ușurat și se poticni de bunăvoie. Dar bureții traseră apa și, nemaiputând să se ridice, măgarul se înecă.

Tot așa și unii oameni nu bagă de seamă că vicleniile lor îi aruncă în nenorociri.

266

Măgarul și statuia zeului

Un om, punând statuia unui zeu pe măgar, îl mâna spre cetate. Cum trecătorii făceau plecăciuni statuiei, măgarul creză că-l slăvesc pe el și, umplându-se de mândrie, nu vru să mai meargă. Pricepând întâmplarea, stăpânul îl lovi cu bâta și îi zise: „O, dobitor prostănac, asta mai rămăsese, ca oamenii să slăvească un măgar".

Fabula arată că cei ce se înfumurează cu bunuri străine sunt luați în râs de cei care îi cunosc.

267

Măgarul în piele de leu și vulpea

Un măgar, înbrăcat într-o piele de leu, cutreiera pădurea și înspăimânta animalele. Când văzu o vulpe, încercă s-o sperie. Dar vulpea, căci se întâmplase să-l audă mai înainte zbierând, îi zise: „Să știi că și eu m-aș fi speriat dacă nu te-aș fi auzit răgând".

Astfel și unii oameni neinstruiți par, după fumurile lor, cineva, dar se dau pe față datorită limbuției.

268

Măgarul și calul

Un măgar fericea un cal hrănit din belșug și cu grijă, în vreme ce el, neavând nici paie destule, trudea peste măsură. Venind vremea războiului, un soldat înarmat se urcă pe cal și, mânându-l în toate părțile, îl duse și în mijlocul vrăjmașilor, și calul căzu rănit. Când văzu acestea, măgarul își schimbă părerea și începu să tânguie calul.

Fabula arată că nu trebuie să pizmuim nici pe conducători și nici pe cei bogați ci, gândindu-ne la frământările și primejdiile lor, să ne mulțumim cu sărăcia.

269

Măgarul, cocoșul și leul

Odinioară un cocoș se întovărăși cu un măgar. Când un leu veni spre măgar, cocoșul scoase un strigăt și leul – căci se spune că se teme de glasul cocoșului – se puse pe fugă. Socotind că a fugit din pricina lui, măgarul se luă numaidecât după leu. Cum îl urmări până departe, unde nu ajungea vocea cocoșului, leul se întoarse și îl mâncă. Măgarul, dându-și sufletul, zise: „Nechibzuința m-a nenorocit! De ce m-am năpustit prostește în luptă când nu sunt neam de războinici?"

Fabula arată că mulți oameni, urmărind vrăjmașii care se umilesc înadins, își găsesc moartea.

270

Măgarul, vulpea și leul

Un măgar și o vulpe, legând prieteni, porniră la vânătoare. Cum întâlniră un leu, vulpea, văzând primejdia de moarte, se apropie de leu și-i făgădui să-i dea prins măgarul, dacă-i promite că n-o va vătăma. Leul îi făgădui că n-o va ucide și vulpea, îndemnând măgarul spre o capcană, îl făcu să cadă în ea. Văzând că măgarul nu mai poate să fugă, leul prinse, mai întâi vulpea, iar pe urmă se întoarse la măgar.

Astfel și cei care își împing tovarășii în capcane, deseori pier, fără să-și dea seama, odată cu aceștia.

271

Măgarul și broaștele

Un măgar purta o sarcină de lemne și, trecând un lac, se poticni și căzu. Nemaiputând să se ridice, porni să geamă și să se tânguie. Broaștele din lac îl auziră gemând și-i ziseră: „Prietene, dacă tu, căzând un pic, te văicărești atâta, ce-ai fi făcut dacă ți-ai fi petrecut viața, ca noi, aici?"

Această fabulă s-ar potrivi omului slab din fire, care rabdă anevoie necazuri mici, în vreme ce noi îndurăm lesne năpastele cele mai mari.

272

Măgarul și catârul

Un măgar și un catâr mergeau pe același drum. Când văzu că aveau poveri egale, măgarul se revoltă și se tângui că, socotit vrednic de o rație de hrană îndoită, catârul nu ducea o sarcină mai mare. Mergând puțină cale, stăpânul văzu că măgarul nu mai putea și luă o parte din povara lui și-o puse pe catâr. Și tot mergând mai departe, stăpânul băgă de seamă că măgarul se istovise și-i lua mereu din sarcină, până când, tot luând și mutând povara măgarului, o grămădi toată pe catâr. Atunci catârul întoarse ochii spre măgar și-i zise: „Prietene, nu crezi oare că mi se cuvine, pe drept, o rație îndoită?"

Tot astfel și noi să cumpănim situația fiecăruia nu după început, ci după sfârșit.

273

Măgarul și grădinarul

Un măgar slujea la un grădinar și, mâncând puțin și pătimind mult, îl rugă pe Zeus să-l scape de grădinar și să fie vândut altui stăpân. Zeul îl ascultă și porunci să fie vândut unui olar, dar măgarul fu iarăși nemulțumit, căci trudea mai mult ca înainte, cărând argilă și oale. Se rugă din nou să-i schimbe stăpânul și fu vândut unui tăbăcar. Nimeri astfel la un stăpân și mai rău decât ceilalți și, văzându-l ce face, gemu și zise: „Ce nefericit sunt! Ar fi fost mai bine să rămân la stăpânii dintâi, căci ăsta, după cum văd, și pielea mi-o va argăsi".

Fabula arată că slujitorii, după ce au încercat și alți stăpâni, tânjesc, mai ales, după cei dintâi.

274

Măgarul, corbul și lupul

Un măgar rănit pe spate păștea într-o poiană, dar un corb i se așeză pe spinare și începu să-i ciugulească rana. Din pricina durerii, măgarul porni să răcnească și să sară. În timp ce stăpânul sta mai departe și râdea, un lup care trecea pe acolo îl văzu și-și zise: „Ce nenorociți suntem! Pe noi, lupii, numai să ne zărească

omul și ne pune pe fugă, iar pe măgari, chiar când se apropie de el, îi privește zâmbind".

Fabula arată că răufăcătorii sunt recunoscuți, la prima vedere, chiar după înfățișare.

275

Măgarul, câinele de melita și stăpânul

Un om avea un câine de Melita și un măgar. Toată vremea și-o petrece jucându-se cu câinele. Și chiar dacă omul mânca afară, îi aducea ceva și câinelui, iar când se apropia și se gudura, stăpânul îi arunca câte ceva. Măgarul, pizmuind câinele, alergă odată la stăpân și, sărindu-i în piept de bucurie, îl lovi. Omul se umplu de furie și porunci să-l bată și să-l lege la iesle.

Fabula arată că nu toți sunt făcuți pentru toate.

276

Măgarul, câinele și scrisoarea

Un măgar și un câine călătoreau împreună și găsiră pe drum o scrisoare pecetluită. Măgarul luă scrisoarea, rupse pecetea și, deschizând-o, citi tare ca să audă și câinele. Era vorba de nutreț, ca să spun așa, de fân și de orz și de paie. Câinele urmărea plictisit cele spuse de măgar și deodată îi zise: „Citește mai jos, prietene, că s-ar putea să găsești ceva despre carne și oase". Măgarul citi toată scrisoarea dar nu găsi nimic din ceea ce căuta câinele. Atunci câinele zise: „Arunc-o jos, prietene, că nu face nici o para".

277

Măgarul și stăpânul

Un măgar, condus de stăpân, după ce merse puțină cale, lăsă cărarea bătută și porni prin locuri prăpăstioase. Când să cadă într-o prăpastie, stăpânul îl apucă de coadă și încercă să-l salveze. Dar măgarul trăgea tot mai puternic și stăpânul îl lăsă și-i spuse: „Învinge, căci vei avea o victorie nenorocită!"

Fabula se potrivește la tot omul iubitor de harță.

278

Măgarul și greierii

Un măgar, ascultând cântecul unor greieri, fu fermecat de glasul lor armonios. Pizmuindu-i pentru cântecul lor, măgarul îi întrebă ce mănâncă de au un glas atât de frumos. Greierii răspunseră: „Roze". Măgarul, așteptând roza, muri de foame.

Tot astfel, dorințele potrivnice firii nu ne aduc mulțumire, ci mari nenorociri.

279

Măgarul în piele de leu și oamenii

Un măgar se îmbrăcase într-o piele de leu și, socotit de toată lumea drept leu, punea pe goană oameni și turme. Când suflă însă un vânt îi ridică pielea și rămase gol. Atunci alergară toți oamenii și-l loviră cu ciomege și măciuci.

Fabula arată că, dacă ești sărac și umil, să nu te iei după cei avuți ca să nu te faci de râs și să nu cazi în primejdii, căci ceea ce e străin nu ți se potrivește.

280

Măgarul și vulpea

Un măgar mânca un vârf ascuțit de scaiete. O vulpe îl văzu și-i spuse batjocotitor: „Cum poți să mesteci și să mănânci, cu limba ta moale și netedă, un tain atât de tare?"

Fabula e pentru cei care rostesc vorbe severe și primejdioase.

281

Măgarul și lupul

Un măgar păștea pe o pajiște și, văzând că vine spre el un lup, se prefăcu că șchiopăta. Când se apropie lupul și-l întrebă de ce șchiopătează, măgarul îi răspunse că, sărind un gard, a călcat pe un ghimpe și-l rugă să-i scoată mai întâi ghimpele, că nu cumva să se rănească, când îl va mânca. Și, apoi – fie – să-l sfârtece. Lupul, amăgit, îi ridică piciorul și-l cercetă cu toată grija, dar măgarul, azvârlindu-i copita în gură, în rupse dinții. Lupul,

răsplătit hoțește, zise: „Pe drept pătimesc! Căci învățând de la tata meșteșugul de măcelar, de ce singur m-am făcut veterinar?“

Tot astfel și oamenii care fac treburi nepotrivite se nenorocesc pe drept.

282

Păsărarul și porumbeii

Un păsărar întinsese plase și legase acolo niște porumbei domestici. Așezându-se mai departe, pândea nerăbdător să-i pice vânatul. Niște porumbei sălbatici se apropiară de porumbeii domestici și se prinseră în laţe. Păsărarul alergă la ei și încercă să-i prindă. Cum porumbeii sălbatici îi învinuiră pe cei domestici că, fiind de același neam cu ei, nu le-au dat pe față viclenia, porumbeii domestici ziseră: „Mai bine să ne păzim stăpânii decât să fim pe placul rudelor“.

Tot astfel nu trebuie să învinuim nici sclavii când, din dragoste pentru stăpâni, își calcă prietenia cu rudele lor.

233

Păsărarul și ciocârlia

Un păsărar așeza capcane pentru păsări. O ciocârlie, văzându-l de departe, îl întrebă la ce lucra. Omul îi răspunse că așeza temelia unei cetăți, apoi, plecând mai departe, se ascunse. Ciocârlia crezu vorbele omului și, cum se apropie de acel loc, căzu în capcană. Când păsărarul alergă spre ea, ciocârlia îi spuse: „Dacă pui temelia unei astfel de cetăți, nu vei găsi mulți locuitori“.

Fabula arată că cetățile și casele se pustiesc, mai ales, când fruntașii lor se poartă rău.

284

Păsărarul și barza

Un păsărar întinsese plase pentru cocori și pândea de departe vânatul. O barză se așeză printre cocori și păsărarul alergă spre vânat să-i dea drumul, spunându-i că nu păgubește oamenii, ci îi ajută, prinzând și mâncând șerpi și alte târâtoare. Păsărarul îi răspunse: „Dacă, într-adevăr, nu ești stricătoare, meriți pe drept o pedeapsă, că te-ai așezat printre răufăcători“.

Așadar, trebuie să fugim de tovărășia celor răi ca să nu părem că suntem părtași la răutățile lor.

285

Păsărarul și potârnichea

Un oaspete veni pe înserate la un păsărar. Gazda, neavând cu ce să-l omenească, se duse la potârnichea sa din colivie și vru s-o taie. Potârnichea îl învinui însă de nerecunoștință căci ea, ademenind păsările de neamul ei și dându-i-le lui, îi fusese de mare folos, iar el vrea s-o ucidă, Păsărarul răspunse: „Tocmai din pricina asta te voi tăia, căci tu nu ți-ai cruțat nici măcar rudele“.

Fabula arată că cel care își vinde rudele nu e vrăjmășit numai de cei nedreptățit, ci și de vrăjmașii acestora.

286

Găina și rândunica

O găină, găsind niște ouă de șarpe, le cloci cu grijă și, încălzindu-le, scoase pui. O văzu însă o rândunică și-i zise: „Proasto, de ce îi crești pe ăștia care, mărindu-se, vor începe răutățile cu tine?“

Fabula arată că răutatea e neîmblânzită chiar dacă îi faci cel mai mare bine.

287

Găina cu ouă de aur

O văduvă avea o găină frumoasă care făcea ouă de aur. Socotind însă că avea în ea o grămadă de aur, văduva a tăiat-o, dar a găsit-o la fel ca celelalte găini. Astfel, nădăjduind să găsească o comoară întreagă, a pierdut și puținu-i câștig.

Fabula arată că omul se cuvine să fie mulțumit cu ce are și să fugă de lăcomie.

288

Coada și trupul de șarpe

Odată coada de șarpe ceru să conducă trupul și să meargă ea înainte. Dar celelalte părți îi ziseră: „Cum să ne conduci tu, când

n-ai nici ochi, nici nas ca celelalte vietăți?" Coada însă nu se lăsă păgubașă până ce nu birui capul. Și coada porni să comande și târî trupul până când, alunecând într-o groapă cu pietre, șarpele își rupse șira spinării. Atunci, cu rugăminte și lingușire, coada spuse capului: „Mântuiește-ne, stăpâne, dacă vrei, căci am fost netrebnică certându-mă cu tine".

Fabula vorbește despre oamenii nelegiuiți și vicleni care se revoltă împotriva stăpânilor.

289

Șarpele, nevăstuica și șoarecii

Un șarpe și o nevăstuică se încăieraseră într-o casă. Șoareceii de casă, sfârtecați totdeauna și de nevăstuică și de șarpe, când i-au văzut încăierați, ieșiră din borte ca să plece. Dar nevăstuica și șarpele i-au simțit și, lăsând lupta, s-au năpustit spre șoareci.

Tot astfel și într-o cetate, oamenii care se amestecă în cearta demagogilor ajung, fără să-și dea seama, victima acestora.

290

Șarpele și crabul

Un șarpe și un crab trăiau în același loc. Crabul se purta cu șarpele cinstit și binevoitor, dar șarpele era totodeauna viclean și răutăcios. Crabul îl tot îndemna să se schimbe și să se poarte la fel ca el, dar șarpele nu-l băga în seamă. În cele din urmă, crabul înfuriat îl pândi pe când dormea și, încleștându-i-se în gât, îl omorî. Când îl văzu lungit, crabul spuse: „Prietene, n-ar trebui să stai liniștit acum, când ai murit, ci adineauri, când te tot îndemnam, căci atunci nu te-aș fi sugrumat".

Această fabulă s-ar potrivi celor care se poartă rău cu prietenii în viață, dar care le aduc binefaceri după moarte.

291

Șarpele și Zeus

Un șarpe, călcat în picioare de mulți oameni, i se plânse lui Zeus. Acesta îi răspunse: „Dacă l-ai fi mușcat pe cel care te-a călcat primul, al doilea n-ar mai fi cutezat să te calce".

Fabula arată că oamenii care se ridică împotriva celor care îi nesocotesc întâi devin înfricoșători pentru ceilalți.

292

Copilul și măruntaiele

Niște ciobani tăiară o capră într-un câmp și poftiră vecinii la ospăț. Printre aceștia veni și o femeie nevoiașă cu copilul ei. În vremea ospățului, copilul, cu burta doldora de carne, simțind că-i vine rău, spuse: „Mamă, îmi vărs măruntaiele". Dar mama îi răspunse: „Nu pe-ale tale, copile, ci pe cele mâncate".

Această fabulă s-ar potrivi datornicilor, gata oricând să ia bunuri străine, dar care se mâhnesc, când să le dea înapoi, ca și cum ar da din bunurile lor.

293

Copilul și scorpionul

Un copil vâna lăcuste lângă un zid. După ce prinse multe, văzu un scorpion și, crezând că e tot lăcustă, făcu palma căuș și, când se pregătea să-l pună jos, scorpionul, scoțând acul, îi spuse: „Dacă ai fi făcut asta ai fi pierdut și lăcustele prinse".

Această fabulă ne învață că nu trebuie să ne purtăm aidoma cu cei răi ca și cu cei buni.

294

Copilul și corbul

O femeie întrebă niște proroci despre soarta pruncului său, și ei îi preziseră că va fi omorât de un corb. Femeia, înfricoșată, făcu o ladă uriașă și, închizând copilul acolo, îl păzea ca să nu-l omoare corbul. Zilnic deschidea lada și, la ore stabilite, îi dădea hrana trebuitoare. Odată deschise lada dar, când să-i pună capacul, copilul, neprevăzător, scoase capul afară. Astfel se întâmplă că clonțul lăzii se slobozi peste creștetul său și-l omorî.

295

Copilul și leul

Un bătrân fricos avea un singur fiu, viteaz, care pornea zilnic la vânătoare. Bătrânul văzu odată, într-un vis, că fiul său va fi ucis de un leu. Se temu ca visul să nu i se adeverească și făcu

o casă frumoasă și luminoasă și își păzea fiul acolo. Pentru desfătare, zugrăvi casa cu felurite animale, printre care și un leu. Cum tot vedea zugrăvelile, fiul se mâhnea tot mai mult. Odată, stând aproape de leu, îi zise: „Dihanie netrebnică! Pentru tine și pentru un vis mincinos de-al tatălui meu, am fost închis în acest gineceu! Cum să mă răzbun?“ Și vorbind astfel izbi cu pumnul în zid ca să orbească leul. Dar îi intră o țeapă sub unghie și simți o durere ascuțită. Apoi mâna i se obrinti și coapse și, îmbolnăvindu-se, din pricina căldurilor se stinse repede din viață. Astfel leul, cu toate că era zugrăvit, l-a ucis, și fiul n-a folosit nimic din paza tatălui său.

Fabula arată că trebuie să primim soarta cu bărbăție, nu cu șiretlicuri, căci nu vom scăpa.

296

Copilul hoț și mama sa

Un copil furase de la școală tăblița unui coleg și-o adusese mamei sale și ea, nu numai că nu-l certă, ci mai degrabă îl lăudă. Altădată fură o haină și, aducând-o acasă, mama sa îl lăudă iarăși. Trecu vremea și când ajunse flăcău porni să fure lucruri mai mari. Odată fu prins asupra faptului și, legându-i-se mâinile, fu dus la gâde. Mama lui se zbuciuma alături și se bătea cu pumnii în piept. El o chemă să-i spună ceva la ureche și, cum se apropie de el, îi apucă urechea cu dinții și i-o rupse. Ea îl învinui că e nelegiuit și că, nemulțumit de furt, pornise să-și vatăme mama. Dar el îi răspunse: „Dacă m-ai fi bătut când ți-am adus întâi o tăbliță furată, n-aș fi ajuns până aici, ca să fiu dus la moarte“.

Fabula arată că ceea ce nu se pedepsește la început sporește mereu.

297

Copilul și râul

Odinioară un copil se scălda într-un râu. Cum era gata să se înece, văzând un călător, îl chemă în ajutor. Călătorul porni să-l cicălească pentru îndrăzneala sa, dar copilul îi răspunse: „Acum ajută-mă și pe urmă, scăpat de moarte, să mă cicălești“.

Fabula vorbește despre oamenii care dau prilej altora ca să-i nedreptățească.

298

Omul necredincios și Orcos

Un om primise în păstrare o comoară de la un prieten și plănui să-l păgubească. Astfel, când prietenul său îl chemă să jure credință, se ascunse de el și porni la țară. Când ajunse la porțile cetății, văzu un călător șchiop și-l întrebă cine era și încotro pornise. Șchiopul îi spuse că era Orcos și că mergea să pedepsească oamenii fără de credință. Omul îl mai întrebă după câtă vreme obișnuia să se întoarcă în cetate. Orcos îi răspunse: „După treizeci de ani, alteori, după patruzeci de ani“. Omul se întoarse și, fără zăbavă, a doua zi, jură strâmb că nu primise nici o comoară. Dar tocmai atunci pică Orcos și-l înhăță să-l arunce într-o prăpastie. Omul învinui zeul că-i spusese mai înainte că se va întoarce după treizeci de ani și, de asemenea, că lui nu i-a îngăduit nici o zi fără pedeapsă. Orcos răspunse: „Să știi că obișnuiesc, când cineva vrea să-mi ațâțe mânia, să sosesc în aceeași zi“.

Fabula arată că pedeapsa zeului împotriva celor fără credință nu are soroc.

299

Tatăl și fetele sale

Un om avea două fete și, căsătorindu-le, dădu pe una unui grădinar, iar pe cealaltă unui olar. După o vreme, se duse pe la soția grădinarului și o întrebă cum o duce și cum îi merg treburile. Ea îi răspunse că au de toate, numai că ar ruga zeii un lucru, să aducă nori și ploaie, ca să ude legumele. Nu trecu mult timp și merse și pe la soția olarului și o întrebă și pe aceasta cum o duce. Aceasta îi răspunse la fel, că nu-i lipsește nimic, numai că ar dori să rămână cer senin și soare arzător, ca să se usuce oalele. Tatăl zise în sine: „Dacă tu vrei senin și sora ta ploaie, pentru care din voi să mă rog?“

Astfel și cei care încep, în același timp, lucruri potrivnice, dau greș, firește, cu fiecare.

300

Potârnichea și omul

Un om vânase o potârniche și era gata s-o taie. Dar potârnichea îl rugă: „Lasă-mi viața și te voi ajuta să vânezi multe potârnichi“.

Omul îi răspunse: „Cu atât mai mult te voi tăia, căci vrei să întinzi capcane la rude și prieteni".

Fabula arată că cel care pune capcane prietenilor săi cade singur în ele.

301
Porumbelul și ulciorul

Un porumbel însetat, văzând pictat într-un tablou un ulcior de apă, îl crezu adevărat. De aceea se repezi cu larmă și, fără să bage de seamă, se izbi de tablou. Din întâmplare își rupse vârful aripilor și, căzând la pământ, îl prinse cineva de acolo.

Tot astfel și oamenii care, din pricina unor patimi mari, pornesc acțiuni nesăbuite, nu-și dau seama că merg spre nenorocire.

302
Porumbița și cioara

O porumbiță hrănită într-un porumbar se lăuda cu rodnicia sa, dar, auzind-o o cioară, îi zise: „Prietenă, isprăvește cu lauda! Căci, cu cât vei avea mai mulți copii, cu atât vei plânge de mai multe robii".

Astfel și sclavii de casă, când nasc copii în robie, sunt foarte nefericiți.

303
Oamenii și desagii

Când Prometeu făcu oamenii, le atârnă la gât doi desagi, unul cu greșelile altora, altul cu ale lor, și așeză primul desag în față, iar pe celălalt în spate. Din această pricină se întâmplă că oamenii văd de departe păcatele altora, dar nu-și dau seama de ale lor.

Această fabulă s-ar potrivi omului hăbăuc care, orb în treburile sale, se amestecă în cele sfinte.

304
Maimuța și pescarii

O maimuță sta într-un copac înalt și, văzând niște pescari aruncând un năvod în râu, urmări cu grijă ceea ce făceau. Când ei lăsară plasa și se retraseră puțin ca să mănânce, maimuța coborâ

din copac și încercă să pescuiască - maimuța, se spune, imită orice - dar cum atinse năvodul se încurcă în el. Și fiind gata să se înece, maimuța zise: „Pe drept pătimesc! Dacă nu știu să pescuiesc, de ce am încercat?"

Fabula arată că treburile la care nu ne pricepem nu ne aduc folos ci, deseori, ne vatămă.

305
Maimuța și delfinul

Un călător luase cu sine o maimuță pe corabie - căci era obiceiul să se ia câini de Melita și maimuțe - ca să se înveselească pe timpul călătoriei. Când ajunseră la Sunion - capul Aticei - se stârni deodată o furtună puternică. Corabia se răsturnă și, înotând toți călătorii, înota și maimuța. Cum o văzu un delfin, o luă drept om, intră sub ea, o ridică și o duse spre țărm. Ajungând la Pireu, port atenian, o întrebă dacă nu e de loc din Atena. Maimuța răspunse că da și că avusese acolo strămoși de vază. Delfinul o mai întrebă dacă ea cunoaște și Pireul. Maimuța, crezând că vorbește de un om, răspunse că-l știe și că-i e prieten bun. Delfinul, mâniindu-se de astfel de minciună, se scufundă și-o înecă.

Fabula e pentru oamenii care, cu toate că nu cunosc adevărul, socotesc că pot să înșele.

306
Maimuța și cămila

Într-o adunare de animale, maimuța se ridică și jucă. O aplaudară toți și-o lăudară mult. Cămila, pizmuind maimuța, vru să ajungă lăudată și ea. De aceea ieși înaintea tuturor și încercă să joace. Dar, după multă scălămbăială, animalele se mâniară și, lovindu-o cu bâta, o puseră pe fugă.

Fabula se potrivește celor care, din pricina pizmei, se întrec cu cei mai buni.

307
Maimuța și puii săi

Se spune că maimuțele fac doi pui și pe unul îl răsfață și-l hrănește cu grijă, iar pe celălalt îl urăsc și nu-l îngrijesc. Odată însă o maimuță, printr-o întâmplare zeiască, strânse tare la piept

puiul cel drag și-l înăbuși, iar puiul pe care îl îngrjise mai puțin crescu voinic.

Fabula arată că soarta e mai puternică decât toate prevederile noastre.

308

Călătorii și corăbierul

Niște oameni se urcară într-o corabie și călătoreau pe mare. Când ajunseră în larg se stârni deodată o furtună puternică și corabia era gata să se scufunde. Unul dintre călători porni să-și rupă hainele și să cheme zeii cu larmă și cu gemete, făgăduindu-le că le va închina ofrande, dacă îi vor salva. Dar furtuna se opri și veni iarăși o liniște neașteptată. Oamenii porniră să benchetuiască, să cânte și să joace, ca unii care scăpaseră dintr-o primejdie nevăzută. Atunci cârmaciul, cumpătat, le zise: „Prieteni, se cuvine să ne înveselim ca și cum iarăși vom înfrunta furtuna, dacă va veni".

Fabula ne învață că nu trebuie să ne mândrim mult cu biruințele, ci să cugetăm la schimbările soartei.

309

Bogătașul și tăbăcarul

Un bogătaș locuia lângă un tăbăcar și, nemaiputând să îndure duhoarea argăselii, îl sâcâia zilnic să se mute. Tăbăcarul îi tot făgăduia că, în scurtă vreme, se va muta. Dar tot spunându-i așa, timpul trecea și bogătașul, obișnuindu-se cu duhoarea, nu-l mai stingheri pe tăbăcar.

Fabula arată că obișnuința îndulcește lucrurile anevoioase.

310

Bogătașul și bocitoarele

Un bogătaș avea două fete și, murindu-i una, tocmi niște bocitoare. Cealaltă fată îi spuse mamei sale: „Vai, ce nenorocire! Noi, îndurerate, nu știm să bocim, iar ele, care nu ne sunt rude, cum se izbesc cu pumnii în piept și cum se jelesc!" Mama îi

răspunse: „Să nu te miri, copila mea, căci ele, dacă bocesc atât de strașnic, fac acest lucru pentru bani".

Astfel și unii oameni nu stau în cumpănă, din pricina lăcomiei lor, să tragă foloase din nenorocirile altora.

311

Păstorul și marea

Un cioban păștea turma într-un loc pe țărmul mării și, văzând marea liniștită, tânji să călătorească pentru negoț. Așadar, vânzându-și turma și cumpărând curmale, porni în larg. Se stârni însă o furtună puternică și corabia fiind în primejdie să se scufunde, aruncă toată încărcătura în mare și abia se salvă cu corabia goală. După o vreme, trecu pe-acolo un călător. Cum se minuna de pacea mării – căci era, întâmplător liniștită – ciobanul îi zise: „Omule, după cât se pare, jupâna mai poftește curmale, și de-asta s-arată blândă".

Fabula arată că, pentru oameni, suferințele devin învățături.

312

Păstorul și dulăul

Un cioban avea un dulău și obișnuia să-i arunce miei morți și oi gata să moară. Odată, când turma intrase în staul, ciobanul văzu că dulăul se apropie de oi și se gudură. „Hei, javră, strigă ciobanul, binele care-l vrei oilor, s-ar putea să-ți fie de cap".

Fabula se potrivește oamenilor lingușitori.

313

Păstorul și puii de lup

Un cioban, găsind niște pui de lup, îi crescu cu multă grijă, crezând că, făcându-se mari, vor păzi nu numai oile sale ci, răpind și altele, îi va spori turma. Aceștia însă, cum crescură și ajunseră fără teamă, începură să sfârtece, mai întâi, turma lui. Când văzu isprava, ciobanul oftă și zise: „Pe drept pătimesc! De ce i-am crescut de mici pe cei care trebuia să-i omor și mari?"

Astfel și oamenii care salvează pe cei netrebnici nu-și dau seama că aceștia se întorc mai întâi împotriva lor.

314

Păstorul, puiul de lup și câinii

Un cioban, găsind un pui de lup născut de curând, îl luă și-l hrăni împreună cu câinii săi. Cum puiul crescu voinic, dacă vreun lup răpea vreo oaie, îl fugărea împreună cu câinii. Când câinii nu mai puteau să ajungă lupul, veneau înapoi, dar el îl gonea până îl ajungea și, după ce se ospăta din pradă, se întorcea. Dacă lupul nu răpea nici o oaie, atunci sfârteca el vreo oaie, pe ascuns, și se ghiftuia împreună cu câinii. Dar ciobanul îl pândi odată și, înțelegându-i isprăvile, îl omorî numaidecât și-l spânzură în pom.

Fabula arată că dintr-o natură nelegiuită nu răsare un caracter cinstit.

315

Păstorul și puiul de lup

Un cioban, găsind un pui de lup, îl crescu și, când ajunse lup, îl învăță să răpească oi de la vecini. Lupul, nărăvit la oi zise: „După ce m-ai învățat să răpesc de la alții, vezi să nu-ți piară și din ale tale".

Tot astfel oamenii răi din fire, învățați să fure și să jefuiască, și-au vătămat adesea dascălii.

316

Păstorul și oile

Un cioban își mâna oile printr-o pădure de stejari. Când văzu un stejar uriaș, încărcat cu ghindă, își puse haina jos și se urcă să scuture ghindă. Oile roncăiau ghindă dar, nebăgând de seamă, roaseră și haina. Când coborî ciobanul, cum văzu cele petrecute, zise: „Netrebnice dobitoace, procopsiți pe alții cu lână pentru veșminte, iar pe mine, care vă hrănesc, mă păgubiți și de haină".

Astfel mulți oameni se poartă rău cu cei apropiați, fără să-și dea seama, și fac bine celor străini.

317

Păstorul și câinele

Un cioban, ducându-și oile în staul, era gata să închidă un lup cu ele, dacă nu l-ar fi văzut un câine și nu i-ar fi spus: „Cum, stăpâne, vrând să-ți păzești oile, lași un lup în turmă?"

Tot astfel tovărășia cu cei răi te face părtaș la pagube uriașe și chiar la moarte.

318

Păstorul mincinos și țăranii

Un cioban, păzind o turmă de oi cam departe de sat, își petrecea vremea chemând în ajutor oamenii și amăgindu-i că au venit lupii la oi. Oamenii se înspăimântară și alergară la turmă, de două sau de trei ori, dar se întoarseră păcăliți. În cele din urmă, veniră cu adevărat lupii. Când lupii îi prăpădeau turma, ciobanul chemă iarăși oamenii în ajutor, dar aceștia, crezând că-i amăgește, ca de obicei, nici nu se sinchisiră. Și astfel, din întâmplare, își pierdu oile.

Fabula arată că mincinoșii, când dobândesc neîncredere, chiar dacă spun adevărul, nu mai sunt crezuți.

319

Războiul și silnicia

Se însuraseră toți zeii și fiecare își luase pe cea sortită lui. Războiul trase ultimul sorț și găsi numai Silnicia. Se îndrăgosti de ea peste măsură și se însură. De aceea el o însoțește oriunde s-ar duce.

Fabula arată că dacă silnicia sosește într-o cetate, o însoțesc îndată și luptele și războiul.

320

Râul și pielea de bou

Un râu, văzând că poartă pe undele sale o piele de bou, o întrebă: „Cum te cheamă?" Pielea răspunse: „Vânjoasa". Râul o izbi cu undele și-i zise: „Caută-ți alt nume, căci eu te voi face moale".

Oamenii îndrăzneți și îngâmfați sunt, deseori, puși la pământ de nenorocirile vieții.

321

Oaia mițoasă și păstorul

O oaie mițoasă care era tunsă cu stângăcie îi spuse ciobanului: „De vrei lâna mea, tunde-o mai de sus, de vrei carnea mea, taie-mă mai iute, nu mă mai chinui cu fiece fir de lână".

Fabula e potrivită pentru cei care își fac stângaci meseria.

322

Prometeu și oamenii

La porunca lui Zeus, Prometeu făcu oamenii și animalele. Dar Zeus, văzând că sunt mai numeroase dobitoacele, dădu poruncă să nimicească unele dobitoace și să le preschimbe în oameni. Prometeu îi împlini porunca. Din această pricină, cei care n-au fost făcuți, de la început, oameni, au astăzi chip de om și suflet de dobitoc.

Fabula e potrivită pentru oameni primitivi și sălbatici.

323

Roza și amarantul

Un amarant, crescând lângă o roză, îi zise: „Ce floare frumoasă ești! Tu farmeci și pe zei și pe oameni. Te fericesc pentru frumusețea și parfumul tău". Roza răspunse: „Trăiesc puțină vreme și, chiar dacă nu m-ar culege nimeni, tot mă ofilesc, dar tu înfloreşti mereu și rămâi pururea tânăr".

Fabula arată că, decât să ai o viață scurtă și îmbelșugată, și să te supui capriciilor soartei sau să mori, e mai bine să ai o viață lungă și să te mulțumești cu puțin.

324

Pomii și mărăcinele

Granatul, mărul și măslinul se sfădeau din pricina bogăției fructelor lor. Cum cearta tot sporea, un mărăcine dintr-un gard vecin, care-i tot ascultase, le zise: „Prieteni, să isprăvim odată gâlceava".

Astfel, când oameni de frunte se ceartă, cei fără merit încearcă să pară cineva.

325

Gornistul și vrăjmașii

Un gornist suna adunarea luptătorilor dar, când fu prins de vrăjmași, porni să strige: „Nu mă omorâți, oameni buni, prostește și zadarnic, căci n-am omorât pe nimeni dintre voi și, în afară de arma asta, nu mai am nimic". Dar ei răspunseră: „Tocmai de asta vei muri mai curând că tu, neputând să lupți, îi atâți la luptă pe toți".

Fabula arată că sunt mai vinovați cei care îndeamnă pe suveranii răi și cruzi să facă fărădelegi.

326

Cârtița și mama sa

Un pui de cârtiță - care e un animal orb - îi spuse mamei sale că vede. Și mamă-sa, ca să-l pună la încercare, îi dădu un grăunte de tămâie și îl întrebă ce e acela. Puiul de cârtiță îi spuse că e o pietricică, dar mamă-sa îi răspunse: „O, copilul meu, nu numai că nu ai vedere, dar ți-ai pierdut și mirosul".

Astfel și unii fanfaroni făgăduiesc ceea ce este peste putință și se dau de gol în cele mai mărunte împrejurări.

327

Mistrețul și vulpea

Un mistreț, stând lângă un copac, își ascuțea colții. O vulpe îl întrebă din ce pricină își ascute colții, când nu-i pândit nici de vânător și nici de vreo primejdie. El răspunse: „Nu fac acest lucru degeaba! Dacă mă va încolți primejdia, nu voi avea răgazul să-i ascut atunci, ci-i voi folosi gata ascuțiți".

Fabula arată că trebuie să ne pregătim dinainte pentru primejdii.

328

Calul, mistrețul și vânătorul

Un mistreț și un cal păsteau în aceeași poiană. Cum mistrețul călca iarba și tulbura apa zilnic, calul, vrând să se răzbune, chemă

în ajutor un vânător. Omul răspunse că nu poate să-l ajute decât dacă rabdă frâul și-l poartă călare, și calul se învoi. Vânătorul încălecă și izgoni mistrețul, dar, mai pe urmă, luă carul cu sine și-l legă la iesle.

Astfel mulți oameni, când vor să se răzbune pe vrăjmași, se aruncă, din pricina mâniei oarbe, sub jugul altora.

329

Scroafa la sfadă cu cățeaua

O scroafă și o cățea se tot ocărau. Scroafa se jura pe Afrodita că o să sfâșie cu dinții cățeaua, dar cățeaua o luă în râs: „Bine că juri pe Afrodita! Se pare că se prăpădește după tine! Căci nu intră nimeni în templul ei dacă a gustat din carnea ta sfântă". Scroafa răspunse: „Această poprire e cea mai bună dovadă că zeița m-a îndrăgit. Tu însă duhnești puturos și în viață și după moarte".

Fabula arată că retorii pricepuți schimbă cu dibăcie ocările vrăjmașilor în laude pentru ei.

330

Viespile, potârnichile și țăranul

Niște viespi și niște potârnichi însetate veniră la un țăran și, cerându-i niște apă de băut, îi făgăduiră că, în schimbul apei, îi vor face fiecare câte un bine: potârnichile îi vor săpa via, iar viespile, zburând în jurul viei, vor înțepa și goni hoții. Țăranul le spuse: „Am doi boi care nu-mi făgăduiesc nimic, dar îmi fac totul. E mai bine să-i adăp pe ei".

Fabula arată că oamenii netrebnici făgăduiesc foloase, dar aduc ponoase.

331

Viespea și șarpele

O viespe se așeză pe capul unui șarpe și porni să-l înțepe și să-l chinuie fără îndurare. Șarpele, amețit de durere, nemaiputând să se răzbune pe vrăjmașul său, întinse capul sub roata unui car și muri odată cu viespea.

Fabula arată că unii oameni sunt în stare să moară împreună cu vrăjmașii lor.

332

Taurul și caprele

Un taur urmărit de un leu se ascunde într-o peșteră în care erau capre sălbatice. Caprele îl loviră și-l împunseră, dar el le spuse: „Nu din pricină că mă tem de voi vă rabd eu loviturile voastre, ci din pricină că mă înspăimântă leul de la gura peșterii".

Astfel mulți oameni, înfricoșați de cei mai puternici, îndură ocările celor mai slabi.

333

Păunul și cocostârcul

Un păun batjocorea un cocostârc și-i lua în râs culoarea, spunându-i: „Eu sunt îmbrăcat în aur și purpură, dar tu nu porți nimic frumos pe aripi". Cocostârcul îi răspunse: „Eu însă mă înalț în slăvile cerului și cânt aproape de stele, dar tu, ca un cocoș, mergi prin țărână cu găinile".

Tot astfel, e mai bine să fii în haine sărace, dar cu glorie, decât să-ți duci viața în bogăție, dar fără glorie.

334

Păunul și stăncuța

Păsările se sfătuiau în privința domniei, și păunul, pentru frumusețea lui, ceru să fie ales rege. Când păsările se pregăteau să-l aleagă, stăncuța zise: „Dar dacă ne-o urmări vulturul, cât vei domni tu, cum ne vei ajuta?"

Fabula arată că nu trebuie să învinuim pe cei care, prevăzând primejdiile viitorului, se apără înainte de a suferi.

335

Greierele și vulpea

Un greiere cânta într-un arbore înalt, și vulpea, vrând să-l mănânce, scorni un șiretlic. Se așeză lângă arbore și porni să se minuneze de glasul lui fermecător și-l rugă să coboare, spunându-i că dorește mult să vadă ce făptură are un asemenea glas. Greierele pricepu șiretlicul și, rupând o frunză, o aruncă jos. Vulpea, crezând că frunza e greiere alergă spre frunză, dar greierele îi zise: „Te-ai

păcălit, cumătră, de-ai crezut c-am să cobor. De când am văzut aripi de greiere într-o balegă de vulpe, mă păzesc".

Fabula arată că nenorocirile celor apropiați luminează mintea celor înțelepți.

336

Greierele și furnicile

Sosise iarna și se udaseră grăunțele și furnicile le uscau. Un greiere flămând le cerși de-ale gurii, dar furnicile îl întrebară: „De ce nu ți-ai strâns bucate și tu astă-vară?" Greierele răspunse: „N-aveam timp, cântam frumos". Furnicile îi râseră în nas și-i ziseră: „Dacă-n vară ai cântat, joacă-n iarnă nemâncat".

Fabula arată că nu trebuie să neglijăm treburile noastre, ca să nu ne întristăm și să nu ne primejduim.

337

Meterezul și cuiul

Un piron găurea cu putere un meterez și meterezul îl întrebă: „De ce mă străpungi, când nu ți-am făcut nici un rău?" Pironul răspunse: „Nu sunt eu pricina, ci cel care mă izbește cu putere în cap".

338

Arcașul și leul

Un arcaș priceput se urcase pe un munte ca să vâneze. Toate animalele o luaseră la fugă, numai leul îl chemă la luptă. Arcașul trase o săgeată și, lovind leul, îi zise: „Iată vestitorul meu, sosesc și eu îndată". Leul, rănit, se puse pe fugă. O vulpe îl încurajă să nu fugă, dar leul îi spuse: „Nu mă întorci cu nici o vorbă. Dacă vestitorul său e atât de dureros, când va veni arcașul, ce voi îndura?"

Fabula arată că trebuie să ai în vedere sfârșitul, de la bun început, că atunci vei salva totul.

339

Țapul și vița de vie

Un țap rodea o mlădiță înmugurită dintr-o viță de vie. Vița de vie îi spuse: „De ce mă vatămi? Nu este oare destulă iarbă? Totuși, cât vin va trebui pentru sacrificiul tău, tot îți voi da".

Fabula vorbește despre cei nerecunoscători care vor să-și păgubească prieteneii.

340

Hiena capricioasă

Se spune că hienele își schimbă natura în fiecare an și se fac când masculi când femele. Odată o hienă mascul se așeză pe o hienă femelă împotriva naturii. Aceasta îi răspunse: „Prietene, dacă-ți faci astfel capriciul, curând vei pătimi la fel".

Tot astfel ar putea spune cineva unui magistrat, când urmează să-i ia locul, dacă a suferit vreo nedreptate din partea lui.

341

Hiena și vulpea

Se spune că hienele își schimbă natura în fiecare an și se fac când masculi când femele. O hienă văzu odată o vulpe și o învinui că nu-i îngăduie să se apropie, cu toate că hiena vrea să-i fie prieten. Vulpea îi răspunse: „Nu mă învinui pe mine, ci natura ta, căci din pricina ei nu știu dacă o să am un prieten sau o prietenă".

Fabula e potrivită pentru oamenii cu două fețe.

342

Scroafa și cățeaua lăudăroasă

Scroafa și cățeaua se certau în privința nașterii. Cățeaua se lăuda că ea singură, dintre toate dobitoacele cu patru picioare, naște repede, dar scroafa zise: „De câte ori te lauzi cu asta, să recunoști că naști pui orbi".

Această fabulă arată că lucrurile nu se cumpănesc după repeziciune, ci după desăvârșire.

343

Călărețul chel

Un chel purta o perucă și călătorea călare. Odată sufltă vântul și-i smulse peruca. Un râs batjocoritor îi cuprinse pe cei de față. Chelul, oprindu-se din drum, zise: „Cum să nu fugă părul străin, când părul meu adevărat, care s-a născut cu mine, m-a părăsit?"

Tot astfel să nu ne întristăm când vine vreo năpastă, căci ceea ce nu purcede din fire nu rămâne, iar noi, oamenii, goi am venit și goi vom pleca.

344

Avarul și aurul

Un avar și-a schimbat în aur toată averea și, prefăcând-o într-un bulgăre de aur, l-a îngropat într-un lac, îngropându-și acolo și sufletul și mintea, căci zilnic venea și-l privea. odată îl pândi un lucrător și, pricepând cele întâmplate, dezgropă bulgărul și-l luă. Când veni avarul și văzu locul gol, porni să se jelească și să-și smulgă părul. Un trecător îl văzu tânguindu-se și, după ce află pricina, îi zise: „Nu-ți pierde nădejdea, prietene! Chiar dacă-l aveai, tot nu-l foloseai. Mai bine ia o piatră și, îngropând-o în locul acesta, socotește-o aur. Îți va fi de aceeași trebuință, căci, precum am văzut, nici când era aur nu-ți foloseai averea".

Fabula arată că averea nu prețuiește nimic dacă nu este folosită.

345

Arămarul și câinele

Un arămar avea un câine și când arămarul lucra, câinele dormea, iar când arămarul sta la masă, câinele venea lângă el. Arămarul îi aruncă odată un os și-i zise: „Nenorocit somnoros, când bat nicovala, tu dormi, dar când îmi mișc fălcile, îndată de trezești".

Fabula vorbește despre oamenii somnoroși și trândavi care trăiesc din truda altora.

346

Iarna și primăvara

Iarna râdea de Primăvară și-o tot întepa că îndată ce se arată, nimeni nu mai are odihnă. Unul merge pe pajiște sau în pădure, să culeagă flori cu drag – crini și roze – să le rotească în fața ochilor și să și le anine în păr; altul se urcă în corabie și, cum are prilej, trece marea și vine la alții, și nici unul nu se mai sinchisește nici de vânturi și nici de ploi repezi. „Eu sunt aidoma unui arhonte și unui despot, spuse Iarna, și silesc oamenii să privească în jos, spre pământ, nu spre cer, să se înspăimânte și să dârdâie, ca să intre în case și să petreacă mulțumiți". „Totuși, răspunse Primăvara, oamenii se despart de tine cu veselie. Numele

meu însă li se pare frumos, cel mai frumos, pe Zeus, dintre toate numele, căci oameni, când plec eu, mă păstrează în suflet, iar când sosesc, saltă de bucurie".

347

Rândunica și dragonul

O rândunică își făcuse cuibul într-un tribunal. Într-o zi era plecată și un dragon se căță în cuib și-i înghiți puii. Când rândunica se întoarse, găsi cuibul gol și începu să geamă îndurerată. Altă rândunică încercă s-o mângâie și-i spuse că nu s-a întâmplat să-și piardă numai ea puii. Dar ea îi răspunse: „Nu-mi jelesc atât de mult puii, ci bocesc pentru că sunt nedreptățită într-un loc în care cei nedreptățiți găsesc ajutor".

Fabula arată că, deseori, nenorocirile cele mai cumplite vin din partea celor de la care nu te aștepți.

348

Rândunica la sfadă cu cioara

Rândunica și cioara se certau în privința frumuseții. Cioara răspunse: „Frumusețea ta înflorește numai primăvara, dar trupul meu înfruntă și iarna".

Fabula arată că e mai bine să ai un trup viguros, decât frumos.

349

Rândunica și păsările

Când începu vâscul să crească, rândunica simți primejdia care amenința păsările și, adunând toate păsările, le sfătui să taie vâscul, mai ales pe cel din stejari. Dacă totuși le va fi peste putință, să meargă la oameni și să-i roage să nu se mai folosească de puterea vâscului ca să le prindă. Păsările o luară în râs și o socotiră proastă, dar rândunica se duse cu rugămintea la oameni. Aceștia o primiră pentru înțelepeciunea ei și o luară să locuiască laolaltă. Așa se întâmplă că toate păsările sunt vânate de oameni pentru mâncare și numai rândunica e ocrotită și scoate pui fără teamă chiar în casele lor.

Fabula arată că cei care prevăd viitorul scapă firesc de primejdii.

350

Rândunica lăudăroasă și cioara

O rândunică îndruga unei ciori: „Sunt fecioară, sunt ateniană, sunt principesă, sunt copila bazileului din Antena", și-i tot trăncănea despre Tereus, despre siluire, despre tăierea limbii. Cioara îi răspunse: „Dacă flecărești atâtea cu limba tăiată, ce-ar fi dacă ai avea limba întreagă?"

Fabula arată că cei care îndrugă minciuni își aduc mărturii potrivnice.

351

Broasca țestoasă și vulturul

O broască țestoasă se tot ruga de un vultur s-o învețe să zboare. Vulturul îi arăta că zborul e departe de firea ei, dar broasca se ruga și mai stăruitor. În cele din urmă, vulturul o apucă în gheare și o ridică în văzduh dar, după o vreme, îi dădu drumul și, căzând pe niște stânci, se zdrobi.

Fabula arată că mulți oameni dornici să se ia la întrecere cu alții, neascultând de cei mai înțelepți, se vatămă singuri.

352

Broasca țestoasă și iepurele

O broască țestoasă și un iepuse se sfădeau în privința iuțelii. Odată hotărâră o zi și un loc anume și se luară la întrecere. Din pricina iuțelii sale firești, iepurele nu se sinchisi de alergare, ci se trânti pe marginea drumului și adormi. Cum își știa încetineala, broasca țestoasă alergă mereu și astfel întrecu iepurele care dormea și dobândi premiul victoriei.

Fabula arată că, deseori, munca biruie firea.

353

Gâștele și cocorii

Niște gâște și niște cocori pășteau în aceeași livadă. Cum au sosit vânătorii, cocorii ușori s-au înălțat îndată, dar gâștele, zăbovind din pricina trupurilor greoaie, au fost prinse.

Când e război într-o cetate, cei săraci se mută lesne în altă cetate și își salvează libertatea, dar cei bogați, având prea multe bogății, rămân pe loc și, deseori, cad în sclavie.

354

Oala de lut și cea de aramă

O oală de lut și alta de aramă erau duse de un râu. Oala de lut îi spuse celei de aramă: „Plutește mai departe de mine, nu mai aproape, că dacă mă ciocnești, mă fac cioburi, chiar dacă te ating fără să vreau".

Pentru un sărac care locuiește aproape de un prinț avar viața este nesigură.

355

Papagalul și pisica

Un om cumpără un papagal și îi dădu drumul să umble prin casă. Papagalul era dresat și, sărind prin casă, se așeză pe vatră și începu să cânte vesel. Cum îl văzu, pisica îl întrebă cine este și de unde a venit. Papagalul răspunse: „M-a cumpărat stăpânul adineauri". Pisica îl dojeni: „Bine, pasăre nerușinată, abia ai venit și te-ai apucat să faci gălăgie? Pe mine, născută în casă, stăpânii mă opresc să strig, iar de miorlăi vreodată, se înfurie și mă alungă". Papagalul răspunse: „Du-te și te plimbă, jupână, căci glasul meu nu scoate din sărite pe stăpâni ca glasul tău".

Fabula se potrivește celor răuvoitori care sunt porniți totdeauna să arunce ocări asupra altora.

356

Puricele și atletul

Odinioară un purice, făcând un salt, se așeză pe degetul de la piciorul unui atlet bolnav și, tot sărind, îl pișcă. Atletul, înfuriat, se pregătea să-l strivească cu unghiile, dar puricele sări voinicește și, depărtându-se, scăpă de moarte. Atunci atletul suspină și zise: „O, Heracle, dacă mă ajuți astfel împotriva unui purice, cum mă vei sprijini împotriva adversarilor?"

Fabula ne învață că nu trebuie să chemăm în ajutor zeii la treburi mărunte și neprimejdioase, ci numai le nenorociri mari.

357

Puricele și omul

Odinioară un purice pișca fără contenire un om. Cum prinse puricele, omul îl întrebă: „Cine ești tu, spurcăciune, de te ghiftui din mine și mă chinui mereu fără pricină?“ Puricele răspunse: „Așa ne ducem noi traiul, nu mă ucide, căci nu pot să fac nici un rău mare“. Omul râse și-i zise: „Vei muri îndată, chiar de mâna mea, căci nici un rău, mic sau mare, nu se cuvine să viețuiască“.

Fabula arată că rău, mic sau mare, nu trebuie cruțat.

358

Puricele și boul

Odinioară un purice întrebă un bou: „De ce slujești zilnic oamenilor, când ești uriaș și viteaz? Eu le pișc fără milă carnea și le sorb sângele cu gura doldora“. Boul îi răspunse: „Port recunoștință oamenilor pentru că mă îngrijesc și mă îndrăgesc, și mă scarpină pe frunte și pe șolduri“. Puricele îi zise: „Eu tocmai de asta sunt nefericit, căci dacă se întâmplă să fiu prins, scărpinătura îndrăgită de tine e, pentru mine, cea mai jalnică nenorocire“.

Fabula arată că vânturătorii de vorbe sunt dați de gol și de cei umili.

NOTE

1 *Fabulă* – Vom denumi piesele esopice, în toate situațiile, *fabule*, pentru că nici cuvintele grecești: (μῦθος λόγος αἶνος) nu se diferențiau cu strictețe și nici în fabula noastră populară nu se delimitează riguros termenii: pildă, parabolă, apolog etc.

4 *Vulturul* – pasăre închinată lui Zeus, așa cum corbul era închinat lui Apolo, iar bufnița Atenei.

7 *Crestătura* – Săgeata avea, la capătul din urmă, o crestătură mică în care erau fixate pene de vultur pentru a-i menține stabilitatea și direcția.

9 *Nenorociri* – Tereus, rege trac, căsătorit cu Procne, fiica regelui atenian Pandion, și-a necinstit cumnata, pe Philomela, și i-a tăiat limba ca să nu mărturisească fărădelegea. Philomela a dat în vileag nelegiuirea, țesând-o pe o pânză. Procne s-a răzbunat cumplit ucigându-și singurul copil cu Tereus și servindu-i-l la masă. Tereus descoperă crima, urmărește pe cele două fugare, dar când să le ucidă, sunt metamorfozate de zei în păsări: Philomela în privighetoare, iar Procne în rândunică.

10 *Mystere* – Ceremonii religioase cu caracter secret (gr. μύω „a închide gura“) care se desfășurau la Eleusis, în templul zeiței Demetra, cu o capacitate de 3000 de persoane, la care participau numai inițiații. Micile mystere aveau loc în luna *Elaphebolion* (martie-aprilie), la Agra, în apropiere de Atena, și constituiau o ceremonie preparativă pentru marile mystere care erau sărbătorite în luna *Boedromion* (septembrie-octombrie), la Eleusis.

Panathenee – Sărbători ale atenienilor în cinstea zeiței Atena. Aveau loc la un an (micile panathenee) sau la patru ani (marile panathenee) în luna *Hekatombion* (iulie-august). Se deschideau cu o procesiune solemnă pe Acropole, se aduceau ofrande și jertfe, se desfășurau întreceri sportive dotate cu premii în vase împodobite cu picturi înfățișând isprăvile Atenei și umplute cu ulei din fructele măslinilor închinați zeiței.

Dionysii – Ceremonii cu caracter religios, în cinstea zeului Dionysos, care se desfășurau tot în două etape: micile dionysii, rurale, în luna *Poseidonion* (decembrie-ianuarie) iar marile dionysii, urbane, cu mare fast dramatic, în luna *Elaphebolion* (martie-aprilie). În texte e vorba de dionysiile rustice.

24 *Flautul* – În textul grec: (τούς αὐλούς) pentru că e vorba de (δίδυμοι αὐλοι) – flautul dublu.

26 *Smarid* – Pește mic, până la 20 cm, puțin prețuit, care trăiește în Marea Mediterană, pe lângă țărm.

28 *Alcionul* – Pescăruș albastru care-și face cuib pe stânci sau pe mare unde apa e calmă, și care, la apropierea furtunii, scoate strigăte jalnice.

29 *Meandrul* – Fluviu în Asia Mică, lung de 380 km, se varsă în Marea Egee; de la cotiturile cursului său întortocheat a apărut termenul de „meandre".

36 *Gymnasiarh* – Magistrat atenian care supraveghea și subvenționa cheltuielile de întreținere a gymnasiilor (instituții publice pentru cultură fizică), plătea profesorii de exerciții fizice și organiza jocurile publice la diverse sărbători.

43 *Mască* – În textul grec (μορμολύκειον) desemnează, în primul rând, o sperietoare pentru copii, apoi o figură grotescă și, în sfârșit, o mască de teatru. Dar măștile de teatru nu fuseseră inventate în vremea lui Esop, când tragedia abia se înfiripase cu Thespis, iar comedia apăru mai târziu. Așadar, fabula aceasta provine, ca multe altele, dintr-o perioadă posterioară lui Esop.

46 *Hecatombă* – Sacrificiu de o sută de vite, închinate zeilor, la sărbători religioase vechi.

55 *Drahmă* – Monedă echivalentă cu a 100-a parte dintr-o mină; mina reprezintă a 60-a parte dintr-un talant; talantul ca monedă, se echivala, în raport de loc și timp, cu suma corespunzătoare greutății de 26–36 kg de argint sau aur. Talantul atic valora 6.000 de drahme sau 60 de mine, iar în monedă modernă, aproximativ 5.600 franci.

59 *Stelă* – Piatră tumulară, dreptunghiulară, gravată cu inscripții funerare și, uneori, împodobită cu figuri simbolice. Se așeza pe locul unde a murit sau unde erau îngropate osemintele sau cenușa unui om; unele aveau însă o firidă în care se așeza cenușa fără a mai fi îngropate.

66 *Hidră* – Nume vechi pentru șerpii de apă dulce.

73 *Boreas* – În textul grec: (βορεας) vântul de nord, fiu al lui Astraeus și al zeiței Eos, frate cu Eurus (vântul de răsărit), cu Notus (vântul de sud) și cu Zephyrus (vântul de apus).

87 *Arhonte* – Magistrat suprem. La Atena, arhontatul, din 683 î.e.n., succede regalitatea. Colegiul de conducere era alăcuit din 9 arhonți. Primul, arhontele eponim, dădea numele său anului în curs și era protectorul familiei, al doilea, arhontele basileu, supraveghea religia, judeca toate crimele, al treilea, arhontele polemarh, comanda armata. Ceilalți șase arhonți, thesmothetii, se ocupau de celelalte sectoare de conducere.

99 *Stejarul* – Era un arbore închinat lui Zeus așa cum măslinul era închinat Atenei și laurul lui Apolo.

110 *Tiresias* – Prezicător vestit, născut la Teba, care a trăit șapte generații; orbit de Hera, era ajutat în interpretarea oracolelor de fiica sa, Mante. Celebru, îndeosebi, prin dezvăluirea faptelor tragice ale lui Oedip.

Păsările – În vechime existau *auguri* care interpretau voința zeilor și viitorul omului după felul zborului și cântecului păsărilor; spre deosebire de *auguri*, alți interpreți – *haruspicii* – făceau prevestiri prin observarea măruntaielor unor victime. În textul grec: (οἰωνος).

142 *Hoplit* – infanterist înarmat cu sacul mare, lance grea și sabie. Pe cap purta un coif care-i ocrotea obrajii și nasul, pe piept și platoșă; pe gambe apărători numite *cnemide.*

170 *Corbul* – Era o pasăre „profetică" închinată lui Apolo. După zborul și croncănitul său se făceau prevestiri. Mai întâi fusese o pasăre albă dar, după ce a dezvăluit lui Apolo necredința frumoasei Coronis, mama lui Esculap, pe care zeul, din gelozie, a ucis-o, a fost pedepsit de Apolo, chinuit de remușcări, cu înnegrirea penelor.

171 *Cioara* era o pasăre „flecară" închinată Atenei. Coronis, fiica lui Coroneus, regele Focidei, dezvăluind Atenei că una dintre fiicele lui Cercops, cărora le încredințase pe Erichthonius, n-a respectat taina zeiței, Atena a pedepsit-o și a preschimbat-o, când alerga pe țărmul mării ca să scape de siluirea lui Neptun, în pasărea cu același nume (κορώνη) cioară.

173 *Lebădа* – Are numeroase legende dintre care amintim numai una: Cycnus, fiul lui Sthenelus, regele ligurilor, bocea fără încetare moartea prietenului său Phaeton, fiul lui Helios, dar Zeus, impresionat de durerea acestuia, l-a preschimbat în lebădă, iar Apolo i-a dăruit glas melodios.

188 *Triumful* – În textul grec: (ἐπινίκιον) – Sens parodic. Odele lui Pindar, în cinstea marilor jocuri din antichitate, purtau tot numele (ἐπινίκια).

192 *Găinarii* – În textul grec: (κερδαίνω) cu jocul de sensuri: „A câștiga" și „a vicleni".

199 *Inimă* – În textul grec (καρδία) cu jocul de sensuri: „inimă" și „minte".

214 *Omorul* – În textul grec (τοῦτο εἰς ἐμε ἐπεμάττου): „ai șters crima ta pe mine".

219 *Plethru* – unitate de lungime egală cu 100 de picioare grecești sau cu a 6-a parte dintr-un stadiu; stadiul măsura 600 de picioare grecești; în unități moderne ar varia între 150–190 m, iar plethrul între 25–32 m.

236 *Cybele* – zeiță de origină frigiană, mamă a tuturor zeilor, ocrotitoare a vegetației, confundată adesea cu Rhea, soția lui Cronos, mama lui Zeus. Cultul său a fost importat din Frigia, în

vremea lui Pericle, și a cuprins, îndeosebi, populația umilă, atrasă de practici superstițioase sau de cultul său bizar și orgiastic.

Preoții – în textul grec: (μηναγύρται) (compus din ὁ μήν „lună" și» ὁ 'αργύτης – „cerșetor") reprezintă numele preoților zeiței Cybele care porneau lunar la cerșit în folosul Zeiței. Numele lor cel mai frecvent era de μητραγύρται „cerșetori ai mamei", deoarece Cybele se mai numea și Mama din Frigia.

Viață – Aluzia la confecționarea unor tamburine din pielea măgarului care suportă acum, neîndoielnic, mai multe lovituri decât în viață. Tamburina și chimvalul erau instrumente cu mare rol în cultul Cybelei. Preoții, în călătoriile de cerșetorie, dansau orgiastic, în sunetul acestora, pentru a atrage publicul.

237 *Strateg* – Șef de armată. La Atena, după desființarea arhontelui polemarh (v. nota de la fabula 87), în anul 500 î.e.n., s-a instituit un colegiu de 10 strategi care conduceau armata și flota și în același timp, se ocupau de recrutări și relații diplomatice în vreme de pace și de război.

275 *Câine de Melita* – În antichitate, în Marea Mediterană, existau două insule cu numele de Melita care, astăzi, poartă numele diferite: Malta și Melada. Câinii de Melita erau mici, cu fruntea lată și bot ascuțit, cu urechi ridicate, păr lung și coadă stufoasă, erau prețuiți și răsfățați.

294 *Clonț* – În textul grec κόρακα cu joc de sensuri: „corb" (pasăre) și „corb" (clonțul de la dispozitivul de închidere al lăzii).

295 *Gyneceu* – Partea unei case grecești care este destinată exclusiv femeilor așezată, îndeosebi, în partea din spate a clădirii, la parter sau etaj, având intrarea întotdeauna prin camera soțului. În text: cameră izolată.

298 *Orcos* – Zeul morții sau însuși Infernul identificat, mai târziu, cu zeul și lumea lui Hades. În text: personificarea alegorică, înălțată la rang de zeu, a jurământului.

Prăpastie – În vechime pedeapsa cu moartea se executa, deseori, prin aruncare de pe o stâncă. La greci era celebră stânca Leucade, din insulele ioniene, iar la romani, stânca Tarpeia, de pe colina Capitoliului. Însuși Esop a fost aruncat de delfieni de pe stâncile fedriene.

305 *Delfin* – Delfinul era un animal sacru al lui Poseidon, socotit ca prieten și binefăcător al oamenilor. Herodot ne prezintă legenda salvării lui Arion din Metymna, citared vestit care, silit de vâslașii corintieni, s-a aruncat în mare și a fost salvat de către un delfin.

323 *Amarantul* – floare ornamentală cu ciorchini de flori roșii.

324 *Granatul* – pom sudic numit rodiu, iar fructele sale rodii.

350 *Bazileu* – conducător de trib, de gintă sau de fratrie, iar mai târziu rege ereditar.

Indice alfabetic

Albinele și Zeus 234
Alcionul și marea 28
Arămarul și câinele 345
Arborii și măslinul 252
Arcașul și leul 338
Atletul și Rodosul 51
Avarul și leul de aur 62
Avarul și aurul 344

Bărbatul și femeia arțăgoasă 49
Bătrânul și moartea 78
Bătrâna și medicul 87
Binele și răul 1
Boarul și Heracle 72
Boarul și leul 74
Bogătașul și tăbăcarul 309
Bogătașul și bocitoarele 310
Boii și osia 70
Boii și leul 71
Bolnavul și medicul 249
Boreas și Soarele 73
Bradul și rugul 101
Broasca țestoasă și vulturul 351
Broasca țestoasă și iepurele 352
Broaștele și Zeus 66
Broaștele vecine 67
Broaștele și bâltoaca 68
Broasca și vulpea 69
Bucătarul și câinele 178

Calul bătrân 138
Calul, boul, câinele și omul 139
Calul și rândașul 140
Calul și măgarul 141
Calul și soldatul 142
Calul, mistrețul și vânătorul 328
Canarul și liliacul 75
Capra și păstroul 15
Capra și măgarul 16
Carul lui Hermes și arabii 112
Castorul și vânătorii 153
Catârul lăudăros 128
Călărețul chel 343
Călătorii și ursul 254
Călătorii și corbul 255
Călătorii și securea 256
Călătorii și platanul 257
Călătorii și mărăcinii 258
Călătorul și adevărul 259
Călătorul și Hermes 260
Călătorul și Soarta 261
Călătorii și corăbierul 308
Cămătarul și datornicul 10
Cămila, elefantul și maimuța 145
Cămila și Zeus 146
Cămila și dansul 147
Cămila și oamenii 148
Cămila și balega 144
Cărbunarul și nălbitorul 56
Cei doi scarabei 149
Cei doi câini 175
Cerbul la izvor și leul 102
Cerbul și vița de vie 103
Cerbul și leul 104
Cerbul cel chior 105
Cetitorul în stele 65
Cioara și corbul 170
Cioara și câinele 171
Ciocârlia moțată 169
Câinii și râul 176
Câinele luptător 179
Câinele, cocoșul și vulpea 180
Câinele și melcul 181
Câinele și iepurele 182
Câinele și măcelarul 183
Câinele adormit și lupul 184
Câinele și carnea 185
Câinele cu clopoțel 186
Câinele și vulpea 187
Cântărețul 156
Cârtița și mama sa 326
Coada și trupul de șarpe 288

Cocoșii și vulturul 20
Cocoșii și potârnichea 21
Copilul și melcii 172
Copilul și mărunțaiele 292
Copilul și scorpionul 293
Copilul și corbul 294
Copilul și leul 295
Copilul hoț și mamă sa 296
Copilul și râul 297
Corbul și vulpea 165
Corbul și Hermes 166
Corbul și șarpele 167
Corbul bolnav și mama sa 168
Crabul și vulpea 150

Delfinii și balenele 95
Diogene și chelul 97
Diogene în călătorie 98

Esop și meșterii de corăbii 19
Eunucul și preotul 113

Femeia și bețivul 88
Furnica și Zeus 240
Furnica și scarabeul 241
Furnica și porumbița 242

Gaița și vulpea 160
Gaița și corbii 161
Gaița și păsările 162
Gaița și porumbeii 163
Gaița fugară 164
Găina cu ouă de aur 287
Găina și rândunica 286
Gâștele și cocorii 353
Gornistul și vrăjmașii 325
Grădinarul și legumele 154
Grădinarul și câinele 155
Greierele și vulpea 335
Greierele și furnicile 336

Harapul din Etiopia 11
Heracle și Atena 129
Heracle și Pluto 130
Hermes și sculptorul 108
Hermes și pământul 109
Hermes și Tiresias 110
Hermes și meșteșugarii 111
Hiena capricioasă 340
Hiena și vulpea 341
Hoții și cocoșul 158

Iarna și primăvara 346
Iedul și lupul 106
Iepurii și vulpile 190
Iepurii și broaștele 191
Iepurele și vulpea 192

Juninca și boul 92

Lampa și soarele 232
Lebăda și gâsca 173
Lebăda și stăpânul 174
Leoaica și vulpea 194
Leul îmbătrânit și vulpea 196
Leul închis și țăranul 197
Leul pețitor și țăranul 198
Leul și țăranul . . . . . .
Leul, vulpea și cerbul 199
Leul, ursul și căprioara 200
Leul și broasca 201
Leul și delfinul 202
Leul și mistrețul 203
Leul și iepurele 195
Leul și iepurele 204
Leul, lupul și vulpea 205
Leul și șoarecele 206
Leul și catârul 207
Leul și măgarul 208
Leul, măgarul și vulpea 209
Leul, Prometeu și elefantul . . . 210
Leul și taurul 211
Leul și cerbul 212
Leul, șoarecele și vulpea 213
Liliacul, mărăcinele și pescărușul 250
Liliacul și nevăstuicile 251
Lupii și câinii 215
Lupii și câinii 216
Lupii și oile 217
Lupul, oile și berbecul 218
Lupul și leul 219
Lupul și capra 220
Lupul și mielul 221
Lupul, mielul și templul 222
Lupul și baba 223
Lupul și stârcul 224
Lupul și calul 225
Lupul și câinele 226
Lupul și ciobanul 229
Lupul și leul 227
Lupul și măgarul 228
Lupul sătul și berbecul 230
Lupul rănit și berbecul 231

Maimuța și pescarii 304
Maimuța și delfinul 305
Maimuța și cămila 306
Maimuța și puii săi 307
Măgarii și Zeus 262
Măgarul și omul 263
Măgarul sălbatic și măgarul domestic 264
Măgarul și sarea 265
Măgarul și statua zeului 266
Măgarul în piele de leu și vulpea 267
Măgarul și calul 268
Măgarul, cocoșul și leul 269
Măgarul, corbul și lupul 274
Măgarul, vulpea și leul 270
Măgarul și broaștele 271
Măgarul și catârul 272
Măgarul și grădinarul 273
Măgarul, câinele de Melita și stăpânul 275
Măgarul, câinele și scrisoarea 276
Măgarul și stăpânul 277
Măgarul și greierii 278
Măgarul în piele de leu și oamenii 279
Măgarul și vulpea 280
Măgarul și lupul 281
Medicul nepriceput și bolnavul . . 133
Medicul și bolnavul 134
Meterezul și cuiul 337
Mistrețul și vulpea 327
Musca și ciorba 238
Mușteleș și mierea 239

Naufragiatul și marea 245
Nevăstuica și cocoșul 12
Nevăstuica și găinile 14
Nevăstuica și pila 77
Nucul și călătorii 152

Oaia mițoasă și păstorul 321
Oala de lut și cea de aramă 354
Oamenii și desagii 303
Oamenii și zeii 44
Oamenii și Zeus 57
Omul cărunt și amantele 52
Omul și zeii 46
Omul și corbii 47
Omul și Hermes 48
Omul și oracolul 50
Omul și semizeul 131
Omul și naufragiul 53
Omul viclean și zeii 55
Omul și vulpea 58
Omul și leul 59
Omul și satirul 60
Omul și idolul 61
Omul necredincios și Orcos 298
Omul și câinele 177
Orbul și lupul 54

Papagalul și pisica 355
Păsărarul și aspida 137
Păsărarul și porumbeii 282
Păsărarul și ciocârlia 283
Păsărarul și barza 284
Păsărarul și potârnichea 285
Păstorul și marea 311
Păstorul și dulăul 312
Păstorul și puii de lup 313
Păstorul, puiul de lup și câinii . . 314
Păstorul și puiul de lup 315
Păstorul și oile 316
Păstorul și câinele 317
Păstorul mincinos și țăranii 318
Păstorul și caprele sălbatice 17
Păunul și cocostârcul 333
Păunul și stăncuța 334
Pescarii și tonul 22
Pescarii și piatra 23
Pescarul flautist 24
Pescarii și peștii 25
Pescarul și smaridul 26
Pescarul care bate apa 27
Pescărușul și uliul 193
Pisica și șoarecii 13
Pisica și Afrodita 76
Pântecul și picioarele 159
Plugarul și lupul 64
Pomii și mărăcinele 324
Porcul și oile 94
Porumbelul și ulciorul 301
Porumbița și cioara 302
Potârnichea și omul 300
Preoții și măgarul 236
Prisăcarul și albinele 235
Privighetoarea și uliul 8
Privighetoarea și rândunica 9
Prorocul și hoții 233
Prometeu și oamenii 322
Puricele și atletul 356

Puricele și omul 357
Puricele și boul 358
Puiul de cerb și cerbul 247

Racul și mama sa 151
Războiul și Silnicia 319
Retorul și atenienii 96
Rândunica și dragonul 347
Rândunica la sfadă cu cioara .. 348
Rândunica și păsările 349
Rândunica lăudăroasă și cioara 350
Râul și pielea de bou 320
Roza și amarantul 323

Sclava urâtă și Afrodita 18
Scroafa la sfadă cu câteaua ... 329
Scroafa și câteaua lăudăroasă .. 342
Soarele și broaștele 127
Stejarii și Zeus 99
Sturzul și mirtul 157

Șarpele, nevăstuica și șoarecii . 289
Șarpele și crabul 290
Șarpele și Zeus 291
Șoarecele și broasca 244
Șoarecele de câmp și șoarecele de casă 243
Șoarecii și nevăstuicile 237

Tatăl și fetele sale 299
Taurul și caprele 332
Tăietorul de lemne și Hermes . 253
Tăietorul de lemne și bradul .. 100
Tinerii și măcelarul 246
Tâlharul și dudul 214
Tânărul și rândunica 248
Tonul și delfinul 132
Trandafirul și măslinul 143

Țapul și lupul 107
Țapul și vița de vie 339
Țăranul și vulturul 79
Țăranul și câinele 80
Țăranul și șarpele 81
Țăranul și șarpele înghețat 82
Țăranul și copiii săi 83
Țăranul și soarta 84
Țăranul și copacul 85
Țăranul și copiii săi învrăjbiți .. 86
Țânțarul și leul 188
Țânțarul și taurul 189

Ucigașul și Nilul 45
Ursul și vulpea 63

Văduva și slujnicele 89
Văduva și găina 90
Vipera și vulpea 115
Vipera și pila 116
Vipera și hidra 117
Viespile, potârnichile și țăranul 330
Viespea și șarpele 331
Vânătorul fricos și tăietorul de lemne 93
Vânzătorul de statui 2
Vrăjitoarea și judele 91
Vrăjmașii și furtuna 114
Vulpile și fluviul Meandru 29
Vulpea ghiftuită 30
Vulpea și rugul 31
Vulpea și strugurii 32
Vulpea și dragonul 33
Vulpea și tăietorul de lemne ... 34
Vulpea și crocodilul 35
Vulpea și câinele 36
Vulpea și pantera 37
Vulpea și maimuța rege 38
Vulpea și maimuța lăudăroasă .. 39
Vulpea și țapul 40
Vulpea bearcă 41
Vulpea și leul 42
Vulpea și masca 43
Vulturul și șarpele 135
Vulturul și calul 136
Vulturul și vulpea 3
Vulturul și scarabeul 4
Vulturul, gaița și păstorul 5
Vulturul cu aripile retezate și vulpea 6
Vulturul și săgeata .....

Zeii și Momos 124
Zeus și Rușinea 118
Zeus și vulpea 119
Zeus și oamenii 120
Zeus și Apolo 121
Zeus și șarpele 122
Zeus și butoiul 123
Zeus și broasca țestoasă 125
Zeus și scoicile 126

Cuprins

Esop și fabula elenă 5
Nota traducătorului (la prima ediție) 15
Nota traducătorului (la a doua ediție) 16
1 Binele și răul 18
2 Vânzătorul de statui 18
3 Vulturul și vulpea 18
4 Vulturul și scarabeul 19
5 Vulturul, gaița și păstorul 19
6 Vulturul cu aripile retezate și vulpea 20
7 Vulturul și săgeata 20
8 Privighetoarea și uliul 20
9 Privighetoarea și rândunica 21
10 Cămătarul și datornicul 21
11 Harapul din Etiopia 21
12 Nevăstuica și cocoșul 22
13 Pisica și șoarecii 22
14 Nevăstuica și găinile 22
15 Capra și păstorul 23
16 Capra și măgarul 23
17 Păstorul și caprele sălbatice 23
18 Sclava urâtă și Afrodita 24
19 Esop și meșterii de corăbii 24
20 Cocoșii și vulturul 24
21 Cocoșii și potârnichea 25
22 Pescarii și tonul 25
23 Pescarii și piatra 25
24 Pescarul flautist 26
25 Pescarii și peștii 26
26 Pescarul și smaridul 26
27 Pescarul care bate apa 26
28 Alcionul și marea 27
29 Vulpile și fluviul Meandru 27
30 Vulpea ghiftuită și scorbura 28

31 Vulpea și rugul 28
32 Vulpea și strugurii 28
33 Vulpea și dragonul 28
34 Vulpea și tăietorul de lemne 29
35 Vulpea și crocodilul 29
36 Vulpea și câinele 29
37 Vulpea și pantera 30
38 Vulpea și maimuța rege 30
39 Vulpea și maimuța lăudăroasă 30
40 Vulpea și țapul 31
41 Vulpea bearcă 31
42 Vulpea și leul 31
43 Vulpea și masca 32
44 Oamenii și zeii 32
45 Ucigașul și Nilul 32
46 Omul și zeii 32
47 Omul și corbii 33
48 Omul și Hermes 33
49 Bărbatul și femeia arțăgoasă 33
50 Omul și oracolul 33
51 Atletul și Rodosul 34
52 Omul cărunt și amantele 34
53 Omul și naufragiul 34
54 Orbul și lupul 35
55 Omul viclean și zeii 35
56 Cărbunarul și nălbitorul 35
57 Oamenii și Zeus 36
58 Omul și vulpea 36
59 Omul și leul 36
60 Omul și satirul 37
61 Omul și idolul 37
62 Avarul și leul de aur 37
63 Ursul și vulpea 38
64 Plugarul și lupul 38
65 Cetitorul în stele 38
66 Broaștele și Zeus 38
67 Broaștele vecine 39
68 Broaștele și bălțoaca 39
69 Broasca și vulpea 39
70 Boii și osia 40
71 Boii și leul 40
72 Boarul și Heracle 40

73 Boreas și Soarele 40
74 Boarul și leul 41
75 Canarul și liliacul 41
76 Pisica și Afrodita 41
77 Nevăstuica și pila 42
78 Bătrânul și moartea 42
79 Țăranul și vulturul 42
80 Țăranul și câinele 42
81 Țăranul și șarpele 43
82 Țăranul și șarpele înghețat 43
83 Țăranul și copiii săi 43
84 Țăranul și soarta 44
85 Țăranul și copacul 44
86 Țăranul și copiii săi învrăjbiți 44
87 Bătrâna și medicul 45
88 Femeia și bețivul 45
89 Văduva și slujnicele 45
90 Văduva și găina 46
91 Vrăjitoarea și judele 46
92 Juninca și boul 46
93 Vânătorul fricos și tăietorul de lemne 46
94 Porcul și oile 47
95 Delfinii și balenele 47
96 Retorul și atenienii 47
97 Diogene și chelul 48
98 Diogene în călătorie 48
99 Stejarii și Zeus 48
100 Tăietorul de lemne și bradul 48
101 Bradul și rugul 49
102 Cerbul la izvor și leul 49
103 Cerbul și vița de vie 49
104 Cerbul și leul 50
105 Cerbul cel chior 50
106 Iedul și lupul 50
107 Țapul și lupul 50
108 Hermes și sculptorul 51
109 Hermes și pământul 51
110 Hermes și Tiresias 51
111 Hermes și meșteșugarii 52
112 Carul lui Hermes și arabii 52
113 Eunucul și preotul 52
114 Vrăjmașii și furtuna 52

115 Vipera și vulpea 53
116 Vipera și pila 53
117 Vipera și hidra 53
118 Zeus și Rușinea 54
119 Zeus și vulpea 54
120 Zeus și oamenii 54
121 Zeus și Apolo 54
122 Zeus și șarpele 55
123 Zeus și butoiul 55
124 Zeii și Momos 55
125 Zeus și broasca țestoasă 55
126 Zeus și scoicile 56
127 Soarele și broaștele 56
128 Catârul lăudăros 56
129 Heracle și Atena 56
130 Heracle și Pluto 57
131 Omul și semizeul 57
132 Tonul și delfinul 57
133 Medicul nepriceput și bolnavul 58
134 Medicul și bolnavul 58
135 Vulturul și șarpele 58
136 Vulturul și calul 59
137 Păsărarul și aspida 59
138 Calul bătrân 59
139 Calul, boul, câinele și omul 59
140 Calul și rândașul 60
141 Calul și măgarul 60
142 Calul și soldatul 60
143 Trandafirul și măslinul 61
144 Cămila și balega 61
145 Cămila, elefantul și maimuța 61
146 Cămila și Zeus 62
147 Cămila și dansul 62
148 Cămila și oamenii 62
149 Cei doi scarabei 63
150 Crabul și vulpea 63
151 Racul și mama sa 63
152 Nucul și călătorii 63
153 Castorul și vânătorii 63
154 Grădinarul și legumele 64
155 Grădinarul și câinele 64
156 Cântărețul 64

157 Sturzul și mirtul 64
158 Hoții și cocoșul 65
159 Pântecul și picioarele 65
160 Gaița și vulpea 65
161 Gaița și corbii 65
162 Gaița și păsările 66
163 Gaița și porumbeii 66
164 Gaița fugară 66
165 Corbul și vulpea 67
166 Corbul și Hermes 67
167 Corbul și șarpele 67
168 Corbul bolnav și mama sa 68
169 Ciocârlia moțată 68
170 Cioara și corbul 68
171 Cioara și câinele 68
172 Copilul și melcii 69
173 Lebăda și gâsca 69
174 Lebăda și stăpânul 69
175 Cei doi câini 69
176 Câinii și râul 70
177 Omul și câinele 70
178 Bucătarul și câinele 70
179 Câinele luptător 71
180 Câinele, cocoșul și vulpea 71
181 Câinele și melcul 71
182 Câinele și iepurele 72
183 Câinele și măcelarul 72
184 Câinele adormit și lupul 72
185 Câinele și carnea 72
186 Câinele cu clopoțel 73
187 Câinele și vulpea 73
188 Țânțarul și leul 73
189 Țânțarul și taurul 74
190 Iepurii și vulpile 74
191 Iepurii și broaștele 74
192 Iepurele și vulpea 74
193 Pescărușul și uliul 75
194 Leoaica și vulpea 75
195 Leul și iepurele 75
196 Leul îmbătrânit și vulpea 75
197 Leul închis și țăranul 76
198 Leul petitor și țăranul 76

199 Leul, vulpea și cerbul 76
200 Leul, ursul și căprioara 78
201 Leul și broasca 78
202 Leul și delfinul 78
203 Leul și mistrețul 79
204 Leul și iepurele 79
205 Leul, lupul și vulpea 79
206 Leul și șoarecele 80
207 Leul și catârul 80
208 Leul și măgarul 80
209 Leul, măgarul și vulpea 81
210 Leul, Prometeu și elefantul 81
211 Leul și taurul 81
212 Leul și cerbul 82
213 Leul, șoarecele și vulpea 82
214 Tâlharul și dudul 82
215 Lupii și câinii 83
216 Lupii și câinii 83
217 Lupii și oile 83
218 Lupul, oile și berbecul 84
219 Lupul și leul 84
220 Lupul și capra 84
221 Lupul și mielul 84
222 Lupul, mielul și templul 85
223 Lupul și baba 85
224 Lupul și stârcul 85
225 Lupul și calul 86
226 Lupul și câinele 86
227 Lupul și leul 86
228 Lupul și măgarul 86
229 Lupul și ciobanul 87
230 Lupul sătul și berbecul 87
231 Lupul rănit și berbecul 87
232 Lampa și soarele 88
233 Prorocul și hoții 88
234 Albinele și Zeus 88
235 Prisăcarul și albinele 88
236 Preoții și măgarul 89
237 Șoarecii și nevăstuicile 89
238 Musca și ciorba 89
239 Mușteie și mierea 90
240 Furnica și Zeus 90

241 Furnica și scarabeul 90
242 Furnica și porumbița 91
243 Șoarecele de câmp și șoarecele de oraș 91
244 Șoarecele și broasca 91
245 Naufragiatul și marea 92
246 Tinerii și măcelarul 92
247 Puiul de cerb și cerbul 92
248 Tânărul și rândunica 93
249 Bolnavul și medicul 93
250 Liliacul, mărăcinele și pescărușul 93
251 Liliacul și nevăstuicile 94
252 Arborii și măslinul 94
253 Tăietorul de lemne și Hermes 94
254 Călătorii și ursul 95
255 Călătorii și corbul 95
256 Călătorii și securea 96
257 Călătorii și platanul 96
258 Călătorii și mărăcinii 96
259 Călătorul și adevărul 97
260 Călătorul și Hermes 97
261 Călătorul și Soarta 97
262 Măgarii și Zeus 97
263 Măgarul și omul 98
264 Măgarul sălbatic și măgarul domestic 98
265 Măgarul și sarea 98
266 Măgarul și statua zeului 99
267 Măgarul în piele de leu și vulpea 99
268 Măgarul și calul 99
269 Măgarul, cocoșul și leul 100
270 Măgarul, vulpea și leul 100
271 Măgarul și broaștele 100
272 Măgarul și catârul 101
273 Măgarul și grădinarul 101
274 Măgarul, corbul și lupul 101
275 Măgarul, câinele de Melita și stăpânul 102
276 Măgarul, câinele și scrisoarea 102
277 Măgarul și stăpânul 102
278 Măgarul și greierii 103
279 Măgarul în piele de leu și oamenii 103
280 Măgarul și vulpea 103
281 Măgarul și lupul 103
282 Păsărarul și porumbeii 104

283 Păsărarul și ciocârlia 104
284 Păsărarul și barza 104
285 Păsărarul și potârnichea 105
286 Găina și rândunica 105
287 Găina cu ouă de aur 105
288 Coada și trupul de șarpe 105
289 Șarpele, nevăstuica și șoarecii 106
290 Șarpele și crabul 106
291 Șarpele și Zeus 106
292 Copilul și măruntaiele 107
293 Copilul și scorpionul 107
294 Copilul și corbul 107
295 Copilul și leul 107
296 Copilul hoț și mama sa 108
297 Copilul și râul 108
298 Omul necredincios și Orcos 109
299 Tatăl și fetele sale 109
300 Potârnichea și omul 109
301 Porumbelul și ulciorul 110
302 Porumbița și cioara 110
303 Oamenii și desagii 110
304 Maimuța și pescarii 110
305 Maimuța și delfinul 111
306 Maimuța și cămila 111
307 Maimuța și puii săi 111
308 Călătorii și corăbierul 112
309 Bogătașul și tăbăcarul 112
310 Bogătașul și bocitoarele 112
311 Păstorul și marea 113
312 Păstorul și dulăul 113
313 Păstorul și puii de lup 113
314 Păstorul, puiul de lup și câinii 114
315 Păstorul și puiul de lup 114
316 Păstorul și oile 114
317 Păstorul și câinele 115
318 Păstorul mincinos și țăranii 115
319 Războiul și Silnicia 115
320 Râul și pielea de bou 115
321 Oaia mițoasă și păstorul 116
322 Prometeu și oamenii 116
323 Roza și amarantul 116
324 Pomii și mărăcinele 116

325 Gornistul și vrăjmașii 117
326 Cârtița și mama sa 117
327 Mistrețul și vulpea 117
328 Calul, mistrețul și vânătorul 117
329 Scroafa la sfadă cu cățeaua 118
330 Viespile, potârnichile și țăranul 118
331 Viespea și șarpele 118
332 Taurul și caprele 119
333 Păunul și cocostârcul 119
334 Păunul și stăncuța 119
335 Greierele și vulpea 119
336 Greierele și furnicile 120
337 Meterezul și cuiul 120
338 Arcașul și leul 120
339 Țapul și vița de vie 120
340 Hiena capricioasă 121
341 Hiena și vulpea 121
342 Scroafa și cățeaua lăudăroasă 121
343 Călărețul chel 121
344 Avarul și aurul 122
345 Arămarul și câinele 122
346 Iarna și Primăvara 122
347 Rândunica și dragonul 123
348 Rândunica la sfadă cu cioara 123
349 Rândunica și păsările 123
350 Rândunica lăudăroasă și cioara 124
351 Broasca țestoasă și vulturul 124
352 Broasca țestoasă și iepurele 124
353 Gâștele și cocorii 124
354 Oala de lut și cea de aramă 125
355 Papagalul și pisica 125
356 Puricele și atletul 125
357 Puricele și omul 126
358 Puricele și boul 126

Note 127

Indice alfabetic 131

CĂRȚILE NOASTRE – LA DISPOZIȚIA D-VOASTRĂ

Editurile SAECULUM I.O. și VESTALA (*Str. Ciucea Nr. 5, Bl. L 19, Ap. 216, Cod 74696, București – 72*), oferă spre vânzare cititorilor interesați cărțile publicate sub egida lor cu o reducere de 10% din prețul de vânzare, în cazul în care le achiziționează direct de la depozitul editurilor (*str. Iacob Negruzzi, nr. 7*), cu plata în numerar sau le comandă în scris (cu plata ramburs).

Beneficiază de acest avantaj (inclusiv de gratuitatea expedierii prin poștă) oricine cumpără sau comandă cărți în valoare de minimum 100000 lei (se ia în calcul c/v titlurilor disponibile în acel moment). Comenzile de peste 400000 lei beneficiază de o reducere de 15%. La comenzile de peste 1000000 se acordă 20% reducere.

Relații suplimentare la telefonul 01/3452827, seara sau dimineața până la orele 8^{30}; telefon depozit: 01/2228597, între orele 8^{30}–16^{00}.

Comanda promptă vă garantează reținerea titlurilor dorite!

A se vedea lista titlurilor disponibile pe coperta III și lista noutăților editoriale și a lucrărilor în curs de apariție pe coperta II.

TITLURI DISPONIBILE

- *Ovidiu Drimba*, **Istoria literaturii universale**, I–II, 352 + 448 p.;
- *Ovidiu Drimba*, **Istoria culturii și civilizației**, vol. I–III, 464 + 384 + 416 p.; vol. IV–V, 560 + 448 p.; vol. VI–VIII, 400 + 368 + 352 p.; vol. IX–X, 416 + 416 p.;
- *Vintilă Horia*, **Dicționarul papilor**, 304 p.;
- *Iulian Vesper*, **Memorii**, 192 p.;
- *Antonia Rados*, **Complotul securității. Revoluția trădată din România**, 160 p.;
- *Valeriu Pop*, **Amintiri politice. 1936–1945**, 240 p.;
- Andreas Schweizer, **Itinerariul sufletului în ținuturile tainice**, 192 p.;
- *Iordan Datcu*, **Dicționarul etnologilor români**, vol. I-II, 320 + 328 p.,;
- *Dan Grigorescu*, **Pietrele de la Stonehenge tac**, 304 p.;
- *Martin A. Koenig. Hans Haerli*, **Marile catastrofe geologice**, 272 p.;
- *Stefan Zeromski*, **Fascinația păcatului**, 448 p.;
- *Horia Matei*, **Enigmele Terrei**, I+II, 368 + 368 p.;
- *Pr. Vasile Sorescu*, **Religia ortodoxă, călăuză pentru credincioși**, 192 p.;
- *Eugen Lozovan*, **Dacia sacra**, 256 p.;
- *Paul Ștefănescu*, **Dicționarul marilor inițiați**, 256 p.;
- *Alexandru Macedonski*, **Nopțile. Poeme. Rondeluri**, 192 p.;
- *Octavian Goga*, **Poezii**, 192 p.;
- *G. Bacovia*, **Versuri**, 192 p.;
- *Ion Barbu*, **Poeme**, 192 p.;
- **Panciatantra (Cele cinci cărți ale înțelepciunii)**, 228 p;
- *Paul Ștefănescu*, **Noi enigme neelucidate ale istoriei**, 192p;
- *Neagu Rădulescu*, **Turnul Babel**, 192 p.;
- *Apostol Stan*, **Ion Mihalache. Destinul unei vieți**, 304 p.;
- *Florin Marcu*, **Dicționar uzual de neologisme**, 432 p.;
- *Mihai Gheorghe Andrieș*, **Ultimul oraș al Atlantidei**, 320 p.;
- *Tudor Vianu*, **Dicționar de maxime comentat**, 320p., la 2 culori;
- *James Churchward*, **Mu – continentul dispărut**, 288 p.;
- *James Churchward*, **Copiii continentului Mu**, 208 p.;
- **Dicționar de cuvinte, expresii, citate celebre**, 384 p.;
- *Apostol Stan*, **Revoluția de la 1848. Boieri și țărani**, 304 p.;
- *Nicolae Baciu*, **Agonia României. Dosarele secrete acuză**, 384 p.;
- *Horia Matei*, **Cucerirea Westului sălbatic**, 224 p.;
- *Somadeva*, **Oceanul poveștilor**, 288 p.;
- *Doina Băghină, Nicolae Constantinescu*, **Literatura română, Cl. V–VIII. Analize**, 224 p.;
- *Maria Grazia Siliato*, **Misterul sfântului giulgiu din Torino**, 224 p.;
- *C. Dumitrescu. R. Perciun*, **Diabetul zaharat**, 192 p.;
- *Paul Liekens*, **Efectul de piramidă**, 176 p.